

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia 6 lutego 2009 r.

Nr 18

TREŚĆ:

Poz:

UCHWAŁY RADY GMINY LUZINO:

- 395 — Nr XXV/216/2008 z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Gminy Luzino z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na 2009 rok” 1332
- 396 — Nr XXV/218/2008 z dnia 5 grudnia 2008 r. sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Luzino1334
- 397 — Nr XXV/219/2008 z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat za usługi usuwania odpadów z nieruchomości1339
- 398 — Nr XXV/221/2008 z dnia 5 grudnia 2008 r. w sprawie nadania nazwy nowo powstałej ulicy w Luzinie1339

UCHWAŁA ZARZĄDU POWIATU MALBORSKIEGO

- 399 — Nr 226/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia rozkładu godzin aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu malborskiego oraz harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych w powiecie malborskim na okres od 01.01.2009 do 31.03.2009 r. 1341

UCHWAŁA RADY POWIATU NOWODWORSKIEGO

- 400 — Nr XX/181/2008 z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Powiatu Nowodworskiego dla niepublicznych szkół i placówek 1345

UCHWAŁY RADY MIASTA STAROGARD GDAŃSKI:

- 401 — Nr XXXIII/300/2008 z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012” 1347
- 402 — Nr XXXIII/305/2008 z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie uzyskania opinii Zarządu Powiatu starogardzkiego w związku z zamiarem zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych oraz ustalenia przebiegu dróg gminnych 1392

395

UCHWAŁA Nr XXV/216/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

**w sprawie uchwalenia „Programu Współpracy Gminy Luzino
z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na 2009 rok”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568 z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, z 2007 r. Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. Nr 180 poz. 1111) oraz art. 4 ust. 1 i 2, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 68 poz. 449) w związku z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz. 873, zm. Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593, Nr 116 poz. 1203, Nr 210 poz. 2135, z 2005 r. Nr 155 poz. 1298, Nr 169 poz. 1420, Nr 175 po.1462, Nr 249 poz. 2104, z 2006 r. Nr 94 poz. 651) Rada Gminy Luzino uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się „Program Współpracy Gminy Luzino z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na rok 2009”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Program, o którym mowa w § 1 dotyczy:

1. organizacji pozarządowych,
2. osób prawnych i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
3. stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Luzino.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Waldemar Kunz

Załącznik
do Uchwały Nr XXV/216/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

**Program Współpracy Gminy Luzino z organizacjami
pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność
pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek
samorządu terytorialnego na rok 2009.**

Rozdział I. CELE PROGRAMU

1. Celem Programu jest prowadzenie przez Gminę Luzino działalności w sferze zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, zwanymi w dalszej części Programu „Organizacjami”.
2. Realizacja Programu ma służyć osiągnięciu celów, takich jak:
 - 1) aktywizację społeczności lokalnej,
 - 2) określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania,
 - 3) uzupełnienia działań Gminy w zakresie nie objętym przez struktury organizacyjne samorządu.

Rozdział II. PRZEDMIOT WSPÓŁPRACY

1. Przedmiotem współpracy władz Gminy Luzino z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest realizacja zadań publicznych, obejmująca zadania określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego.
2. W roku 2009 Gmina będzie wspierać lub powierzać podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizację między innymi zadań w zakresie:
 - 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i dzieci,
 - 2) ochrony i promocji zdrowia,
 - 3) działalności kulturalnej na rzecz mieszkańców gminy,
 - 4) działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
 - 5) przeciwdziałania patologiom społecznym,
 - 6) oświaty i wychowania,
 - 7) upowszechniania kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży,
 - 8) promocji gminy.

Rozdział III. PODMIOTY PROGRAMU WSPÓŁPRACY

1. Program współpracy dotyczy prowadzących swoją działalność na terenie Gminy Luzino lub dla jej mieszkańców (bez względu na siedzibę) podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.
2. Podmioty, o których mowa w pkt 1, informują o swojej gotowości do współpracy i działań na rzecz Gminy.

Rozdział IV. FORMY WSPÓŁPRACY

1. Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych może odbywać się w szczególności w formach:
 - 1) zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie,
 - 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
 - 3) konsultowania z organizacjami pozarządowymi, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
 - 4) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli organów Gminy Luzino,
 - 5) współdziałania w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
 - 6) użyczania bądź wynajmowania na preferencyjnych warunkach lokali i budynków komunalnych oraz udostępniania lokalu na spotkania podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

Rozdział V.

ZLECANIE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH

1. Zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego może nastąpić w formach przewidzianych w ustawie lub odrębnych przepisach.
2. Dotacje, o których mowa w ustawie nie mogą być udzielone na:
 - 1) dotowanie przedsięwzięć, które są dofinansowywane z budżetu gminy lub jego funduszy celowych na podstawie przepisów szczególnych,
 - 2) pokrycie deficytu zrealizowanych wcześniej przedsięwzięć oraz refundację kosztów,
 - 3) budowę, zakup budynków lub lokali, zakup gruntów,
 - 4) działalność gospodarczą podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego,
 - 5) udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym lub prawnym,
 - 6) działalność polityczną i religijną.
3. Ogłaszając otwarty konkurs ofert w celu zlecenia realizacji zadań publicznych podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego, Wójt Gminy zamieści informację o nim w:
 - 1) Biuletynie Informacji Publicznej,
 - 2) na stronie internetowej Gminy (www.luzino.pl).
 - 3) na tablicy ogłoszeniowej Urzędu Gminy.

4. W ciągu 7 dni od upłynięcia terminu składania wniosków, lista podmiotów ubiegających się o dotację, rodzaj zadań oraz wielkość wnioskowanych dotacji zostanie umieszczona na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.
5. Decyzję o wyborze podmiotów, które uzyskają dotację, o wysokości dotacji oraz o wyznaczonych do sprawowania kontroli merytorycznej i finansowej nad realizacją zadań publicznych referatach oraz gminny jednostek organizacyjnych podejmuje Wójt Gminy w formie zarządzenia.
6. Przed wydaniem zarządzenia, o którym mowa w pkt 5, Wójt Gminy zasięgnie opinii Komisji Oceniającej, złożonej z przedstawicieli Gminy Luzino. W skład Komisji Oceniającej mogą również wchodzić przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.
7. Skład Komisji Oceniającej oraz regulamin jej pracy określa każdorazowo zarządzeniem Wójt Gminy. Członkami Komisji Oceniającej, powołanej w celu zaopiniowania złożonych wniosków nie mogą być osoby związane z podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego, uczestniczącymi w otwartym konkursie.
8. Wykaz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, zleconych zadań, na które przyznano dotacje i kwoty przyznanych na realizację tych zadań zostanie opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej, Biuletynie Informacyjnym Rady i Wójta Gminy oraz wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.
9. W imieniu Wójta Gminy kontrolę merytoryczną i finansową nad realizacją zadań publicznych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego sprawują odpowiednio, wyznaczone zarządzeniem, o którym mowa w pkt 5 referaty Urzędu Gminy oraz gminne jednostki organizacyjne poprzez:
 - 1) wizytowanie organizacji i ocenę sposobu realizacji zleconych zadań,
 - 2) egzekwowanie przestrzegania postanowień zawartych w ustawie, umowach i „Programie Współpracy Gminy Luzino z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na rok 2009”, analizę i ocenę przedkładanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego rozliczeń i sprawozdań,
 - 3) egzekwowanie od podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego wyjaśnień, zwrotu środków niewykorzystanych lub wykorzystanych niezgodnie z umową.
10. Wójt Gminy na podstawie własnego rozeznania potrzeb lokalnych lub na wniosek podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego może określić w ciągu roku kolejne zadania i ogłosić otwarte konkursy na ich realizację przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

396

UCHWAŁA Nr XXV/218/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Luzino.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568 z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, z 2007 r. Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. Nr 180 poz. 1111) w związku z art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008, zm. Dz. U. z 2006 r. Nr 144 poz. 1042) oraz art. 4 ust. 1, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 68 poz. 449) Rada Gminy Luzino uchwala, co następuje:

§ 1

Dla zapewnienia utrzymania czystości i porządku wprowadza się „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Luzino”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały, w tym kontrolę przestrzegania „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Luzino” powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Traci moc Uchwała Nr XIII/134/2004 Rady Gminy Luzino z dnia 27 kwietnia 2004 r., w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Luzino.

§ 4

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący
Rady Gminy
Waldemar Kunz

Załącznik
do Uchwały Nr XXV/218/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

Rozdział 1
Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin ustala szczegółowe wymagania i warunki utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości znajdujących się w Gminie Luzino.

§ 2

Ileokroć w Regulaminie jest mowa o:

- 1) właścicielach nieruchomości – należy przez to rozumieć także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne, osoby fizyczne i prawne posiadające

nieruchomość w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomościami,

- 2) odpadach komunalnych drobnych – należy przez to rozumieć odpady komunalne w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, zbierane do typowych pojemników,
- 3) odpadach komunalnych wielkogabarytowych – należy przez to rozumieć odpady komunalne w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, które nie mogą być umieszczone, ze względu na swoje rozmiary lub masę, w typowych pojemnikach,
- 4) odpadach roślinnych – należy przez to rozumieć odpady powstające na prywatnych lub publicznych terenach zielonych wskutek ich pielęgnacji i uprawiania oraz odpady pochodzenia roślinnego z targowisk, cmentarzy,
- 5) nieczystościach ciekłych – należy przez to rozumieć ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych,
- 6) stacjach zlewnych – rozumie się przez to instalacje i urządzenia zlokalizowane przy kolektorach sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalniach ścieków służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc gromadzenia,
- 7) zakładzie unieszkodliwiania lub odzysku odpadów komunalnych – należy przez to rozumieć legalnie działający obiekt służący prowadzeniu odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych; w szczególności mogą być to składowiska, kompostownie, spalarnie, sortownie, zakłady przetwarzania odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, surowców wtórnych, punkty zlewnie odpadów ciekłych,
- 8) przedsiębiorstwie wywozowym – należy przez to rozumieć zakład będący gminną jednostką organizacyjną lub przedsiębiorcą, posiadającego wydane przez Wójta Gminy Luzino zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych lub w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
- 9) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 r. Nr 132 poz. 622, zm. Dz. U. z 1997 r. Nr 60 poz. 369, Nr 121 poz. 770, z 2000 r. Nr 22 poz. 272, z 2001 r. Nr 100 poz. 1085, Nr 154 poz. 1800, z 2002 r. Nr 113 poz. 984, z 2003 r. Nr 7 poz. 78).

§ 3

Regulamin obowiązuje:

- 1) właścicieli nieruchomości,
- 2) kierowników budowy,
- 3) przedsiębiorstwa użytkujące tereny służące komunikacji publicznej,
- 4) wszystkich korzystających z terenów, do których tytuł prawny ma gmina
- 5) przedsiębiorców stanowiących usługi w zakresie świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

Rozdział 2

Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na nieruchomościach oraz terenach użytku publicznego

§ 4

Gromadzenie odpadów komunalnych na terenie nieruchomości może być dokonywane wyłącznie w miejscach na ten cel wyznaczonych zgodnie z ustaleniami decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwolenia na budowę.

§ 5

1. Właściciele nieruchomości są obowiązani do:
 - 1) utrzymania na jej terenie czystości, porządku oraz należytego stanu sanitarno-higienicznego,
 - 2) podejmowania starań o estetyczny wygląd budynków i działek poprzez zapewnienie systematycznego sprzątnięcia terenu nieruchomości, a w szczególności oczyszczenia z zanieczyszczeń dojeżdżających do budynków, ich otoczenia oraz terenów zielonych,
 - 3) niezwłocznego uprzątnięcia śniegu, lodu, błota oraz innych zanieczyszczeń z chodnika bezpośrednio przyległego do nieruchomości, a także innych części nieruchomości służących do użytku publicznego.
2. Obowiązek określony w ust. 1 pkt 3 dotyczy także innych podmiotów wskazanych w Regulaminie.
3. Zarządcy dróg są zobowiązani do wywożenia przyzmi śniegowych utrudniających komunikację.

§ 6

1. Obowiązek oczyszczania ze śniegu i lodu winien być realizowany przez odgarnięcie w miejsce nie powodujące zakłóceń w ruchu pieszych lub pojazdów i podjęcie działań usuwających lub co najmniej ograniczających śliskość chodnika. Piasek użyty do tych celów należy usunąć z chodnika niezwłocznie po ustaniu przyczyn jego stosowania.
2. Zanieczyszczenia usuwane z chodników winny być gromadzone w pojemnikach na odpady.
3. Zakazuje się zgarniania śniegu, lodu, błota lub innych zanieczyszczeń z chodnika na jezdnię.
4. Obowiązki określone w ust. 1-3 dotycząca właścicieli nieruchomości bądź innych podmiotów obciążonych obowiązkiem oczyszczania chodników oraz zarządców dróg.

§ 7

Na nieruchomościach lub ich częściach dopuszcza się:

- 1) mycie samochodów pod warunkiem stosowania środków ulegających biodegradacji, przy czym nie może ono powodować uciążliwości dla innych osób korzystających z danej nieruchomości lub nieruchomości sąsiedniej,
- 2) doraźne naprawy i regulacje samochodów wyłącznie w miejscach do tego celu wyznaczonych i pod warunkiem, że powstające odpady będą gromadzone w pojemnikach do tego celu przeznaczonych; zabrania się prowadzenia napraw blacharsko-lakierniczych.

§ 8

Właściciel nieruchomości ma obowiązek:

- 1) wyposażyć nieruchomości w pojemniki, o których mowa w § 11, poprzez zakup, wynajęcie od przedsiębiorstwa wywozowego lub w inny sposób ustalony w drodze umowy z przedsiębiorstwem wywozowym lub innym uprawnionym podmiotem;
- 2) utrzymywać pojemniki w stanie porządkowym, sanitarnym i technicznym, umożliwiającym korzystanie z nich bez przeszkód i powodowania zagrożeń dla zdrowia użytkowników.

§ 9

1. Właściciele nieruchomości mają obowiązek przekazywania odpadów roślinnych przedsiębiorstwom wywozowym na zasadach takich jak drobne odpady komunalne. Z obowiązku zwolnieni są właściciele nieruchomości, którzy mają możliwość i wykorzystują odpady we własnym zakresie tj. kompostują lub w odniesieniu do drewna wykorzystują je w celach energetycznych.
2. Właściciele nieruchomości, na których prowadzone są prace remontowe, zobowiązani są do zabezpieczenia kontenera do gromadzenia odpadów powstających z remontu.

Rozdział 3

Urządzenia przeznaczone do gromadzenia odpadów

§ 10

1. Pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów komunalnych stałych na terenie nieruchomości powinny być estetyczne, szczelne, wykonane z materiałów trwałych, zamykane. Urządzenia metalowe powinny posiadać zabezpieczenie antykorozyjne. Pojemniki za wyjątkiem małych koszy ulicznych powinny być przystosowane do rozładunku mechanicznego.
2. Liczbę pojemników ustala się w oparciu o wymaganą w § 22 Regulaminu częstotliwość opróżniania.
3. Pojemniki należy ustawiać:
 - 1) w granicach nieruchomości w miejscu:
 - a) posiadającym równą i utwardzoną nawierzchnię, zabezpieczoną przed zbieraniem się wody i błota,
 - b) łatwo dostępnym dla ich użytkowników i dla pracowników przedsiębiorstwa wywozowego,
 - 2) w sposób nie powodujący nadmiernych uciążliwości i utrudnień dla mieszkańców nieruchomości lub osób trzecich.
4. Właściciel nieruchomości jest obowiązany utrzymywać miejsce ustawienia pojemników w czystości i porządku.
5. Koszty przygotowania i utrzymania miejsca ustawienia pojemników ponosi właściciel nieruchomości z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Umiejscowienie publicznych pojemników do gromadzenia odpadów musi wynikać z lokalnego zapotrzebowania.
7. Koszty przygotowania i utrzymania miejsca ustawienia pojemników określonych w § 13 oraz koszy na odpady na drogach publicznych i przystankach komunikacji zbiorowej ponosi ich właściciel.

§ 11

1. Odpady komunalne stałe powstające na terenie nieruchomości powinny być gromadzone w urządzeniach odpowiadających wymaganiom określonym w niniejszym Regulaminie, natomiast nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych odpowiadających wymaganiom wynikającym z przepisów odrębnych, w szczególności ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.
2. Odpady medyczne lub weterynaryjne, powstające w związku z prowadzoną na terenie danej nieruchomości działalnością w zakresie usług medycznych lub weterynaryjnych, nie mogą być gromadzone w pojemnikach służących do gromadzenia odpadów komunalnych. Szczegółowe zasady postępowania z tymi odpadami określają przepisy odrębne.
3. Odpady inne niż wymienione w ust. 1 i 2, powstające na terenie nieruchomości należy gromadzić oddzielnie, a zasady gospodarowania takimi odpadami określają przepisy odrębne.

§ 12

1. Wskazane jest gromadzenie odpadów roślinnych, na terenie nieruchomości, w kompostowniach.
2. Kompostowniki powinny być usytuowane na nieruchomości zgodnie z odrębnymi przepisami.
3. Tworzenie kompostowników nie może stanowić uciążliwości dla użytkowników sąsiednich nieruchomości.

§ 13

1. Gmina zobowiązana jest do stwarzania warunków selektywnej zbiórki odpadów poprzez rozstawienie pojemników segregacyjnych na terenie gminy lub umożliwienie odbioru posegregowanych odpadów od właścicieli nieruchomości.
2. Dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów stosuje się ustawianie pojemników przez gminę z przeznaczeniem na papier, szkło kolorowe, szkło białe, tworzywa sztuczne, metale.
3. Dopuszcza się stosowanie worków z tworzyw sztucznych w przypadku selektywnej zbiórki szkła, plastiku i makulatury.
4. Do pojemników lub worków z tworzyw sztucznych na szkło opakowaniowe nie wolno wrzucać innych odpadów szklanych tj. szkła okiennego czy luster.
5. Gmina zobowiązana jest na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty udostępnić informację o znajdujących się na terenie gminy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), zawierającą:
 - 1) firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - 2) adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
6. Gmina zapewnia zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt lub ich części oraz współdziała z przedsiębiorstwami podejmującymi działalność w tym zakresie.
7. Gmina ma obowiązek znakowania obszaru dotkniętego lub zagrożonego chorobą zakaźną zwierząt.

§ 14

Selektywna zbiórka odpadów powinna być prowadzona z zachowaniem ogólnych warunków usuwania odpadów określonych w niniejszym regulaminie. Szczegółowe zasady selektywnej zbiórki odpadów ustalone zostaną w umowie z przedsiębiorstwem wywozowym lub zakładem unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

§ 15

1. Zabrania się gromadzenia w pojemnikach na odpady komunalne śniegu, lodu, gorącego popiołu i żużla, gruzu budowlanego, szlamów, substancji toksycznych, żrących i wybuchowych, a także odpadów z działalności gospodarczej.
2. Zabrania się spalania jakichkolwiek odpadów komunalnych (oprócz odpadów roślinnych).
3. Obowiązki określone w ust. 1-2 stosuje się odpowiednio do koszy na odpady, ustawianych na drogach publicznych, przystankach komunikacyjnych oraz innych terenach użytku publicznego.

§ 16

Odpady komunalne wielkogabarytowe powinny być gro-

madzone w wydzielonym miejscu na terenie nieruchomości, w sposób nie utrudniający korzystania z nieruchomości przez osoby do tego uprawnione i usuwane jak najszybciej, w terminach uzgodnionych z przedsiębiorstwem wywozowym lub podmiotem prowadzącym zakład ich utylizacji.

§ 17

1. Właściciel nieruchomości jest obowiązany zapewnić pracownikom przedsiębiorstwa wywozowego dostęp do pojemników w czasie ustalonym w umowie o odbiór odpadów, w sposób umożliwiający opróżnienie pojemników bez narażenia na szkodę ludzi, budynków bądź pojazdów.
2. Obowiązki określone w ust. 1 dotyczą także dostępu do urządzeń służących do gromadzenia nieczystości ciekłych.

§ 18

Ustala się następujące zasady rozmieszczania pojemników na odpady komunalne drobne na nieruchomościach:

- 1) na każdą nieruchomość musi przypadać minimum jeden pojemnik o obj. 110 l. Ustalenie dotyczy także ulicznych punktów małej gastronomii, w których powstają odpady,
- 2) dla każdego budynku wielomieszkaniowego należy ustawić minimum jeden pojemnik 1.100 l na każde 10-12 mieszkań lub kilka pojemników o łącznej pojemności 1.100 l,
- 3) odpady komunalne drobne mogą być gromadzone jedynie w zamkniętych i szczelnych pojemnikach lub kontenerach, wyłącznie do tego celu przeznaczonych.

Rozdział 4

Obowiązki podmiotów prowadzących działalność w zakresie usuwania odpadów komunalnych

§ 19

Podmioty uprawnione zobowiązane są do wywożenia odpadów stałych na składowisko odpadów posiadające wszelkie prawem określone uzgodnienia, a odpady płynne do kolektora zrzutowego oraz do udokumentowania gotowości odbioru odpadów stałych i płynnych przez podmioty zarządzające tymi obiektami.

§ 20

Podmioty uprawnione zobowiązane są do prowadzenia odpowiedniej dokumentacji wykonywanej działalności w tym sporządzania rejestrów wywozu odpadów od właścicieli nieruchomości, prowadzenia statystyki zbiorczej oraz przedstawiania danych corocznie Gminie.

§ 21

Podmioty uprawnione zobowiązane są do uzyskania zezwolenia na prowadzoną działalność zgodnie z ustawą.

Rozdział 5

Zasady usuwania odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z nieruchomości

§ 22

1. Odpady zbierane w pojemnikach powinny być usuwane z terenu nieruchomości okresowo, w terminach uzgodnionych z przedsiębiorstwem wywozowym ale z częstotliwością co najmniej:
 - 1) raz na dwa tygodnie – dla domów jednorodzinnych,
 - 2) raz na tydzień – dla domów wielorodzinnych.
2. Nieczystości ciekłe muszą być usuwane z nieruchomości z częstotliwością i w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiornika, zwłaszcza wynikający z jego przepeł-

nienia, a także zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych.

3. Jeżeli objętość pojemników nie wystarcza na przyjęcie rosnącej ilości odpadów komunalnych drobnych, należy zamówić ustawienie dodatkowych pojemników bądź zwiększyć częstotliwość wywozu. Zgłoszenia dokonuje właściciel nieruchomości do firmy wywozowej łącznie ze zobowiązaniem ponoszenia dodatkowych kosztów.
4. Ustala się normatywną ilość stałych odpadów komunalnych w wysokości 1 m³/mieszkańca/rok.
5. Normatywne ilości nieczystości ciekłych wylicza się według zasad określonych w odrębnych przepisach.

§ 23

1. Właściciel nieruchomości zobowiązany jest do zawarcia umowy na odbiór odpadów z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych lub w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych określa odrębna Uchwała Rady Gminy Luzino.
2. Właściciel nieruchomości zobowiązany jest do pobierania, przechowywania i okazywania, osobom upoważnionym do kontroli, na zasadach określonych w ustawie, dowodów usunięcia ustalonej ilości odpadów w sposób zgodny z postanowieniami Regulaminu.
3. Właściciel nieruchomości jest obowiązany do udzielania przedsiębiorstwu wywozowemu informacji niezbędnych dla ustalenia treści umowy o usuwanie odpadów w sposób zgodny z wymaganiami określonymi w niniejszym Regulaminie.
4. Jeśli właściciel nieruchomości nie posiada dokumentu, którym mowa w ust. 1 Wójt Gminy Luzino wydaje decyzję w której ustala:
 - 1) obowiązek uiszczania opłat za odbieranie odpadów komunalnych lub opróżnianie zbiorników bezodpływowych;
 - 2) wysokość opłat wyliczonych z zastosowaniem stawek o których mowa w ust. 1;
 - 3) sposób i terminy udostępniania urządzeń lub zbiorników w celu ich opróżniania.
5. Decyzji, o których mowa w ust. 4 nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
6. Decyzja, o której mowa w ust. 4, jest wydana na okres 1 roku.
7. Decyzja, o której mowa w ust. 4 ulega przedłużeniu w drodze decyzji wydawanej z urzędu, na kolejny okres, jeżeli właściciel nieruchomości nie przedstawi, na co najmniej 3 miesiące przed upływem daty obowiązywania decyzji, umowy, w której termin rozpoczęcia wykonywania usługi nie jest późniejszy niż data utraty mocy obowiązującej decyzji.
8. Opłaty, o których mowa w ust. 4, są przychodem gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
9. Do opłat stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z wyłączeniem art. 67, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują Wójtowi Gminy Luzino.
10. Gminy prowadzą ewidencję:
 - 1) zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
 - 2) przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych

osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;

- 3) umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

§ 24

1. Właściciel nieruchomości podłączonej do sieci kanalizacyjnej zobowiązany jest do posiadania umowy z Gminą Luzino określającej warunki wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.
2. Właściciel nieruchomości niepodłączony do sieci kanalizacyjnej przebiegającej w odległości nie większej niż 50 m od budynku jest zobowiązany na swój koszt do przyłączenia budynków do sieci kanalizacyjnej w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od jej przekazania do eksploatacji. Warunki techniczne wykonania i odbioru tego przyłączenia wymagają uzgodnienia z Gminą. Obowiązek ten nie dotyczy nieruchomości posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków.

§ 25

W przypadku posesji o utrudnionym dojeździe dopuszczają się gromadzenie odpadów w tradycyjnych np. w murowanych śmietnikach na terenie własnej posesji. Śmietniki te należy opróżniać nie rzadziej niż dwa razy do roku, z udokumentowaniem zgodnej z przepisami prawa utylizacji tych odpadów.

§ 26

1. W przypadku gdy właściciele nieruchomości nie udokumentują korzystania z usług gminnych jednostek organizacyjnych lub podmiotów posiadających zezwolenie na wykonywanie usług usuwania odpadów komunalnych, obowiązek usuwania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przejmuje gmina pobierając od właścicieli opłaty w wysokościach określonych w ust. 2.
2. Wysokość pobieranych opłat, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 będzie równoważna kwotom, które gmina ponosi w danym roku za wywóz drobnych i wielkogabarytowych odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych dla nieruchomości, co do których gmina jest właścicielem.
3. Wójt Gminy podaje do publicznej wiadomości informację o kwotach, o których mowa w ust. 2 i 3 do dnia 31 stycznia każdego roku.

§ 27

Ustala się ryczałtową roczną stawkę pobieraną od właścicieli nieruchomości, którzy nie udokumentują korzystania z usług gminnych jednostek organizacyjnych lub podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności polegającej na wywozie, wykorzystaniu i unieszkodliwieniu odpadów komunalnych, a których gmina nie może obciążyć opłatami określonymi w § 26 ust. 2:

- 1) za wywóz odpadów komunalnych w wysokości:
 - a) 200 zł od osób fizycznych,
 - b) 400 zł od przedsiębiorców,
 - c) 60 zł od właścicieli nieruchomości letniskowych,
- 2) za wywóz nieczystości ciekłych w wysokości:
 - a) 300 zł od osób fizycznych,
 - b) 600 zł od przedsiębiorców,
 - c) 150 zł od właścicieli nieruchomości letniskowych.

Rozdział 6

Obowiązki właścicieli zwierząt domowych

§ 28

1. Przez zwierzęta domowe rozumie się w szczególności psy,

koty, chomiki, papugi, kanarki i inne, trzymane na terenie nieruchomości w celach niezarobkowych.

- Osoby będące właścicielami lub opiekunami psów i innych zwierząt domowych są zobowiązane do sprawowania właściwej opieki nad tymi zwierzętami, a w szczególności powinny:
 - zapobiegać uciążliwości jaką mogą powodować zwierzęta dla innych mieszkańców,
 - eliminować zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, które mogą powodować zwierzęta,
 - poddawania profilaktycznie raz w roku, psów w wieku powyżej 3 miesięcy, szczepieniu ochronnemu przeciw wściekliznie w terminach i miejscach podanych w odrębnych przepisach.
- Zakazuje się szczucia psów lub doprowadzania ich do stanu, w którym pies może stać się niebezpieczny dla człowieka lub zwierzęcia.

§ 29

- Na terenach użytku publicznego psy mogą być wyprowadzane tylko na smyczy. Zwolnienie psa ze smyczy jest dozwolone tylko w miejscach mało uczęszczanych i pod warunkiem, że pies ma kaganiec, a właściciel (opiekun) ma możliwość sprawowania bezpośredniej kontroli nad jego zachowaniem.
- Psy obronne i agresywne używane do pilnowania posesji i przedsięwzięciw należy szczególnie zabezpieczyć przed wydostaniem się ich na zewnątrz ogrodzenia lub trzymać na odpowiedniej uwięzi.
- Psy zwolnione ze smyczy bez kagańca i pozostawione bez dozoru w miejscach publicznych traktowane będą jako bezdomne, chwytane i doprowadzane do schroniska dla bezdomnych zwierząt.

§ 30

- Właściciele zwierząt domowych są zobowiązani do usunięcia spowodowanych przez nie zanieczyszczeń na klatkach schodowych lub w innych pomieszczeniach budynków służących do użytku publicznego a także na terenach użytku publicznego, takich jak ulice, chodniki, skwery, zieleńce, place zabaw dla dzieci itp.
- W przypadkach koniecznych właściciele nieruchomości są zobowiązani do wyznaczenia miejsc, na które można wyprowadzić zwierzęta domowe, szczególnie psy, w celu załatwienia potrzeb fizjologicznych. W takich przypadkach miejsca te muszą być oznaczone i przez zarządców nieruchomości sprząwane.
- Zakazuje się wprowadzania psów lub innych zwierząt do obiektów użytku publicznego, placówek handlowych lub gastronomicznych oraz innych obiektów, jeżeli zakaz taki wynika z wyraźnego oznakowania dokonanego przez właściciela nieruchomości (placówki lub obiektu).
- Zakazuje się wprowadzania psów do piaskownic i innych urządzeń służących do zabawy dla dzieci.

Rozdział 7

Warunki i wymagania dla utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach gminy

§ 31

Za zwierzęta gospodarskie uważa się zwierzęta koniowate (gatunków: koń, osioł), bydło (gatunków bydło domowe oraz

bawoły), jeleniowate (gatunków: jeleń lub daniel utrzymywane w warunkach fermowych, w celu pozyskania mięsa i skór), drób, świnie, owce, kozy, pszczoły, zwierzęta futerkowe o ile są użyteczne w gospodarstwie.

§ 32

- Na terenach wyłączonych z produkcji rolnej wprowadza się całkowity zakaz chowu i trzymania zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem ptactwa i królików.
- Trzymanie ptactwa (kury, gęsi, kaczki, indyki, gołębie itp.) i królików dopuszczalne jest na nieruchomościach z zapewnieniem odległości nie mniej niż 6m od granicy posesji od strony ulicy, a od pozostałych granic może być mniejsza o ile wyrażą na to zgodę właściciele sąsiednich nieruchomości.
- Zakazuje się w szczególności przebywania zwierząt gospodarskich na terenie dróg publicznych i ciągów komunikacyjnych oraz wypasania zwierząt na poboczach dróg publicznych.

§ 33

Prowadzący hodowlę ptactwa i królików jest zobowiązany zapewnić:

- gromadzenie i usuwanie powstających w związku z hodowlą odpadów i nieczystości w sposób zgodny z prawem, w tym zwłaszcza z wymaganiami niniejszego Regulaminu i nie powodowanie zanieczyszczenia terenu nieruchomości oraz wód powierzchniowych i podziemnych,
- nie powodowanie przez prowadzoną hodowlę, wobec innych osób zamieszkujących na nieruchomości lub nieruchomościach sąsiednich, uciążliwości takich jak hałas, odory czy podobne, a w szczególności:
 - usytuowanie budowli rolniczych uciążliwych dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy, wydzielanie się substancji toksycznych, powinno uwzględniać przeważające kierunki wiatrów, tak żeby przez jak najdłuższą część roku znajdowały się one po stronie zawietrznej względem obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi oraz względem obszarów chronionych
 - budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia powinny być odizolowane od przyległych terenów pasami zieleni średnio i wysokopiennej,
- przestrzeganie obowiązujących przepisów sanitarno-epidemiologicznych.

Rozdział 8

Sankcje z tytułu naruszenia postanowień Regulaminu

§ 34

- Nadzór nad realizacją obowiązków zawartych w niniejszym Regulaminie sprawuje Wójt Gminy.
- Właściciele nieruchomości mają obowiązek umożliwić przeprowadzenie kontroli w zakresie realizacji obowiązków zawartych w niniejszym Regulaminie.

§ 35

Naruszenie obowiązków zawartych w Regulaminie stanowi wykroczenie określone w art. 10 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i jest zagrożone karą grzywny.

397

UCHWAŁA Nr XXV/219/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

w sprawie określenia górnych stawek opłat za usługi usuwania odpadów z nieruchomości.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568 z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, z 2007 r. Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. Nr 180 poz. 1111) oraz art. 4 ust. 1, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 68 poz. 449) w związku z art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 236 poz. 2008, zm. Dz. U. 2006 r. Nr 144 poz. 1042) Rada Gminy Luzino uchwala, co następuje:

§ 1

Ustala się górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych w następujących wysokościach:

- 1) odbiór odpadów komunalnych – 90,00 zł za 1 m³,
- 2) wywóz nieczystości płynnych ze zbiorników bezodpływowych i ich transport do punktu zlewnego – 20,00 zł za 1 m³.

§ 2

Ustala się górną stawkę opłat pobieranych od właścicieli nieruchomości za usługi określone w § 1 pkt 1 w wysokości 70,00 zł za 1 m³, jeżeli odpady komunalne są zbierane i transportowane w sposób selektywny.

§ 3

Opłaty za usługi, o których mowa w § 1 i 2 ustala się w wysokości proporcjonalnej do wielkości (pojemności) zbiorników, w których zbierane i transportowane są odpady i nieczystości ciekłe.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Waldemar Kunz

398

UCHWAŁA Nr XXV/221/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

w sprawie nadania nazwy nowo powstałej ulicy w Luzinie.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806, z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568, z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, z 2005 r., Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337, z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218, Nr 180 poz. 1111) oraz na podstawie art. 4 ust. 1, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 68 poz. 449) Rada Gminy Luzino uchwala, co następuje:

§ 1

Działka nr 1134 położona na terenie wsi Luzino, stanowiąca drogę, otrzymuje nazwę ulicy
— „ul. Grodzka”.

§ 2

Załącznikiem do uchwały jest plan sytuacyjny ukazujący przebieg ulicy.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni, od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Gminy
Waldemar Kunz

Załącznik
do uchwały Nr XXV/221/2008
Rady Gminy Luzino
z dnia 5 grudnia 2008 r.

Baza : luzino.map

Opracowano systemem GEO-MAP. Skala 1 : 5000. Wydrukował(a) : ej dn. : 2008.08.12 godz: 13:12:59. Str. 1/1

02. 11 34 - droga gminna

399

UCHWAŁA Nr 226/2008
Zarządu Powiatu Malborskiego
z dnia 10 grudnia 2008 r.

w sprawie ustalenia rozkładu godzin aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu malborskiego oraz harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych w powiecie malborskim na okres od 01.01.2009 do 31.03.2009 r.

Na podstawie art. 94 ust. 2 Ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53 poz. 533 z późn. zm.) Zarząd Powiatu Malborskiego, po zasięgnięciu opinii Wójtów i Burmistrzów Gmin powiatu malborskiego oraz Gdańskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Gdańsku uchwała, co następuje:

§ 1

1. Ustala się harmonogram dyżurów aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu malborskiego w okresie od 01.01.2009 do 31.03.2009 r., zgodnie z Załącznikiem Nr 1 do Uchwały.
2. Ustala się rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu malborskiego zgodnie z Załącznikiem Nr 2 do Uchwały.

§ 2

Apteki ogólnodostępne, funkcjonujące na terenie powiatu malborskiego prowadzą dyżury całodobowe w dni powszednie, w niedziele i dni świąteczne zgodnie z grafikiem ustalonym przez Starostwo Powiatowe.

§ 3

Apteka zobowiązana do pełnienia dyżuru zapewnia we własnym zakresie zastępstwo w przypadku niemożności jego pełnienia w wyznaczonym terminie.

§ 4

Apteka zmieniająca dyżur jest zobowiązana do pisemnego poinformowania o tej zmianie Starostwo Powiatowe w Malborku, kierowników wszystkich aptek, Gdańską Okręgową Izbę Aptekarską.

§ 5

Uchyla się Uchwałę Nr 172/2008 Zarządu Powiatu Malborskiego z dnia 11.06.2008 r. w sprawie ustalenia rozkładu godzin aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu malborskiego oraz harmonogramu dyżurów aptek ogólnodostępnych w powiecie malborskim na okres od 01.07.2008 do 30.09.2008 r.

§ 6

Wykonanie uchwały powierza się Staroście Powiatu Malborskiego.

§ 7

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Starosta
Mirosław Czajła

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 226 /2008
Zarządu Powiatu Malborskiego
z dnia 10 grudnia 2008 r.

**HARMONOGRAM DYŻURÓW APTEK OGÓLNODOSTĘPNYCH
NA TERENIE POWIATU MALBORSKIEGO
NA OKRES OD 01.01.2009 DO 31.03.2009 R.**

STYCZEŃ		
01.01.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
02.01.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
03.01.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
04.01.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
05.01.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
06.01.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
07.01.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
08.01.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
09.01.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
10.01.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
11.01.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
12.01.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1

13.01.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
14.01.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
15.01.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
16.01.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
17.01.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
18.01.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
19.01.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
20.01.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
21.01.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
22.01.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
23.01.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
24.01.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
25.01.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
26.01.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
27.01.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
28.01.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
29.01.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
30.01.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
31.01.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12

LUTY		
01.02.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
02.02.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
03.02.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
04.02.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
05.02.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
06.02.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
07.02.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
08.02.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
09.02.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
10.02.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
11.02.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
12.02.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
13.02.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
14.02.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
15.02.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
16.02.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
17.02.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
18.02.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
19.02.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
20.02.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
21.02.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
22.02.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
23.02.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40

24.02.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
25.02.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
26.02.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
27.02.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
28.02.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C

MARZEC		
01.03.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
02.03.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
03.03.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
04.03.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
05.03.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
06.03.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
07.03.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
08.03.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
09.03.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
10.03.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
11.03.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
12.03.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
13.03.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
14.03.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
15.03.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
16.03.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
17.03.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
18.03.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
19.03.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
20.03.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
21.03.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
22.03.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
23.03.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75
24.03.2009 r	Apteka "Melisa"	82-200 Malbork, ul. Michałowskiego 23 C
25.03.2009 r	Apteka "Południe"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 23/1
26.03.2009 r	Apteka "MEDERI plus"	82-200 Malbork, ul. Kotarbińskiego 10
27.03.2009 r	Apteka "Św. Jana"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 40
28.03.2009 r	Apteka "Św. Jana II"	82-200 Malbork, ul. Konopnickiej 12
29.03.2009 r	Apteka "Zamkowa"	82-200 Malbork, ul. Jasna 10
30.03.2009 r	Apteka "GEMINI"	82-200 Malbork, ul. Kościuszki 48
31.03.2009 r	Apteka "Malborska"	82-200 Malbork, ul. Słowackiego 75

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr 226 / 2008
Zarządu Powiatu Malborskiego
z dnia 10 grudnia 2008 r.

**ROZKŁAD GODZIN PRACY APTEK OGÓLNODOSTĘPNYCH
NA TERENIE POWIATU MALBORSKIEGO**

Lp.	MALBORK	Poniedziałek- Piątek	Sobota	Niedziela
1.	Apteka „Zamkowa” JWB tel. 272-22-12 82-200 Malbork, Jasna 10	8.00-20.00	9.00-14.00	Dyżury wg harmonogramu
2.	Apteka „Południe” tel. 272-50-18 82-200 Malbork, Konopnickiej 23	8.00- 20.00	9.00-15.00	Dyżury wg harmonogramu
3.	Apteka „U Kolejarzy” tel. 272-69-53 82-200 Malbork, Dworcowa 2	8.00-19.00	8.00-14.00	nieczynne
4.	Apteka „Melisa” tel. 273-14-50 82-200 Malbork, Michałowskiego 23C	8.30-20.00	8.30-15.00	Dyżury wg harmonogramu
5.	Apteka „Na Piaskach” tel. 272-39-82 82-200 Malbork, Al. Woj. Polskiego 52	8.30-18.00	9.00-14.00	nieczynne
6.	Apteka w Kałdowie tel. 272-80-81 82-200 Malbork, Solskiego 1	8.00-18.00	nieczynne	nieczynne
7.	Apteka „Św. Jana II” tel. 272-53-68 82-200 Malbork, Konopnickiej 12	8.00-18.00	9.00-14.00	Dyżury wg harmonogramu
8.	Apteka „Św. Jana” tel. 272-33-87 82-200 Malbork, Kościuszki 40	8.00-20.00	8.00-15.00	Dyżury wg harmonogramu
9.	Apteka „Akacyjowa” tel. 273-42-60 82-200 Malbork, Sienkiewicza 37	8.00-19.30	8.00-14.00	nieczynne
10.	Apteka „Aptecus V” tel. 647-32-02 82-200 Malbork, Aleja Rodła 6	8.00-20.00	8.00-17.00	nieczynne
11.	Apteka „Malborska” tel. 273-52-33 82-200 Malbork, Słowackiego 75	8.00 – 20.00	8.00- 15.00	Dyżury wg harmonogramu
12.	Apteka tel. 272-50-52 82-200 Malbork, Słowackiego 2	8.00 -16.00	nieczynne	nieczynne
13.	Apteka „MEDERI plus” tel. 273-17-06 82-200 Malbork, Kotarbińskiego 10	8.00 – 20.00	8.00 – 14.00	Dyżury wg harmonogramu
14.	Apteka „GEMINI” tel. 272-08-10 82-200 Malbork, Kościuszki 48	8.00 – 20.00	9.00 – 15.00	Dyżury wg harmonogramu

L.p.	STARE POLE	Poniedziałek- Piątek	Sobota	Niedziela
1.	Apteka „Im. Łukasiewicza” tel. 271-30-67 82-220 Stare Pole, Dworcowa 1	8.00-15.30	8.00-12.00	nieczynne
2.	Apteka „Rodzinna” tel. 271-34-63 82-220 Stare Pole, Marynarki Wojennej 6	8.15 -17.15	9.00-12.00	nieczynne

L.p.	NOWY STAW	Poniedziałek- Piątek	Sobota	Niedziela
1.	Apteka „Pod Strzechą” tel. 271-53-06 82-230 Nowy Staw, Zwycięstwa 22	8.00-18.00	nieczynne	nieczynne
2.	Apteka „Staromiejska” tel. 271-56-47 82-230 Nowy Staw, Kościuszki 4	9.00-17.00	9.00-14.00	nieczynne

400

UCHWAŁA Nr XX/181/2008
Rady Powiatu Nowodworskiego
z dnia 27 listopada 2008 r.

**w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu Powiatu Nowodworskiego
dla niepublicznych szkół i placówek.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) uchwała się:

§ 1

Ustala się tryb udzielania i rozliczania dotacji na zadania oświatowe powiatu realizowane w szkołach i placówkach, prowadzonych na terenie powiatu przez osoby prawne i fizyczne.

§ 2

1. Dotacji udziela się na wniosek osoby prawnej lub fizycznej prowadzącej szkołę lub placówkę przedstawiony organowi dotującemu nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.
2. Wniosek powinien zawierać:
 - a) numer i datę wydania zaświadczenia o wpisie do ewidencji szkół niepublicznych,
 - b) numer i datę decyzji nadającej uprawnienia szkoły publicznej,
 - c) planowaną liczbę uczniów/wychowanków,
 - d) zobowiązanie do informowania organu dotującego o zmianach zachodzących w liczbie uczniów/wychowanków,
 - e) wskazanie numeru rachunku bankowego, na który ma być przekazywana dotacja.
3. Dotacja obliczana jest w poszczególnych miesiącach w oparciu o składane do 20 dnia miesiąca rozliczenie zawierające informacje o aktualnej liczbie uczniów/wychowanków szkoły/placówki, wg stanu na pierwszy dzień miesiąca, za który udzielana jest dotacja oraz informacji o wykorzystaniu przekazanej dotacji wg wzoru stanowiącego załącznik do uchwały.
4. W miesiącach wakacyjnych (lipiec, sierpień) liczba uczniów/wychowanków uprawnionych do dotacji obejmuje odpowiednio:

- a) w szkołach stan wykazany w informacji miesięcznej w czerwcu, z wyłączeniem skreślonych z listy uczniów,
 - b) w pozostałych placówkach stan wykazany w informacji miesięcznej w czerwcu.
5. Dotacja przekazywana jest na rachunek bankowy wskazany we wniosku o udzielenie dotacji.
 6. Wypłacana w każdym miesiącu dotacja ma charakter zaliczkowy, a jej ostateczne rozliczenie następuje w ostatniej grudniowej transzy.
 7. W terminie do 31 grudnia każdego roku organ prowadzący składa sprawozdanie roczne obejmujące dotacje wypłacone łącznie za cały poprzedni rok kalendarzowy.

§ 3

Ogólne zasady składania wniosków o dotacje oraz ich rozliczenie dla placówek wymienionych w § 1 są analogiczne jak dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkoły publicznej.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nowodworskiego.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

§ 6

Traci moc Uchwała Nr XIV/131/2008 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji z budżetu powiatu niepublicznym szkołom ponadgimnazjalnym o uprawnieniach szkół publicznych.

Przewodniczący Rady
Powiatu Nowodworskiego
Ewa Dąbska

Załącznik
do Uchwały Nr XX/181/2008
Rady Powiatu Nowodworskiego
z dnia 27 listopada 2008 r.

Nowy Dwór Gdański, dnia.....

.....
(pieczęć szkoły/placówki)

**Rozliczenie wydatkowania dotacji udzielonej przez Powiat Nowodworski
dla niepublicznej szkoły lub placówki**

Nazwa szkoły/placówki.....

za miesiąc..... rok.....

Faktyczna liczba uczniów/wychowanków w miesiącu sprawozdawczym ogółem.....

Kwota otrzymanej dotacji:

- za dany miesiąc.....
- narastająco od początku roku.....

Wydatkowano:

- za dany miesiąc.....
- narastająco od początku roku.....

.....
(pieczęćka i podpis dyrektora)

401

UCHWAŁA Nr XXXIII/300/2008
Rady Miasta Starogard Gdański
z dnia 26 listopada 2008 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Program Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Starogard Gdański.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miasta
Starogard Gdański
Piotr Cychnerski

Załącznik
do uchwały Nr XXXIII/300/2008
Rady Miasta Starogard Gdański
z dnia 26 listopada 2008 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP. WPROWADZENIE
 - 1.1. Uwagi ogólne
 - 1.2. Cel opracowania
 - 1.3. Podstawa prawna
 - 1.4. Zasoby dziedzictwa a obywatel – wg ustaw
 - 1.5. Opis użytych skrótów
2. RELACJE PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI ZEWNĘTRZNYMI ORAZ DOKUMENTAMI I UCHWAŁAMI WŁASNYMI MIASTA
 - 2.1. Wprowadzenie
 - 2.2. Poziom krajowy
 - 2.2.1. Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015
 - 2.2.3. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności
 - 2.2.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności 2007-2013
 - 2.2.5. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami
 - 2.3. Poziom regionalny
 - 2.3.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego
 - 2.3.2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013
 - 2.3.3. Wojewódzki Program opieki nad zabytkami
 - 2.3.4. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami
 - 2.4. Poziom miejski
 - 2.4.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2018
 - 2.4.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospo-
- darowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański
- 2.4.3. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2006-2013
- 2.4.4. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2013
- 2.4.5. Dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych fragmentów miasta
- 2.4.6. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami
- 2.5. Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego
- 2.6. Wnioski z analizy dokumentów strategicznych – do uwzględnienia przy budowie zapisów właściwego dokumentu programu
3. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA OBSZARZE MIASTA.
 - 3.1. Starogard Gdański – zarys dziejów
 - 3.2. Ochrona zabytków
 - 3.3. Rejestr zabytków
 - 3.3.1. Rejestr zabytków archeologicznych
 - 3.3.2. Rejestr zabytków nieruchomych
 - 3.3.3. Rejestr zabytków ruchomych
 - 3.3.4. Muzea
 - 3.4. Dokumentacja konserwatorska – rodzaje ewidencji konserwatorskiej
 - 3.4.1. Ewidencja adresowa – tzw. „fiszki”
 - 3.4.2. Gminna Ewidencja Zabytków – KARTY ZABYTKÓW
 - 3.4.3. „Białe Karty”
 - 3.4.4. „Karty zielone”
 - 3.4.5. „Karty Cmentarzy”
 - 3.4.6. „Katalog Parków”
 - 3.5. Zabytki identyfikujące krajobraz kulturowy miasta
 - 3.6. Wartości niematerialne
 - 3.7. Ocena stanu zachowania krajobrazu kulturowego
 - 3.8. Diagnoza. Analiza SWOT dziedzictwa kulturowego miasta Starogard Gdański
 - 3.9. Bibliografia i zasoby archiwalne/wybrane/
 - 3.10 Kartografia
 - 3.11 Inne dokumentacje
 - 3.11.1 Opracowania studialne – konserwatorskie
 - 3.11.2 Opracowania planistyczne
 4. ZAŁĄCZNIKI do Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogardu Gdańskiego
Załączniki:
 - zał. 1.1. – Ewidencja adresowa – „fiszki”
 - zał. 1.2. – Gminna ewidencja zabytków miasta Starogard Gdański – 2008
 - zał. 2 – Karty Białe
 - zał. 3 – Karty Zielone
 - zał. 4 – Karty Cmentarzy
 - zał. 5 – Wyciąg ze Studium (2005)
 - zał. 6 – strefy ochrony archeologicznej (dla obszaru opracowywanego planu miejscowego)
 - zał. 7 – wykaz zabytków proponowanych do wpisu do rejestru zabytków oraz chronionych zapisami planu miejscowego (dla obszaru opracowywanego planuMapy – załączniki graficzne

- nr 1 – Starogard Gdański. Schemat rozwoju przestrzennego miasta. Skala 1:20000 (na współczesnej mapie ewidencyjnej z budynkami)
- nr 2 – Starogard Gdański. Funkcjonalno-przestrzenne elementy tożsamości kulturowej. Skala 1:20000 (na współczesnej mapie ewidencyjnej z budynkami)
- nr 3 – Starogard Gdański. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego. Skala 1:20000 (na współczesnej mapie ewidencyjnej z budynkami)
- nr 4 – Starogard Gdański. Obszary i obiekty o wartościach kulturowych. Skala 1:5000 (na mapie syt-wys wykorzystywanej do celów planistycznych)

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA STAROGARD GDAŃSKI NA LATA 2009-2012

1. WSTĘP. WPROWADZENIE

1.1. Uwagi ogólne.

Program opieki nad zabytkami to dokument własny samorządu Starogardu Gdańskiego służący do podejmowania planowanych działań dotyczących ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego.

Główną ideą programu jest lepsze wykorzystanie środowiska kulturowego dla rozwoju miasta, poprawa stanu zachowania miejskiego środowiska kulturowego, uświadomienie mieszkańcom i decydentom potrzeb oraz zasad jego ochrony. Program służyć ma też określeniu zasad finansowania ochrony i opieki nad zabytkami w Starogardzie Gdańskim, z uwzględnieniem krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz opracowań ponadlokalnych.

Dokument może służyć zarówno władzom miejskim jak też instytucjom, innym podmiotom oraz mieszkańcom zainteresowanym kulturą oraz dziedzictwem kulturowym.

Opracowanie będzie cyklicznie aktualizowane. Wskazane w nim działania są zgodne z krajowymi, wojewódzkimi, a także lokalnymi dokumentami programowymi oraz dokumentami o charakterze strategicznym.

1.2. Cel opracowania

Program ma na celu (zgodnie z art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami):

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu działań strategicznych wynikających z opracowań ponadlokalnych, ale także z opracowań strategicznych, programowych miasta,
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków dla rozwoju miasta, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających pozyskiwaniu środków finansowych i wzrostowi sum wydatkowanych na opiekę nad nimi,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków,
- eliminowanie sytuacji konfliktowych,
- inicjowanie działań edukacyjnych, informacyjnych, propagujących znajomość zabytków i opieki nad nimi,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

1.3. Podstawa prawna

Opracowanie Programu Opieki nad Zabytkami jest zadaniem własnym samorządu terytorialnego.

W oparciu o art. 87. ust. 1 ustawy zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres czterech lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

Program gminny przyjmowany jest przez radę gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 87 ust. 3). Następnie dwa lata od ogłoszenia w dzienniku urzędowym prezydent miasta sporządza sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio radzie gminy (art. 87 ust. 4 i 5).

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591, ze zm.) – art. 7 ust. 1 pkt 9 – zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty to zadanie własne gminy, w szczególności obejmuje ono sprawy ładu przestrzennego, kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury) oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ustawa precyzuje pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów (w tym administracji samorządowej), formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania itp.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami gmina:

- a) ma prawo utworzenia (po uprzednim zasięgnięciu opinii Konserwatora) parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji (art. 16 ust. 1),
- b) ma obowiązek uwzględniania w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków nieruchomych i ich otoczenia oraz ustaleń programu. Studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez Konserwatora (art. 18, art. 19 i art. 20),
- c) ma obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków (art. 22 ust. 4),
- d) przyjmuje zawiadomienia o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadamianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust. 2),
- e) przyjmuje zawiadomienia o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadamianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 33 ust. 1 i ust. 2),
- f) sprawuje opiekę nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna (art. 71 ust. 1 i 2),
- g) ma prawo udzielania przez organ stanowiący gminy, w trybie określonym przepisami odrębnymi, dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (art. 81),
- h) Prezydent sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami, (art. 87 ust. 1, ust. 2 ust. 3 i ust. 4); gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje Rada Miasta po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków; gminny program opieki nad zabytkami ogła-

szany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym (art. 87),

- i) Co dwa lata Prezydent Miasta sporządza i przedstawia Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji programu (art. 87 ust. 5).

Ustawa nakłada (art. 4) także na samorząd gminny obowiązek:

- zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie oraz utrzymanie,
- zapobiegania zagrożeniom, powodującym uszczerbek dla wartości zabytków,
- przeciwdziałania i udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- przeciwdziałania kradzieżom, zaginięciom, nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,
- uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

W ramach opieki nad zabytkami (art. 5) właściciel lub posiadacz zabytku, a także gmina, mają obowiązek:

- zapewnienia warunków dla naukowego badania i dokumentowania zabytków (forma opieki nad zabytkami),
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,
- popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ochrona zabytków i opieka nad nimi to także zadanie Państwa, gdyż jest to obowiązek konstytucyjny (art. 5 Konstytucji RP – „Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego (...) Istotnym elementem tego dziedzictwa są zabytki, które w swych niematerialnych wartościach są dobrem wspólnym”). Obowiązek ten realizowany jest między innymi poprzez Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami (nie został on dotąd uchwalony).

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 został uchwalony Uchwałą Nr 72/VI/07 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 lutego 2007 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Program powiatowy nie został dotąd opracowany (prace trwają).

Ponadto ochrona zabytków została uwzględniona w innych uregulowaniach prawnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, które znajdują się w szeregu obowiązujących ustaw, w tym w:

1. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
2. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.),
3. ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150),
4. ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.),
5. ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.),
6. ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2001 Nr 13, poz. 123).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i określone zostały w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U., Nr 5, poz. 24 z późn. zm.),

Zasady ochrony zasobów bibliotecznych określone zostały w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.)

Ochronę materiałów archiwalnych określają przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 97, późn. zm.)

1.4. Zasoby dziedzictwa a obywatel – wg ustaw

w Polsce:

zgodnie z Konstytucją RP – art. 5

„... Ochrona zabytków, dawnych materialnych i niematerialnych dóbr kultury jest obowiązkiem konstytucyjnym Państwa (...) Rzeczpospolita Polska strzeże dziedzictwa narodowego. (...) Istotnym elementem tego dziedzictwa są zabytki, które w swoich niematerialnych wartościach są dobrem wspólnym”:

a „...obowiązkiem Obywatela jest troska o dobro wspólne..”

w Europie:

„Dziedzictwo kulturowe jest częścią definicji europejskiej tożsamości. Stanowi fundamentalny wyraz bogactwa i różnorodności europejskiej kultury. Ochrona dziedzictwa kulturowego, niezastąpionego świadectwa przeszłości, leży we wspólnym interesie Państw Członkowskich, które muszą zapewnić przekazanie tego dziedzictwa przyszłym pokoleniom. Dlatego opieka i konserwacja oraz wymogi użytkowania i umożliwienia dostępu do dziedzictwa kulturowego zarówno w sektorze publicznym jak prywatnym leży w publicznym interesie. „ (z Dokumentu ECCO – Europejskiego Zrzeszenia Krajowych Związków Konserwatorów-restauratorów)

Konwencje i porozumienia, programy międzynarodowe dot. ochrony zabytków to między innymi:

- Karta Ateńska uchwalona na IV Kongresie CIAM w Atenach w 1933 r.,
- Międzynarodowa Karta Konserwacji i Restauracji Zabytków i Miejsc Zabytkowych – Karta Wenecka – przyjęta w 1964 r. kontynuująca zasady Karty Ateńskiej,
- konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego – przyjęta 16 listopada 1972 r. w Paryżu na 17 sesji Konferencji Generalnej ONZ dla Wychowania, Nauki i Kultury UNESCO; konwencja ratyfikowana przez Polskę 6 maja 1976 r. – opublikowana w Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190,
- rezolucja Parlamentu Europejskiego dot. potrzeby działania w obszarze kultury, w szczególności ochrony dziedzictwa kulturowego,
- art. 151 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską – 1993 r.,
- Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r., przyjęta i ratyfikowana przez RP 13 grudnia 1995 r., opublikowana w Dz. U. z 1996 r. Nr 120, poz. 564,
- Europejska konwencja krajobrazowa sporządzona we Florencji 22 października 2000 r., w imieniu RP przyjęta i ratyfikowana przez Prezydenta 24 czerwca 2004 r., opublikowana w Dz. U. z 2006 r. Nr 14 poz. 98,
- dokument w sprawie edukacji konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki i warunków uprawniających do wykonywania zawodu – zatwierdzony przez IV Generalne Zgromadzenie ENCoRE (Europejska Sieć Szkolnictwa Wyższego Konserwatorskiego) w Toruniu z 8-9 maja 2003 r. (wspólny z ECCO),
- Agenda Terytorialna UE i Karta Lipska w sprawie Zrównoważonych Miast Europejskich – przyjęta w maju 2007 r. na posiedzeniu Rady Ministrów odpowiedzialnych za zagospodarowanie przestrzenne,
- Program Kultura Wspólnoty Europejskiej na lata 2007-2013.

1.5. Definicje

Definicja zabytku

Zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce określa Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, z dnia 23 lipca 2003 r.

Z Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

W myśl definicji Ustawy zabytkiem jest „...nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”

Art. 6 Ustawy mówi, że ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania:

Zgodnie z Art. 3. użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową,
- 2) zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt 1,
- 3) zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt 1,
- 4) zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Ustawa szczegółowo wymienia co podlega ochronie. Lista jest długa, jeżeli zostają spełnione kryteria – wszystkie lub ich część, definiujące zabytek, w zasadzie każdy obiekt może zostać objęty ochroną i opieką, niezależnie od stanu zachowania. Ochroną objęte może zostać otoczenie zabytku, a także nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne.

Zgodnie z art. 3 ustawy: użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 12) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 13) historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzenią grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 14) krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
- 15) otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Opieka nad zabytkiem jest sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza.

Zabytki zgromadzone w Muzeach, wpisane do inwentarza muzealnego chronione są stosownymi przepisami ustawy o Muzeach.

Program Opieki nad Zabytkami – opracowanie programu opieki nad zabytkami (na terenie danej gminy) jest zadaniem własnym jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 87 ust. 1 Ustawy „...prezydent miasta sporządza na okres czterech lat gminny program opieki nad zabytkami; Program przyjmuje rada gminy/miasta/, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków” (art. 87, ust. 3).

1.5. Opis użytych skrótów

Ustawa – Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – Dz. U. Nr 162 poz. 1568, ze zm.

Konserwator – Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Urząd Konserwatora – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków

KOBIDZ – Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków

ROBiDZ – Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków

Prezydent – Prezydent Miasta Starogard Gdański

Miasto – Starogard Gdański

Gminny program – Program Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009 – 2012.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA STAROGARD GDAŃSKI NA LATA 2009 – 2012

2. RELACJE PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI ZEWNĘTRZNYMI ORAZ DOKUMENTAMI I UCHWAŁAMI WŁASNYMI MIASTA

2.1. Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale przedstawiono omówienie podstawowych dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i miejskiego mającego wpływ na kształt zapisów składających się na dokument Programu. Dokumenty te często określa się mianem „strategicznych”, ponieważ określona w nich jest polityka i/lub strategia rozwoju odnosząca się odpowiednio do poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Analiza taka pozwala określić uwarunkowania wynikające z zapisów tych dokumentów – często dokumentów wyższego rzędu w stosunku do opracowywanego Programu Opieki nad Zabytkami – dla zarówno ogólnej konstrukcji i założeń budowania zapisów planu jak i warunkujących szczegółowe rozwiązania. Jednocześnie wnioski z niniejszej analizy służyć mogą ocenie możliwości wykorzystania wsparcia ze strony środków budżetowych – w szczególności pochodzących z budżetu państwa, regionu, ale przede wszystkim środków unijnych – przy realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć, które wynikać będą z zapisów Programu.

Z uwagi na wielość dokumentów o charakterze strategicznym, które potencjalnie mogą zawierać zapisy mogące mieć wpływ na zapisy programu, siłą rzeczy przegląd ten dotyczy jedynie najważniejszych dla przedmiotu opracowania elaboratów. Pamiętajcie przy tym należy, iż dokumenty te ulegają ciągłej ewolucji, co w szczególności dotyczyć może szczegółów realizacji polityki wsparcia przy wykorzystaniu środków unijnych jak i polityki rozwoju lokalnego.

Opracowanie dotyczące analizy w/w dokumentów strategicznych podzielono na cztery zasadnicze części. Pierwsze trzy obejmują omówienie zapisów opracowanych na poziomie odpowiednio krajowym, regionalnym i lokalnym. Ostatnia natomiast obejmuje wnioski z przeprowadzonej analizy, do uwzględnienia przy budowie zapisów właściwego dokumentu Programu.

2.2. Poziom krajowy

Na poziomie krajowym wyróżnić należy przynajmniej trzy podstawowe dokumenty, związane z programowaniem rozwoju Polski w okresie 2007 – 2013 (a więc w najbliższym okresie budżetowym Unii Europejskiej oraz odnoszące się do okresu objętego Programem) i mające związek z problematyką opieki nad zabytkami. Dokumenty te to:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.);
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 – Narodowa Strategia Spójności (dokument zaakceptowany przez Komisję Europejską w maju 2007 r.);
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności 2007 – 2013 (projekt zatwierdzony przez Komisję Europejską dnia 7 maja 2007 r.).

Jak widać z powyższego zestawienia, wszystkie istotne dla programowania rozwoju dokumenty strategiczne o zasięgu krajowym wciąż znajdują się na etapie prac przygotowawczych. Oznacza to że ich końcowa postać może nieco odbiegać od kluczowych ich zapisów zaprezentowanych w poniższych podrozdziałach.

2.2.1. Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Wyznacza więc ona cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, w których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia ona jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Lizbońskiej. Tym samym dokument Strategii jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, stanowiącym odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jednocześnie Strategia jest podstawową przesłanką dla Narodowej Strategii Spójności – Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia. Tym samym stanowi ona podstawę dla efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych jak i z Unii Europejskiej.

Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, poszczególnych obywateli i rodzin. Cel ten wskazuje na priorytety działania:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
 5. Rozwój obszarów wiejskich.
 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.
- W obrębie każdego z w/w priorytetów zidentyfikowano szereg działań zmierzających do ich uszczegółowienia i przełożenia na konkretne zadania do ujęcia w kolejnych dokumentach strategicznych.

Problematyki Programu dotyczy w sposób bezpośredni jedynie priorytet 6 z w/w, tzn. „Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej”. W obrębie tego priorytetu zidentyfikowano – jako jeden z ważnych kierunków działań – dążenie do podniesienia konkurencyjności polskich regionów, w tym m.in. poprzez „wsparcie dla ochrony i poprawy stanu materialnego dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju inwestycji kultury regionów”. Jednocześnie w części dokumentu odnoszącej się do kierunków wsparcia dla poszczególnych województw uwzględniono – w odniesieniu do województwa pomorskiego – pomoc w wysiłkach na rzecz „zrównoważonego i efektywnego wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych jako zasobu turystycznego o znaczeniu międzynarodowym”. Ponadto do szeroko rozumianej opieki nad zabytkami odnosi się cały szereg innych zapisów Strategii, przyporządkowanych pozostałym priorytetom.

2.2.3. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności

Dokument Narodowych Strategicznych Ram Odniesie-

nia stanowi zgodne z polskimi priorytetami i wynikające z przyjętego przez Komisję Europejską dokumentu – Polityki spójności wspierającej wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategicznych Wytucznych Wspólnoty 2007 – 2013 – określenie działań o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007 – 2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia.

Za cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia uznano tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel ten osiągnąć będzie za pośrednictwem tzw. horyzontalnych celów szczegółowych, które określono w sposób następujący:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Zakłada się także iż wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizować będą jednocześnie wszystkie z w/w celów, choć w różnym zakresie.

Problematyki Programu w sposób bezpośredni dotyczy cel 5: „Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”, w ramach którego jednym z podstawowych obszarów działalności stanie się „promowanie wewnętrznej spójności w obszarach miejskich (...) jak i wzmacnianie procesu odbudowy gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek. W tym celu promowane będą działania obejmujące odnowę środowiska fizycznego, rewitalizację terenów poprzemysłowych, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i historycznego. (...) jednym z elementów rewitalizacji miast będzie wspieranie działań mających na celu renowację mieszkalnictwa na obszarach dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym”.

2.2.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko stanowi instrument realizacji priorytetów rozwojowych zwartych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia przy wykorzystaniu środków europejskich – Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dokument programu Infrastruktura i Środowisko ujmuje problematykę infrastruktury rozwoju w sposób integralny, w tym także zagadnienia infrastruktury społecznej. Jednocześnie działania zapisane w tym programie są komplementarne dla innych programów operacyjnych, stanowiących rozwinięcie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, tj.: Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki, Rozwój Polski Wschodniej oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Głównym celem programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej

i rozwijaniu spójności terytorialnej. Zapis ten doprecyzowuje cel horyzontalny wskazany w Narodowej Strategii Spójności „Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów”.

Jednocześnie – zgodnie z wynikami przeprowadzonej diagnozy stanu – wzrost atrakcyjności Polski i jej regionów ma zostać osiągnięty dzięki inwestycjom w pięciu obszarach mających największe znaczenie: sektorach transportu, środowiska, energetyki, kultury i ochrony zdrowia, w tym poprzez realizację następujących celów szczegółowych programu:

1. Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej.

Jednocześnie w ramach programu realizowanych ma być 15 Priorytetów:

1. Gospodarka wodno – ściekowa;
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T;
7. Transport przyjazny środowisku;
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna;
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii;
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe;
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia;
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego;
14. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
15. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności.

Problematyki Programu Opieki nad Zabytkami w sposób bezpośredni dotyczy priorytet 11 „Kultura i dziedzictwo kulturowe”.

Na realizację zadań związanych z tym priorytetem Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa narodowego otrzymało łącznie 576,4 mln Euro. Jednakże szczegółowy opis poszczególnych priorytetów zakłada realizację przede wszystkim projektów o znaczeniu ponadregionalnym. Wiązać się one powinny z problematyką ochrony i zachowania zabytków nieruchomych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii.

Jednocześnie na liście typów projektów przewidzianych do realizacji w ramach działania ujęto m.in. „rewitalizację, rewa-

loryzację, konserwację, renowację, restaurację, zachowanie, a także adaptację na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem”. Uznano przy tym, iż dziedzictwo kulturowe jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o atrakcyjności Polski.

W zapisach dokumentu podkreśla się także iż wsparcie inwestycji obszarze kultury daje zatrudnienie wykwalifikowanym kadrom i generuje znaczącą wartość produktu krajowego brutto o wysokiej wartości dodanej. Oznacza to, iż twórcy Programu uznają za istotną nie tylko wartość kulturową samych zabytków, ale dostrzegają także walory ekonomiczne i społeczne wiążące się z ochroną dziedzictwa kulturowego.

2.2.5. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami

Przytoczone zapisy pozwalają na stwierdzenie, iż – z punktu widzenia polityki zapisanej w dokumentach opracowanych na szczeblu krajowym – dążyć się winno do wykorzystania zasobu dziedzictwa kulturowego Miasta w procesie rozwoju funkcji kultury regionu i turystycznych, mogących przyczynić się do kompleksowo rozumianego rozwoju lokalnego.

Jednocześnie jednym z ważniejszych celów Programu stać się winna rewitalizacja zasobu dziedzictwa, mająca jednak na celu jego wykorzystanie na cele lokalizacji nowych elementów programu miejskiego lub związane z przywróceniem odpowiednich warunków życia mieszkańców tych obiektów. Możliwe jest przy tym uzyskanie wsparcia w procesie ochrony i odnowy zasobów o szczególnych walorach kulturowych i zabytkowych, co wiązać się winno z wykreowaniem szczególnie wysokiej wartości dodanej – zarówno w sensie ekonomicznym jak i społecznym.

2.3. Poziom regionalny

Podobnie jak na poziomie ogólnokrajowym, także na poziomie regionalnym wyróżnić można szereg dokumentów dotyczących problematyki Programu Opieki nad Zabytkami. Najważniejsze z nich to:

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego (uchwalona 18 lipca 2005 r.);
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (przyjęty w dniu 2 października 2007 r.);
- Program Opieki nad Zabytkami Woj. Pomorskiego na lata 2007-2010 (uchwalony Uchwałą Nr 72/VI/07 Sejmiku Woj. Pomorskiego z dnia 26 lutego 2007 r.)

2.3.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego

Uchwalona w roku 2005 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego jest aktualizacją dokumentu przyjętego w roku 2000. Konieczność przygotowania nowego dokumentu wynikała z nowych uwarunkowań europejskich rozwoju regionu (w tym m.in. uwzględnienia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej), zmiany uwarunkowań krajowych rozwoju województwa (w tym m.in. przygotowywania krajowych dokumentów strategicznych dotyczących kierunków rozwoju regionu) oraz z analizy doświadczeń i dotychczasowego dorobku programowania rozwoju regionalnego.

W dokumencie Strategii zidentyfikowano trzy priorytety rozwoju województwa oraz związanych z nimi 14 celów strategicznych. Zapisy te brzmią następująco:

Priorytet I. Konkurencyjność

Cele strategiczne:

1. Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji;
2. Wysoki poziom edukacji i nauki;
3. Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne;
4. Efektywna sfera publiczna;
5. Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim.

Priorytet II. Spójność

Cele strategiczne:

1. Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej;
2. Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo;
3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
4. Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia;
5. Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych.

Priorytet III. Dostępność

Cele strategiczne:

1. Efektywny i bezpieczny system transportowy;
2. Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej;
3. Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych;
4. Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

Z wymienionych powyżej zapisów jedynie niektóre wiążą się z problematyką dziedzictwa kulturowego w sposób pośredni – raczej dotyczą one kompleksowego rozwoju regionu niż ochrony dziedzictwa jako takiego. Przykładem może być tu zapis kierunku działania dla celu strategicznego 3 (priorytet I) „Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne”, który obejmuje m.in. „ochronę dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego sprzyjającą jego racjonalnemu wykorzystaniu w rozwoju społeczno – gospodarczym, w tym m.in. wspieranie rozwoju regionalnych przemysłów kultury oraz regionalnych produktów turystycznych”. Strategia identyfikuje także fazy jej realizacji, zależne od okresów budżetowania przyjętych w Unii Europejskiej. I tak, na lata 2007-13 przewiduje się wykorzystanie Funduszy Strukturalnych, Funduszy Spójności i innych funduszy UE, środków międzynarodowych instytucji finansowych, środków innych państw, a także środków i mechanizmów krajowych. Łącznie przewiduje się przeznaczenie w tym okresie na realizację rozmaitych zadań rozwojowych w województwie pomorskim kwoty ok. 16,7 – 18,1 mld złotych. Oznacza to średnioroczne potrójenie środków w stosunku do dostępnych w roku 2004.

2.3.2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007- 2013

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego stanowi podstawę planowania rozwoju województwa na lata 2007-13, uwzględniając zapisy ujęte w projekcie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (na podstawie wersji przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2006 r.) oraz wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa. Na ich podstawie sformułowano Cel Strategiczny Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, który brzmi następująco:

„Poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej regionu przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych”

Uzupełnieniem tego zapisu stały się następujące cele szczegółowe:

1. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców;
2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi;
3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej;
4. Przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

W Programie określono także szereg tzw. Osi Priorytetowych, w tym:

1. Rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach
2. Społeczeństwo wiedzy
3. Funkcje miejskie i metropolitalne
4. Regionalny system transportowy
5. Środowisko i energetyka przyjazna środowisku
6. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa
8. Lokalna infrastruktura podstawowa
9. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie

Z wymienionych powyżej szczególne znaczenie dla konstrukcji Programu Opieki nad Zabytkami ma cel 2, którego realizacja skupiać się będzie na miastach pełniących rolę subregionalnych i regionalnych ośrodkach rozwoju, wśród których enumeratywnie wymieniono m.in. Starogard Gdański. Realizacja tego celu obejmować ma m.in. wzmocnienie potencjału rozwojowego największych miast, w tym m.in. poprzez „podejmowanie kompleksowych inicjatyw w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych i modernizacji przestrzeni miejskich”.

Jako istotny dla Programu dla Miasta Starogard Gdański wymienić należy także cel 3, obejmujący m.in. wykorzystanie potencjału turystycznego. Realizowane w jego ramach przedsięwzięcia ukierunkowane mają zostać na dywersyfikację oferty turystycznej, obejmując m.in. obiekty dziedzictwa kulturowego.

2.3.3. Wojewódzki Program opieki nad zabytkami

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego powstał jako dokument służący podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd województwa. Obejmuje on m.in. omówienie uwarunkowań prawnych, analizę związków z innymi dokumentami programowymi, szczegółowe przedstawienie zasobów dziedzictwa kulturowego województwa, diagnozę dotyczącą stanu ochrony tych zasobów, a także cele strategiczne w zakresie opieki nad zabytkami. Zakończeniem programu są zapisy dotyczące sposobu jego wdrażania i monitorowania.

Cel strategiczny programu określono jako:

„Zachowanie dziedzictwa kulturowego Pomorza służące bieżącemu budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej województwa”.

Jednocześnie określono trzy priorytety, poprzez które powyższy cel ma być realizowany. Priorytety te to:

- odnowa dziedzictwa kulturowego miast i wsi;
- ochrona kulturowego dziedzictwa morskiego i rzeczno-go;
- badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego.

Dla każdego z w/w priorytetów określono kierunki pożądanych działań oraz typy wspieranych działań. Przedstawione zapisy programu zmierzają do ochrony samych zasobów, jednakże z naciskiem na ich wykorzystanie w działaniach prorozwojowych podejmowanych zarówno przez samorząd województwa jak i samorządy lokalne oraz partnerów prywatnych. Szczególny nacisk położono na współodpowiedzialność społeczności lokalnych i partnerów prywatnych za zachowanie elementów dziedzictwa oraz na ich wykorzystanie gospodarcze, w tym ze szczególnym uwzględnieniem turystyki (np. celem strategicznym rozwoju turystyki ma być „budowanie markowych produktów turystycznych opartych na zasobach dziedzictwa kulturowego”)

W Programie podkreślono znaczenie tożsamości regionalnej Kociewia, wielokulturowości regionu, związku zagadnień ochrony środowiska kulturowego z celami rozwojowymi regionu

i ustalonymi w Strategii województwa priorytetami oraz przyjętą Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 – 2013 (przyjęta Uchwałą Nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego w dniu 18 lipca 2005 r.)

W skali województwa podkreślono znaczenie następujących zespołów i obiektów zabytkowych Starogardu jak:

- zabytkowy układ urbanistyczny miasta,
 - obiekt dawnej synagogi,
 - pałac Wiechertów przy ul. Kanałowej,
 - zespół szpitalny w Kocborowie,
 - mury miejskie z basztami,
 - cmentarz żydowski przy ul. Bohaterów Getta,
 - zespół Stada Ogierów,
- oraz działalność Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim.

2.3.4. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami

Zapisy dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego traktują głównie w kontekście możliwego jego wykorzystania w procesie rozwoju społecznego i gospodarczego. Taka wymowa mają m.in. zapisy Strategii. Także w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego zapisano szereg priorytetów związanych z ochroną zasobów dziedzictwa kulturowego w opisanym powyżej kontekście.

2.4. Poziom miejski

Również na poziomie lokalnym możliwa jest identyfikacja szeregu dokumentów o charakterze strategicznym, mogących zawierać istotne dla budowy programu Opieki nad Zabytkami zapisy. W ramach niniejszego rozdziału omówiono uwarunkowania wynikające z pięciu podstawowych dokumentów:

- Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2018 (opracowanej w styczniu 2008 r.);
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański (uchwalonego dnia 20 czerwca 2001 r. i zmienionego dnia 7 grudnia 2005 r.);
- Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2006 – 2013 (uchwalony dnia 26 kwietnia 2006 r.);
- aktualizacja w/w dokumentu – Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013, uchwalony w dniu 25 czerwca 2008 r.;
- dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (przygotowywane sukcesywnie w okresie od 1995 r.).

2.4.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2018

Opracowany dokument Strategii wyznacza zasadnicze kierunki rozwoju miasta na najbliższe dziesięciolecie. Jej podstawę stanowi przyjęta misja miasta, określona jako:

„Starogard Gdański – miasto atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i gości,

Efektywne w wykorzystaniu zasobów i położenia geograficznego”

Uszczegółowieniem tak zarysowanej misji jest lista czterech strategicznych celów rozwojowych miasta, określonych jako:

1. Poprawa warunków osiedleńczych w mieście,
2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta,
3. Poprawa infrastruktury miasta,
4. Rozwój społeczny.

Osiągnięcie tych celów – w zamyśle twórców dokumentu – przyczynić się ma m.in. do poprawy warunków osiedleńczych i życia mieszkańców, czego efektem ma stać się zahamowanie odpływu mieszkańców z miasta i przyciągnięcie nowych.

Dla konstrukcji Programu Opieki nad Zabytkami szczególne znaczenie ma cel 1.3. „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta”. Jednocześnie jako mogące mieć wpływ na zapisy programu wymienić należy także inne cele, w tym:

- 1.1. Zwiększenie oferty budownictwa komunalnego,
- 1.2. Aktywna promocja miasta,
- 3.1. Budowa i utwardzenie dróg publicznych w mieście,
- 3.2. Rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej,
- 3.4. Poprawa wykorzystania energii ciepłej w mieście,

Powyższe zapisy określają politykę rozwoju miasta i jej relacje do kwestii ochrony zasobów dziedzictwa. Z zapisów tych wynika iż ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i problematyka opieki nad zabytkami winna być rozpatrywana w kontekście rewitalizacji miasta i jako taka stanowić podstawę do realizacji celów związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym Starogardu.

2.4.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański

Dokument Studium obejmuje dwie zasadnicze części – opis uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. W pierwszej części bardzo starannie przeanalizowano wszelkie czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie struktury przestrzennej miasta, w tym m.in. zasoby i stan ochrony środowiska kulturowego. Podsumowaniem tej części jest generalna syntetyczna ocena miasta, stanowiąca podstawę do kształtowania polityki jego rozwoju.

Podstawą tej polityki jest określenie celów rozwojowych miasta, wśród których znalazły się m.in. zapisy dotyczące „ochrony i właściwego wyeksponowania oraz wykorzystania zgodnie z przyjętą strategią rozwojową zasobów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego miasta, (...) podkreślenie i wydobycie elementów zagospodarowania przestrzeni decydujących o tożsamości i indywidualności Starogardu”. Jednocześnie w ramach listy obszarów i struktur ważnych dla prestiżu i tożsamości miasta oraz obszarów szczególnych szans wymieniono najważniejsze kompleksy terenów o wysokich walorach kulturowych – w tym obszar śródmiejski (w tym Stare Miasto) oraz obszar pomiędzy centrum miasta a zespołem dworca PKP.

W dokumencie ujęto także kompleksowe zapisy dotyczące polityki ochrony środowiska kulturowego, w tym obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną prawną. Wyszczególniono przy tym zarówno postulat wpisu poszczególnych obiektów do rejestru zabytków jak i propozycje wprowadzenia stref ochrony konserwatorskiej. Jednocześnie zaproponowano zestaw wniosków do polityki przestrzennej miasta w postaci zestawu proponowanych polityk ochrony środowiska kulturowego. Wyszczególniono przy tym takie propozycje jak:

- politykę ochrony – do wprowadzenia na obszarach gdzie priorytetem winno stać się zachowanie i ochrona istniejących zasobów, a także doskonalenie i porządkowanie istniejącej struktury przestrzennej;
- adaptacja historycznej struktury do potrzeb współczesnych, w tym poprzez ich kompleksową rewaloryzację;
- ochrona historycznej panoramy Starego Miasta;
- politykę rewaloryzacji i ochrony;
- politykę sanacji;
- procesy rehabilitacji.

Dla każdej z w/w propozycji szczegółowej polityki określono obszary miasta, do których winno się ją stosować. Jednakże wydaje się iż kryteria rozróżnienia obszarów proponowanych do objęcia daną polityką nie są w pełni jasne, podobnie jak i nie w pełni wyjaśniono różnice pomiędzy nimi. Dodatkowo w rozdziale dotyczącym polityki przestrzennej dotyczącej obszarów zabudowanych dokonano jeszcze innej klasyfikacji tych polityk.

Wszystkie te zapisy prowadzą do bardzo szczegółowych wniosków, ale także i do powstania szeregu różniących się od siebie systemów ochrony i nie do końca odróżniających się od siebie polityk przestrzennych. Sytuacja ta uczynić może problematykę ochrony zabytków niejasną i przez to trudną do realizacji. Oznacza to konieczność – na etapie aktualizacji dokumentu lub też awansowania prac nad Programem Opieki nad Zabytkami – doprecyzowania tych zapisów i określenie jasno sprezykowanych kategorii działań do podjęcia w odniesieniu do wyraźnie różniących się od siebie sytuacji przestrzennych.

Niezależnie od w/w uwag zapisy ujęte w dokumencie Studium mają potencjalnie duże znaczenie dla budowy Programu Opieki nad Zabytkami, ponieważ stanowiąc mogą podstawę do określania bardziej szczegółowych polityk w odniesieniu do poszczególnych, wyodrębnionych obszarów o różnej strukturze i walorach.

2.4.3. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2006-2013

Lokalny Program Rewitalizacji opracowany został w 2006 r. i obecnie poddawany jest procedurze aktualizacji. Konieczność jej wykonania wynika m.in. z faktu, iż pierwotny program częściowo uległ dezaktualizacji (z uwagi m.in. na zmiany w odniesieniu do dokumentów strategicznych różnych szczebli, w tym pojawienie się nowych ich wersji) oraz z powodu braku w nim zapisów dotyczących szczegółowej charakterystyki poszczególnych projektów i przedsięwzięć do wykonania. Pomimo zaangażowania licznej grupy osób do konsultacji w procesie jego przygotowania, dokument LPR-u sporządzony był w trybie eksperckim, co w warunkach możliwego występowania o środki unijne stanowiło jego pewną słabość.

Dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje zapisy dotyczące rewitalizacji kluczowych, zdegradowanych obszarów miejskich. Za priorytety rewitalizacji uznano:

1. Przygotowanie obszarów rewitalizacji pod rozwój funkcji gospodarczych;
2. Zagospodarowanie miejskich przestrzeni publicznych z poszanowaniem zasad ochrony środowiska z przeznaczeniem na rozwój kultury, turystyki, sportu i rekreacji;
3. Pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i rozwijanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno – gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Na tej podstawie określono cel rewitalizacji:

„Ożywienie gospodarcze i społeczne miasta, a także zwiększenie jego potencjału turystycznego i kulturowego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno – gospodarczych.”

Cel ten ma zostać zrealizowany poprzez:

- odnowę zdegradowanych obszarów centrum miasta, w tym infrastruktury komunikacyjnej;
- zmianę dotychczasowej funkcji obszaru zdegradowanego na aktywne gospodarczo, społecznie, rekreacyjnie i turystycznie;
- zachęcanie lokalnej społeczności do rozwijania nowych form aktywności gospodarczych generujących miejsca pracy;
- oferowanie infrastruktury na potrzeby działań z zakresu pomocy społecznej;

— troskę o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy.

Określono także cele szczegółowe ujęte w czterech kategoriach problemowych.

Do problematyki Programu Opieki nad Zabytkami bezpośrednio odnoszą się następujące z nich:

Kategoria 1 – Działania przestrzenne

1d. Działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych

1e. Działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej

1f. Zabezpieczenie puli mieszkań rotacyjnych i zamiennych

Kategoria 3 – Działania społeczno – socjalne

3h. Działania dotyczące przekwaterowania mieszkańców rewitalizowanych terenów.

W dokumencie wyznaczono także granice obszaru rewitalizowanego, obejmującego znaczącą część historycznych struktur miejskich.

Powyższe zapisy odnoszą się więc pośrednio do problematyki ochrony zasobów dziedzictwa, ujmując ją w kategoriach związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych i ożywieniem społeczno – gospodarczym obszarów zdegradowanych, z których większość stanowi zasób dziedzictwa kulturowego miasta. Oznacza to iż – mimo że program odnosi się do obszarów w dużej mierze o walorach kulturowych – brak w nim bezpośrednich odniesień do zagadnień ochrony dziedzictwa kulturowego. Zakłada się natomiast polepszenie sytuacji obiektów stanowiących zasób dziedzictwa poprzez ich rewitalizację, wiążącą się jednak głównie z działaniami o charakterze społecznymi i ekonomicznymi. Mimo iż myślenie takie wydaje się być słusznym (w szczególności wobec rozwijających się badań teoretycznych i praktyki realizacji w tym zakresie), to jednak brak bezpośredniego odniesienia w dokumencie do zagadnienia ochrony i opieki nad zabytkami stanowi pewną słabość analizowanego dokumentu.

Niezależnie od w/w braków, w dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji nie ma szczegółowego opisu poszczególnych projektów i przedsięwzięć do realizacji. Jedyne zasygnalizowano ich problematykę, nie próbując dokonywać szczegółowego opisu. Tym samym identyfikacja możliwych skutków ich realizacji dla problematyki ochrony i opieki nad zabytkami jest bardzo trudną, o ile wręcz nie niemożliwą do wykonania.

2.4.4. Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2013

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013 jest aktualizacją programu omówionego w pkt 2.4.3. Powstał w okresie luty – czerwiec 2008 r., przy znaczącym udziale społeczności lokalnej (formuła warsztatów), a także w oparciu o przeprowadzone badania socjologiczne.

Został uchwalony Uchwałą Rady Miasta w dniu 25 czerwca 2008 r.

W ramach programu ustalono cele rewitalizacji oraz określono szereg projektów i przedsięwzięć służących ich realizacji. Zdecydowano także o podziale prac na etapy. Ogółem w I etapie wybrano 32 projekty.

Sumaryczne wyniki przedstawiono w poniższej tabeli wraz z określonym w czasie warsztatów wyborem projektów i przedsięwzięć do realizacji w pierwszym etapie.

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A. Sfera Przestrzenna				
A1. Odnowa infrastruktury podziemnej				
A1-1	Wykonanie nowej kanalizacji rozdzielczej i drenażu w rejonie Rynku	--	--	--
A1-2	Wymiana pozostałych instalacji (wodociągowej, elektrycznej, gazowej, telekomunikacyjnej itd.) z zapewnieniem jej rozwoju	--	--	---
A2. Zachowanie i wykorzystanie walorów historyczno – kulturowych miasta				
A2-1	Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbiórką lub dewastacją	3	3	6
A2-2	Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych	9	0	9
A3. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych				
A3-1	Wybudowanie parkingu wielopoziomowego w obrębie Rynku	1	15	16
A3-2 II etap	Ujmowanie parkingów w planach nowych osiedli mieszkaniowych	0	0	0
A4. Poprawa stanu układu drogowego w mieście				
A4-1 II etap	Realizacja rond poprawiających bezpieczeństwo	0	0	0
A4-2	Poprawa stanu chodników	1	6	7
A4-3 II etap	Wyznaczenie układu ścieżek rowerowych i miejsc parkowania rowerów	0	1	1
A4-4 II etap	Poprawa bezpieczeństwa na drogach	0	0	0
A4-5	Realizacja obwodnicy miejskiej od strony południowej	2	1	3
A4-6	Realizacja obwodnicy wschodniej miasta (ul. Nowej Jabłowskiej i Nowej Pelplińskiej)	10	3	13
A5. Poprawa stanu środowiska				
A5-1 II etap	Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny	0	0	0
A5-2 II etap	Reorganizacja ruchu kołowego w obszarze Starego Miasta	1	0	1
A6. Zagospodarowanie terenów przemysłowych				
A6-1 II etap	Zagospodarowanie terenów po Zakładach Zbożowych	0	0	0
A6-2 II etap	Zagospodarowanie terenów po Polpharmie – parking	0	0	0
A6-3 II etap	Zagospodarowanie terenu po Neptunie – teren usługowo mieszkaniowy	0	0	0
A6-4 II etap	Tereny zielone - przedłużenie Starego Miasta i parku	0	1	0

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A7. Zagospodarowanie terenów zielonych, w tym rzeki Wierzycy				
A7-1	Wykorzystanie doliny Wierzycy dla celów turystycznych	1	2	3
A7-2	Zagospodarowanie terenów zielonych - Strzelnica, Francuska Góra	2	3	5
A7-3 II etap	Modernizacja stanic wodnych	0	0	0
A8. Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego Rynku				
A8-1 II etap	Uzupełnienie zabudowy	0	1	1
A8-2	Połączenie Rynku z parkiem przy Farze	6	1	6
A8-3	Zagospodarowanie podziemi Rynku	2	1	3
A8-4	Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku	2	5	7
A8-5	Poprawa estetyki elewacji kamienic w Rynku i jego otoczeniu	2	2	4

B. Sfera Społeczna				
B1. Poprawa bezpieczeństwa miasta				
B1-1 II etap	Rozbudowa systemu monitoringu miasta	0	0	0
B1-2 II etap	Poprawa stanu oświetlenia miasta	0	0	0
B1-3 II etap	Poprawa stanu bezpieczeństwa na ulicach	1	0	1
B1-4	Zwiększenie skuteczności przestrzegania przepisów obowiązujących w mieście w zakresie bezpieczeństwa publicznego	5	1	6
B2. Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta				
B2-1	Rozwój infrastruktury turystycznej miasta	2	1	3
B2-2	Iluminacja ważnych miejsc i obiektów w mieście	0	5	5
B3. Likwidacja zjawisk patologicznych i podniesienie poziomu kultury społecznej				
B3-1	Edukacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1	5	6
B3-2	Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców	1	1	2
B3-3 II etap	Rozwój pozytywnych więzi społecznych wśród mieszkańców	0	0	0
B3-4 II etap	Rozwój pozytywnych relacji społecznych	0	0	0
B3-5	Rozwój inicjatyw społecznych o charakterze kulturalnym	0	0	0
B4. Wykorzystanie lokalnych tradycji kulturowych				
B4-1	Upamiętnienie tradycji 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich	2	1	3
B4-2	Stworzenie punktu umożliwiającego gromadzenie pamiątek świadczących o historii i tradycji miasta	2	0	2
B5. Poprawa współpracy z gminą wiejską				
B5-1 II etap	Uwzględnianie potrzeb mieszkańców gminy w przedsięwzięciach miejskich	1	0	1
B5-2	Współpraca władz miasta i gminy w zakresie zarządzania rozwojem	3	0	3
B6. Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup i organizacji pozarządowych				
B6-1	Zwiększenie poziomu finansowania organizacji pozarządowych w mieście	1	2	3
B6-2	Przekazywanie zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe	1	1	2
B6-3	Wsparcie merytoryczne i organizacyjne działań organizacji pozarządowych	3	1	4

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
B7. Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście				
B7-1	Poprawa przepływu informacji o działalności władz miejskich	2	0	2
B7-2 II etap	Rozwój sposobów komunikowania się poszczególnych grup społecznych ze sobą	0	0	0
C. Cele ekonomiczne				
C1. Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta				
C1-1 II etap	Prywatyzacja obiektów w obrębie Starego Miasta będących w zasobach komunalnych	1	0	1
C1-2	Promocja terenów poprzemysłowych	3	5	8
C2. Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych				
C2-1	Wzmocnienie kadrowe władz samorządowych	2	2	4
C2-2	Rozbudowa i modernizacja uzbrojenia terenów w obszarze rewitalizacji	2	7	9
C3. Kreowanie nowych miejsc pracy				
C3-1	Stworzenie systemu zachęt ekonomicznych dla podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy	10	6	16
C3-2	Przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w Starogardzie Gdańskim	2	3	5

Ze względu na równoległe opracowywanie LPR i Programu Opieki nad Zabytkami, w programie uwzględniono także wypracowane społecznie cele i zadania dotyczące zabytków.

2.4.5. Dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych fragmentów miasta

W odróżnieniu od wszystkich wspomnianych dotychczas dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, które mają charakter kompleksowy, dokumenty planów miejscowych są opracowywane sukcesywnie dla poszczególnych, często dość niewielkich fragmentów przestrzeni miasta. Oznacza to, że zapisy jedynie niektórych z nich mogą mieć znaczenie dla budowy finalnych zapisów dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami. Jednocześnie wskazać należy na odmienny od wszystkich opisanych powyżej charakter dokumentu jakim jest plan miejscowy – z jednej strony stanowi on o priorytetach i warunkach rozwoju przestrzeni, w tym m.in. ochrony zasobów dziedzictwa, z drugiej zaś jest narzędziem zarządzania operacyjnego – a więc realizacji przyjętej polityki.

W odniesieniu do przestrzeni miasta Starogard Gdański dokumenty planów miejscowych są przygotowywane sukcesywnie, w miarę pojawiających się potrzeb i w wyniku prowadzenia określonej polityki w tym zakresie przez władze miejskie. Obecnie ok. 15% obszaru miasta ma już aktualne opracowania planistyczne, a dla pozostałego obszaru projekt planu jest już w końcowej fazie opracowania. Najważniejszym jest jednak fakt, iż historyczne centrum miasta, najbardziej wartościowe z uwagi na potencjał dziedzictwa kulturowego, jest objęte zapisami obowiązującego planu.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania szczegółowa analiza zapisów planów miejscowych na obecnym etapie opracowania dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami dla miasta Starogard Gdański nie jest celowa – jak się wydaje, właściwszym jest najpierw określenie priorytetów i celów w ramach prac nad Programem, a dopiero potem analiza i ew. wnioski w sprawie zmian w w/w zapisach.

2.4.6. Wnioski do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami

Omówione dokumenty strategiczne opracowane na szczeblu lokalnym kładą nacisk przede wszystkim na ochronę prawną obszarów i zespołów o walorach kulturowych oraz na ich rewitalizację. Celem tych działań jest kompleksowe ożywienie społeczno – gospodarcze, co stanowi najważniejszy i warunkujący osiągnięcie innych z listy celów rozwoju miasta. Jednocześnie żaden z nich nie precyzuje szczegółowo działań niezbędnych do podjęcia w odniesieniu do obszarów i obiektów dziedzictwa kultury. Oznacza to konieczność wykreowania autentycznego planu operacyjnego, stanowiącego uzupełnienie obecnie obowiązujących dokumentów. Jednocześnie uporządkowania wymaga polityka przestrzenna w odniesieniu do środowiska kulturowego, w tym koniecznym jest wykreowanie szeregu jasno określonych kryteriów kwalifikacji poszczególnych obszarów do objęcia daną polityką oraz precyzyjne opisanie i odróżnienie poszczególnych polityk od siebie.

2.5. Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego

Strategia Rozwoju Powiatu Starogardzkiego to dokument sporządzony i uchwalony w 2002 r. Wskazuje wizję i misję powiatu, określa na podstawie diagnozy stanu cele, zadania i programy rozwojowe.

W wizji zapisano m.in.:

„Kociewie starogardzkie – przyjazne i otwarte. Obszar harmonijnego zróżnicowania./.../Zagłębie turystyczne oparte na walorach przyrodniczych oraz unikatowej odrębności kulturowej Kociewia”

A w misji:

„...aby właściwie wykorzystać walory środowiskowe i odrębność kulturową Kociewia, planuje się dynamiczny rozwój turystyki na tych terenach. Rozwój ten zostanie osiągnięty przez poprawę jakościową i ilościową oferty turystycznej”

Strategia formułuje 4 zasadnicze cele; dla ochrony zabytków Starogardu Gdańskiego ma znacznie cel 2 dot. wykorzystania i rozwinięcia odrębności kulturowej Kociewia dla rozwoju społecznego i gospodarczego – np. poprzez turystykę weekendową, przejazdową i kwalifikowaną, kreację produktu turystycznego, wspólną realizowaną przez wiele miast i gmin Kociewia promocję (pomysł powołania Centrum Informacji i Promocji Kociewia).

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dotąd nie powstał.

2.6. Wnioski z analizy dokumentów strategicznych – do uwzględnienia przy budowie zapisów właściwego dokumentu programu

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów strategicznych określić można końcowy zestaw wniosków do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Starogard Gdański.

I tak, z punktu widzenia polityki zapisanej w dokumentach wszystkich szczebli wynika, iż ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć przede wszystkim rozwojowi społeczno – gospodarczemu miasta i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, i jako taki ma szansę na uzyskanie wsparcia ze strony programów centralnych i regionalnych, w tym – finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie integralnym elementem tych działań winna stać się kompleksowa rewitalizacja obszaru miasta, gdzie – w ramach obszarów zdegradowanych – zlokalizowanych jest większość wartościowych elementów zasobu dziedzictwa.

Uznać także należy, iż problematyka ochrony obszarów i obiektów o walorach kulturowych jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, i to zarówno na poziomie dokumentu Studium Uwarunkowań jak i w zapisach poszczególnych planów miejscowych. Jednakże szczegółowe omówienie tych ostatnich, możliwym jest dopiero po sprecyzowaniu priorytetów Programu, także z uwagi na charakter samego dokumentu planu. Jednakże już obecnie stwierdzić można, iż doprecyzowania wymagają zapisy dotyczące polityki ochrony środowiska kulturowego w Studium Uwarunkowań. Studium z 2001 r. było aktualizowane w 2005 r., w części ustaleń dotyczącej środowiska kulturowego bazuje na materiałach studialnych archiwalnych oraz na otrzymanych od Woj. Konserwatora Zabytków informacjach oraz wytycznych dla planu miejscowego z 2004 – 2005 (gdzie obejmuje on niemal całe miasto).

Dużym niedosytem jest natomiast brak operacjonalizacji wypracowanych ogólnych założeń, co w szczególności odnosi się do poziomu lokalnego. Koniecznym wydaje się przełożenie ogólnych zasad i założeń na język konkretnych projektów i przedsięwzięć do realizacji, z których każde opisane będzie w sposób umożliwiający staranne zaplanowanie jego realizacji oraz ew. wiązania z innymi przedsięwzięciami. Niedostatek ten winien zostać naprawiony zarówno poprzez aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta jak i poprzez odpowiednią konstrukcję finalnych zapisów Programu Opieki nad Zabytkami.

Plany miejscowe obowiązujące obejmują aktualnie ok. 15% powierzchni miasta.

Z punktu widzenia ochrony środowiska kulturowego najistotniejsze znaczenie ma plan obszaru Starego Miasta, w granicach wpisu do rejestru zabytków chronionego układu urbanistycznego. Plan ten poprzedzony był szczegółowymi studiami i analizami historycznymi, zagadnienia ochrony zabytków są w nim szczegółowo i właściwie uwzględnione.

Dla pozostałego (ok. 85%) obszaru miasta plan miejscowy jest obecnie sporządzany, na podstawie uchwały Rady Mia-

sta z 2004 r. o przystąpieniu do sporządzania mpzp. Prace projektowe poprzedzone zostały szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi (opisowymi oraz graficznymi) opracowanymi na zlecenie Woj. Konserwatora Zabytków przez Regionalny Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Gdańsku.

Projekt planu wyznacza strefy ochrony konserwatorskiej, wskazuje obiekty i obszary chronione – zarówno wpisane do rejestru zabytków, jak też proponowane do wpisu ze względu na posiadane walory. Dodatkowo plan obejmuje ochroną poprzez swoje ustalenia obiekty i obszary figurujące w ewidencji konserwatorskiej. Dla chronionych elementów plan ustala zróżnicowane wg poziomów ochrony zasady zagospodarowania i zabudowy, a także ustala procedury dojścia do rozwiązań projektowych w otoczeniu zabytków.

Ustalenia programu opieki nad zabytkami sformułowano także w oparciu o proponowane w planie zapisy oraz uwzględniając wytyczne konserwatorskie.

Oba dokumenty (program i plan miejscowy) są ze sobą spójne.

Przeszość tworzy teraźniejszość Teraźniejszość tworzy przyszłość

3. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA OBSZARZE MIASTA.

Zasoby Dziedzictwa Kulturowego Starogardu Gdańskiego

3.1. Starogard Gdański – zarys dziejów

Starogard Gdański to miejscowość o ponad 800 letniej, udokumentowanej historii. W 1198 r. gród starogardzki został darowany przez księcia pomorskiego Grzymisława Joannitom. Darowizna ta została w 1238 r. potwierdzona w bulli papieża Grzegorza IX. Starogard joannicki położony był na lewym brzegu Wierzycy w rejonie dzisiejszego Wzgórza św. Jana. Na terenie grodu znajdował się kościół p.w. św. Jana.

Znajdującą się w pobliżu grodu wieś Starogard, w 1305 r. sprzedał Krzyżakom pomorski możnowładca Piotr Świąca.

Po 1310 r. Krzyżacy rozpoczęli na prawym brzegu Wierzycy budowę miasta. Miasto krzyżackie powstało prawdopodobnie na surowym korzeniu. Posiadało spory Rynek o wymiarach 107x107 metrów. Każda z przyrynkowych ulic została wyprowadzona poza otaczające miasto mury, które obiegała wewnętrzna ulica. W kwartale północno-zachodnim wzniesiono kościół. Miasto rozwijało się, zostały zasiedlone w większości działki miejskie. W 1348 nowa osada otrzymała lokację na prawie chełmińskim. W 1360 Joannici sprzedali Krzyżakom sąsiadujący z miastem gród starogardzki.

Po wojnie 13-letniej (1454 – 1466), Starogard został włączony do Polski i należał do niej przez przeszło 300 lat – do pierwszego rozbioru Polski. Co prawda w 1520 r. Krzyżacy ponownie zajęli miasto, był to jednak tylko krótki, jednoczesny epizod w historii Starogardu.

W 1484 w mieście wybuchł pożar. Spalone zostały domy mieszczan i Ratusz. W 1502 w mieście wybuchł kolejny pożar, a w 1514 nawiedziła je zaraza – zawieszono wówczas jarmarki. Mimo tych niepowodzeń, koniec wieku XV i wiek XVI były dla Starogardu okresem bardzo pomyślnym. Rozpoczął się czas stabilizacji, odbudowy i rozwoju gospodarczego.

Na przełomie XVI i XVII wieku miasto było jednym z większych ośrodków rzemieślniczych na Pomorzu. Działy tu cechy: piekarzy, rzeźników, gorzelników, piwowarów, sukieników, szewców, kowali, ślusarzy, kotlarzy, nożowników, murarzy, powroźników.

Okres prosperity dla Starogardu zakończył się w I poł. XVII wieku wraz z początkiem wojen ze Szwecją. Zajęte przez wojska szwedzkie w 1626 r. miasto uległo w wyniku działań wojennych znacznym zniszczeniom. Jednak szczególnie

tragiczny dla Starogardu okazał się „potop” szwedzki. W jego wyniku liczba ludności miasta zmniejszyła się o połowę.

W drugiej połowie XVII wieku Starogard ubożeje. Układ przestrzenny miasta nie ulega zmianie jednak nie wszystkie posesje są wówczas zamieszkałe. W okresie tym na znaczeniu tracą średniowieczne mury obronne, wzdłuż których powstaje zabudowa mieszkaniowa. Poza nimi rozwijają się przedmieścia: chojnickie i gniewskie. W XVII wieku po wschodniej stronie miasta istniał folwark, młyn i zabudowa nad Kanałem Młyńskim, zaś na przedmieściu chojnickim folusz.

Po I rozbiorze Polski i wcieleniu do Prus, w mieście wybudowano koszary dla stacjonujących tu wojsk pruskich. W 1792 miasto strawił kolejny pożar. Ostało się tylko 11 murowanych budynków, nowo wybudowane koszary oraz kościół pw. św. Mateusza. Ocalały średniowieczne piwnice spalonych, drewnianych domów – na nich to wzniesiono nowe murowane kamienice już w dwa lata po pożarze.

Początek XIX wieku to na Pomorzu wojny napoleońskie, a w Starogardzie wielokrotne przemarsze wojsk przez miasto. Powstały po ich zakończeniu nowy porządek w Europie i związane z nim zmiany polityczne, prawne i gospodarcze, spowodowały w Starogardzie, szczególnie od połowy XIX w., znaczne ożywienie ekonomiczne. Miasto rozwijało się gospodarczo i przestrzennie. Przybywali doń przybysze z różnych stron Europy.

W latach 1820 – 70 powstały liczne zakłady rzemieślnicze, które z czasem przekształciły się w sporej wielkości fabryki.

Starogard był miastem gdzie żyli i pracowali obok siebie ludzie różnych kultur. W 1802 powstał nowy zbór ewangelicki w miejscu poprzedniego – obecnie kościół katolicki p.w. św. Katarzyny.

W połowie XIX wieku, na terenie gdzie prawdopodobnie niegdyś stał dwór krzyżacki, powstała synagoga. Średniowieczny kościół katolicki, p.w. św. Mateusza poddany został renowacji. Rozwinęły się przedmieście chojnickie i gniewskie, częściowo zmieniła się ich zabudowa, z wiejskiej na przedmiejską, murowaną. Strzechy zastąpiła dachówka.

Uruchomienie w 1873 r. linii kolejowej spowodowało rozwój przestrzenny miasta w kierunku półn.-zach. Przemysłowe miasto na przełomie XIX i XX wieku posiadało gazownię i wodociąg. Powstały budynki użyteczności publicznej: Zespół Gimnazjum, nowy Ratusz, Stadnina i Zespół Zakładu Leczniczego – Kocborowo.

Zmieniło się oblicze miasta w obrębie Rynku. Dawne kamienice z początku XIX wieku, kontynuujące XVIII wieczną stylistykę budowlaną, po części uzyskały nowy wyraz. Zamożni właściciele przebudowali swoje domy. Pojawiły się elewacje w modnych wówczas stylach historycznych. Zmiany wprowadzono wedle wskazówek ówczesnych wzorników budowlanych. Domy rosły w górę, zmieniał się kształt dachu, wystrój elewacji i wystrój wnętrza. Zamożność obywateli – miejscowych przemysłowców odbijała się w architekturze ich domów. Pojawiły się wille i modernistyczne kamienice czynszowe. Miasto rozrastało się. Przy czym nadal niezmiennym pozostał układ starego miasta o średniowiecznej lokacji. Zachował się też historycznie ukształtowany sposób zagospodarowania przestrzeni. Przy murach wprowadzono dodatkowe podziały na przestrzeniach dawniej miejskich.

Miasto wkroczyło w XX wiek. W 1907 powstała przemyślowa gorzelnia. W 1913 r. rozpoczęto elektryfikację miasta. W następnym roku została zburzona Brama Gdańska.

Koniunktury gospodarczej nie przerwał powrót Starogardu do Polski w 1920 r. Rozwijał się dalej przemysł i budownictwo. W okresie międzywojennym Starogard był jednym z najbardziej uprzemysłowionych miast na Pomorzu. Od 1926 r. w mieście stacjonował 2 Pułk Szwoleżerów Rokitniańskich.

Przestrzennie miasto rozwijało się w kierunku: północnym

(rejon ul. Traugutta, Ceynowy, Gdańskiej). Powstały osiedla po zachodniej stronie miasta, a nad Wierzycą park. W południowej części miasta wybudowano kościół p.w. św. Wojciecha. Odrestaurowany został Ratusz i Rynek. Zmodernizowano gazownię, wodociąg, zelektryfikowano miasto. Powstało wiele nowoczesnych budynków mieszkalnych.

Po 1945

Wojna oszczędziła historyczną zabudowę. Miasto przetrwało w zasadzie w niezmiennym kształcie. Po wojnie kontynuowano eksploatację istniejącej zabudowy. Z krajobrazu miasta zniknęły takie obiekty jak: dawny folusz z 1792 przy ul. Bieruta 111 (obecnie ul. Chojnicka), XVIII wieczny zajazd z ul. Harasa 7, kuźnie przy Młynach Wiecherta czy mauzoleum rodziny Wiechertów przy ul. Owidzkiej, oraz kilka budynków mieszkalnych przy ul. Browarowej. Rozbudowano zakłady przemysłowe: Polmos, Polfę (Polpharmę), Famos, Neptun. Historycznie ukształtowany układ przestrzenny miasta zachował się. Powstały nowe osiedla z zabudową wielorodzinną. W latach 70 – tych powstały osiedla domów jednorodzinnych w rejonie Żabna i Przylesia, a w latach 80 osiedla w południowej części miasta.

Po 1989 r. zmieniła się sytuacja gospodarcza miasta. Zamknięcie bądź uwłaszczenie wielu zakładów przemysłowych spowodowało najczęściej zmianę sposobu użytkowania dawnych, przemysłowych obiektów. Trwa w dalszym ciągu proces ich przekształceń i często – degradacji.

3.2. Ochrona zabytków

Starogard Gdański jest miastem posiadającym wiele zespołów przestrzennych i obiektów o wartościach kulturowych – zabytków. Część z nich objęta została ochroną prawną: poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych i ruchomych – prowadzonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków bądź poprzez zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta. Ochroną objęte są także zabytki ruchome umieszczone w inwentarzu Muzeum Ziemi Kociewskiej. Jednakże dziedzictwo kulturowe to nie tylko dobra objęte wyżej wymienionymi formami ochrony, to także dobra inne, tworzące kulturowy krajobraz miasta, będące świadectwem dokonań miejscowej społeczności, stworzone przez wieki będące świadectwem jej kulturowego dorobku.

3.3. Rejestr zabytków

Obiekt zabytkowy do rejestru zabytków wpisuje Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, wydając decyzję administracyjną. Do rejestru wpisane może zostać także otoczenie zabytku, nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna. Wpis do rejestru może nastąpić z urzędu bądź na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy (art. 10 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)

Urząd Pomorskiego Konserwatora Wojewódzkiego prowadzi rejestr dla:

- zabytków nieruchomych (są to zabytki architektury i budownictwa w tym techniki, inżynierii),

- zabytków ruchomych – dzieła sztuki, rzemiosła, zabytki techniki,

- zabytków archeologicznych, nieruchomych (ruchome znajdują się w inwentarzach muzealnych).

3.3.1. Rejestr zabytków archeologicznych

Polska przyjęła i ratyfikowała Europejską konwencję o ochronie dziedzictwa archeologicznego – Konwencja z La Valetta z dnia 16 stycznia 1992 r.

Celem jej jest ochrona dziedzictwa archeologicznego jako źródła zbiorowej pamięci europejskiej i jako instrumentu do badań historycznych i naukowych.

Zabytek archeologiczny – to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów, albo zabytek ruchomy będący tym wytworem. (art. 3 pkt 4 Ustawy).

A więc zabytkiem archeologicznym są stanowiska archeologiczne w przestrzeni – warstwy kulturowe, jak również obiekty ruchome, znalezione w tych warstwach. Mogą więc występować dwie formy ekspozycji zabytków archeologicznych: stanowisk in situ i obiektów ruchomych, również in situ lub w ekspozycji muzealnej.

Żadna z tych form nie funkcjonuje w Mieście. Nie są tu prezentowane eksponaty archeologiczne.

Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim nie gromadzi ich i nie prowadzi samodzielnie prac wykopaliskowych. Tego typu działania prowadzone są przy współpracy z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Istotne dla miasta jest szczególnie stanowisko nr 3 w wykazie – tabela 1 wczesnośredniowieczne grodzisko – Koborowo. Jest to domniemane miejsce lokalizacji joannickiego Starogardu. Miejscowość ta zanikła, lecz legenda o nim jest wciąż żywa, a wiedza poszerza się. Wzgórze nad Wierzycą nosi nazwę Wzgórza św. Jana i związane są tym miejscem liczne legendy. Legendy poruszające wyobraźnię. W roku 2001 podpisano: list intencyjny w sprawie współpracy pomiędzy miastem a Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich oraz porozumienie o współpracy pomiędzy Muzeum Archeologicznym w Gdańsku a Gminą Miejską w Starogardzie. Wynikiem tych porozumień było przeprowadzenie prac archeologicznych na Wzgórzu św. Jana w sierpniu 2001 r. Kolejne badania archeologiczne na tym terenie przeprowadziło Muzeum Ziemi Kociewskiej wraz z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku w 2006 r. W ich wyniku odkryto fragmenty zabudowy – przypuszczalnie pozostałości po grodzie joannickim.

Muzeum Ziemi Kociewskiej zaangażowane jest także w prace archeologiczne – badawcze na grodzisku w Owidzu. Udział Muzeum Ziemi Kociewskiej w dotychczasowych pracach i kontynuowanie ich zgodnie z wcześniejszymi planami (rekonstrukcji grodu) niewątpliwie przełożyć może się w przyszłości na wymierne, ekonomiczne efekty, z których skorzysta miasto.

Tabela 1

Rejestr zabytków archeologicznych

L.P	PRZEDMIOT OCHRONY	NUMER REJESTRU	DATA WPISU
1.	Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza u zbiegu ul. Tczewskiej i terenów PKP ,	304	
2.	Cmentarzysko płaskie z wczesnej epoki żelaza – ul. Mickiewicza na wysokości Strzelnicy	303	
3.	Grodzisko wczesnośredniowieczne – Kocborowo	115	

Źródło; Dane z Urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

3.3.2. Rejestr zabytków nieruchomości

Do rejestru zabytków nieruchomości województwa pomorskiego wpisane zostały zabytki architektury i budownictwa, których zabytkowa wartość w skali miasta jest najwyższa,

ważne są również w skali regionu i współtworzą w obu przypadkach krajobraz kulturowy.

Do Rejestru Zabytków Nieruchomych woj. Pomorskiego wpisywane są następujące obiekty architektury i budownictwa z terenu Starogardu Gdańskiego:

Tabela 2

Rejestr zabytków nieruchomości

L.P	PRZEDMIOT OCHRONY	NR REJESTRU ¹	DATA WPISU	STAN ZACHOWANIA
1.	Zespół urbanistyczny Starego Miasta	80	8.07.1959	Zachowany układ parcelacyjny średniowiecznego miasta zabudowa przyrynkowa, relikty zabudowy gospodarczej
2.	Kościół pw. św. Mateusza	242	6.08.1962	Dobrze utrzymany
3.	Zespół murów obronnych wraz z basztami – relikty oraz części podziemne odcinka płd. (ul. Krzywa, Rycerska, Paderewskiego, Plac 16 Dywizji, Plac Koszarowy); -odcinek wschodni wraz z relikdami i częściami podziemnymi (Wodna, Tczewska, Sambora, Basztowa); - odcinek zachodni wraz z relikdami i częściami podziemnymi (wzdłuż Wierzycy, Szewska, Chojnicka, Krzywa); -baszta przy kościele św. Mateusza; -baszta bramy Gdańskiej, ul. Hallera; - baszta Narożna, ul. Boczna 3;	949	25. 09.1985	Mury uwidocznione, wyraźnie wskazujące średniowieczny obrys miasta. W większości dobrze utrzymane, zrewaloryzowane odcinki wyeksponowane. Czytelne w strukturze zespołu staromiejskiego
4.	Baszta Młyńska, ul. Wodna 8	856	30.,03.1983	Obiekt mieszkalny, dobrze utrzymany
5.	Dawna Synagoga Żydowska , ul. Krzywa 2	948	6.08.1983	Zachowana bryła. Zmieniona funkcja. Stan zadowalający
6.	Kamienica - Rynek 16	A-1156	10.12.1996	Kamienica i dwie oficyny, dobrze utrzymane.
7.	Dom mieszkalny – ul. Piłsudskiego 3	1015	27.11.1996	Dość dobry
8.	Cmentarz Żydowski z aleją	928	2.02.1985	Brak nagrobków, czytelny zarys terenu. Zachowana aleja drzew. Teren okresowo zaśmiecany.
9.	Zespół Pałacowy, ul. Kanałowa 21	A-1158	17.12.1996	Obiekt nieużytkowany, niszczeje.
10.	Zespół Szpitala dla Nerwowo Chorych z dawnym Folwarkiem (Dorotenhof)- Kocborowo , ul. Skarszewska 7B, 7C, 7D, 7E, 7F,7G,7H, 7I, 20,21,22,24, 24A, ul. Kryzana 4,6,8,10,12, ul. Sucharskiego 4	1111	17.10.1994	Eksploatowany, dość dobrze utrzymany. Część elementów zespołu przekształcona. Następuje częściowy zanik detalu. Zmodernizowane wnętrza. Funkcja części terenów zmieniona.
11.	Kościół parafialny pw. św. Wojciecha, ul. Pomorska 4	A – 1232	08.08.2002	Budynek dobrze utrzymany .
12.	Dom, ul. Hallera 22	A- 1174	07.08.1997	Dość dobry
13.	Kościół parafialny, pw. św. Katarzyny wraz z działką przykościelną	1234	08.08.2002	Dość dobrze utrzymany. . Obecnie użytkowany jako kościół katolicki

¹ Wg starej numeracji WKZ

14.	Zespół Stada Ogierów, ul. Mickiewicza 13, w tym budynki: budynek administracyjny, budynek dyrekcyjny, kantyna, dom mieszkalny I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, stajnia I, II, III, IV, powozownia z miejską stajnią, budynek gospodarczy I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, transformator	A – 1190	06.07.1998	Dobrze utrzymany. Funkcja zachowana.
15.	Mleczarnia – budynek główny i budynek produkcyjny 2 ul. Norwida 44	PWKZ.R.419 0 - 47/3868- 2/2004/2006	26.07.2006	Obiekt dobrze utrzymany.

Źródło; Dane z Urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Lista ta jest nadal listą otwartą i to czy będzie się powiększać zależeć może także od decyzji władz miasta, mieszkańców i właścicieli wszelkiego rodzaju nieruchomości. Uznanie przez właściciela lub użytkownika obiektu, celowości jego ochrony, może skutkować wpisaniem go do rejestru zabytków. Dla obiektów tych można pozyskiwać środki finansowe z różnych źródeł na ich remonty, rewaloryzacje, dokumentacje itp.

3.3.3. Rejestr zabytków ruchomych

Zabytek ruchomy to „rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych będących dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt 1 i 3 Ustawy o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Rejestr zabytków ruchomych prowadzony jest przez właściwego Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Do rejestru zabytków ruchomych wpisywane są głównie zabytki pozostające w kościołach w rękach osób fizycznych i prawnych.

Tabela 3

Rejestr zabytków ruchomych

L.P	PRZEDMIOT OCHRONY *	LOKALIZACJA	NUMER REJESTRU	DATA WPISU
1.	Pojazd konny Coleche Uprząż bałaguska Pojazd konny – wolant Uprząż chomałowa, poczwórna Sanie typu pruskiego Pojazd konny Wolant Pojazd konny Landolet Pojazd konny Amerykan Pojazd konny Dos–au–dos	Stado Ogierów Starogard Gdański, ul. Mickiewicza 12	KL.IV 2/26/1/027/67 do KL.IV 2 / 33 /027/67	22.02.1967
2.	Rzeźba Biskupa	Kościół pw. św. Mateusza	KL.IV-6201/1243	06.03.1972
3.	Wyposażenie kościoła. W tym: ołtarz główne, ołtarze boczne, rzeźby, obrazy, złotnictwo, płyty nagrobne i inne (ogółem 56 sztuk)	Kościół pw. św. Mateusza	K IV6201/2347/72	27.05.1972

Źródło; Dane z Urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

- Każdy z obiektów wpisany do rejestru zabytków ruchomych posiada kartę ewidencyjną zabytku ruchomego.
- Karty te znajdują się w zbiorach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

W Starogardzie Gdańskim wśród ruchomych zabytków dawnej sztuki i rzemiosła wyróżnione zostały wpisem do rejestru zabytków ruchomych woj. pomorskiego zbiory znajdujące się w dwóch zespołach:

1) W Stadle Ogierów – zespół dawnych pojazdów konnych i uprzęży.

Są to obiekty z przełomu XIX i XX wieku oraz z okresu międzywojennego, pochodzące z różnych warsztatów i reprezentujące różne typy pojazdów oraz dwa komplety uprzęży.

Eksponaty te są własnością Stada i tam też są przechowywane. Stan ich zachowania jest zróżnicowany. Część z nich wymaga przeprowadzenia prac konserwatorskich.

Stado planuje w przyszłości przygotowanie stałej ekspozycji, prezentującej także wyżej wymienione obiekty. Obecnie prezentowane są okazjonalnie.

2) Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Mateusza.

Wpisem objętych zostało ogółem 56 obiektów stanowiących wyposażenie liturgiczne – w tym obiekty złotnictwa, ołtarze: główny i boczne, obrazy i rzeźby, malowidła ściennie, płyty nagrobne, epitafium, szaty liturgiczne i obiekty złotnictwa oraz inne.

Wśród obiektów objętych decyzją dominują obiekty barokowe i rokokowe. Zabytki te są własnością parafii. Odnowione wyposażenie kościoła farnego podziwiać można w jego wnętrzu poza pewnymi wyjątkami: zabytkowymi szatami i obiektami złotnictwa. Okazy te nie są prezentowane na co dzień.

W kościele farnym i pozostałych kościołach Starogardu spotkać możemy zabytki ruchome – nie objęte wpisem do rejestru zabytków, dzieła dawnych mistrzów: rzemieślników i lokalnych artystów. W pracach tych wyraźnie widoczne są

wpływy sztuki ludowej i miejscowych warsztatów – zwłaszcza wśród dzieł dawnych. Zachowała się po części dawna stolarka z autentycznymi okuciami i zamkami. Dzieła: snycerzy, obrazy i rzeźby, feretrony a także dawne nagrobki i płyty nagrobne. Częściowo XIX wieczne – neogotyckie wyposażenie przynależy do kościoła pw. św. Katarzyny, a nieliczne XX wieczne obiekty spotkać możemy w kościele pw. św. Wojciecha.

3.3.4. Muzea

Instytucjami powołanymi do ochrony zabytków w tym głównie ruchomych, są muzea. Gromadzone są w nich dobra kultury obrazujące nasze dzieje, dorobek kultury materialnej i artystycznej. Dokumentują one tożsamość regionu, prowadzą działalność naukową i edukacyjną.

W większości muzea te gromadzą głównie zabytki ruchome.

W Starogardzie działa Muzeum Ziemi Kociewskiej.

Zbiory znajdują się tu w dwóch działach

- 1) etnograficznym – sztuka ludowa,
- 2) historycznym – archiwalia i druki, fotografie, zbiory artystyczne.

Zabytki ruchome wpisane do inwentarza muzealnego nie są wpisywane do rejestru zabytków ruchomych prowadzonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Muzeum prowadzi działalność naukową i edukacyjną. Ponadto współuczestniczy w badaniach archeologicznych – grodziska w Owidzu i na Wzgórzu św. Jana. Finansowane jest z budżetu Gminy Miejskiej. Mieści się w trzech budynkach w Starogardzie: administracja i ekspozycja etnograficzna w budynku przy

ul. Bocznej 2, ekspozycje historyczne w Baszcie Narożnej i w Baszcie Gdańskiej.

Muzeum dąży do rozszerzenia swojej działalności, w tym także pozyskania i gromadzenia zbiorów archeologicznych.

Na terenie Starogardu Gdańskiego formalnie nie wyodrębniono prywatnych kolekcji i zbiorów. Znaczy to, że istniejące zasoby: prywatne i instytucjonalne nie zostały wpisane do rejestru zabytków.

Niedogodnością postrzeganą przez mieszkańców miasta są godziny pracy Muzeum i stosunkowo skromny profil jego działalności – ograniczający się do zbiorów etnograficznych i historycznych.

Muzeum (z wcześniej określonych przyczyn programowych i finansowych) nie prowadziło i nie prowadzi działań mających na celu ochronę i udokumentowanie materialnego i duchowego dorobku starogardzkiej – miejskiej społeczności. Społeczności wielonarodowościowej i wielokulturowej.

3.4. Dokumentacja konserwatorska – rodzaje ewidencji konserwatorskiej

W zasobach Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora i Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków oraz w jego gdańskiej agencji, Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków, znajdują się dokumentacje konserwatorskie, dokumentujące poszczególne typy zabytków, zespoły przestrzenne, cmentarze, zabytki techniki, zabytki ruchome opracowania studialne i inne. Dla Starogardu Gdańskiego występują następujące rodzaje dokumentacji konserwatorskiej:

Tabela 4

Rodzaje ewidencyjnej dokumentacji konserwatorskiej

Rodzaj dokumentacji		Ilość	Miejsce przechowywania	Udostępnienie
Fiszki		666	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ	W Instytucji przechowującej
Karty zielone		17	ROBiDZ	W Instytucji przechowującej
Karty białe	Architektury i budownictwa	158	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ	W Instytucji przechowującej
	Techniki	Brak		
Karty cmentarzy		5	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ
Katalog parków		Brak danych	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ
Zabytki techniki – ruchome		Brak		
Zabytki ruchome – dzieła sztuki, rzemiosła,		Dane poufne	WKZ	W Instytucji przechowującej. Materiał poufny, wymaga zgody WKZ
Opracowania studialne		Według katalogu	WKZ, KOBiDZ, ROBiDZ	W Instytucji przechowującej
Inne		Według katalogu	Głównie ROBiDZ,	W Instytucji przechowującej

Źródło: Dane z Urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i ROBiDZ

3.4.1. Ewidencja adresowa – tzw. „fiszki”

Formą opieki nad zabytkami jest ich ewidencjonowanie i dokumentowanie.

Zgodnie z art. 22 ust. 2 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ewidencję zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi Wojewódzki Konserwator Zabytków w formie kart ewidencyjnych, ewidencję z terenu gminy prowadzi prezydent miasta w formie zbioru kart adresowych zabytków, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Art. 22 pkt 4 Wójt/burmistrz, prezydent miasta prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie kart adresowych zabytków nieruchomych, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Ewidencja konserwatorska – tzw. „fiszki” – karty adresowe zabytków

Podstawowym zasobem konserwatorskim – ewidencyjnym, określającym zasób zabytków nieruchomych architektury i budownictwa są: fiszki – karty adresowe zabytków. Jest to zbiór wszystkich zespołów i obiektów o wartościach zabytkowych. Informacją porządkującą jest adres.

Ewidencja ta wykonana jest na kartonowych fiszkach bibliotecznych. Tekst zawiera podstawowe informacje o obiekcie zabytkowym: adres, miejscowość, gminę, powiat, województwo, ulicę, nr budynku, nazwisko właściciela, datę budowy, materiał z którego obiekt wykonano. Zawiera także zwięzłą charakterystykę architektury budynku, stan zachowania. Informację o innych dokumentacjach konserwatorskich (białe karty, zielone karty), informacje czy obiekt znajduje się w rejestrze zabytków – czy został zeń wykreślony oraz czy istnieje, czy

został rozebrany. Na odwrocie fiszki znajduje się czarno – biała fotografia, data wykonania fiszki, zdjęcie, nazwisko autora i miejsce przechowywania dokumentu. Informacja zawarta na fiszce pozwala zidentyfikować obiekt i określa jego zabytkową wartość.

W ewidencji obiektów zabytkowych Starogardu Gdańskiego w liczbie 622 (dane gminnej ewidencji zabytkow-2008)² znajdują się:

1) zabytki nieruchomości wpisane do rejestru zabytków

2) zabytki nieruchomości nie wpisane do rejestru zabytków
Ewidencja wykonana została w głównym zarysie w latach 80-tych XX wieku, uzupełniana była w latach 90-tych XX w. Ewidencja ta przekazana została Miastu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku w 2003 r., z zaleceniem założenia i prowadzenia przez miasto Gminnej Ewidencji Zabytków.

Materiał ten w okresie lipiec-wrzesień 2008 r. zaktualizowano i zweryfikowano z uwzględnieniem zasad podanych przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków. Gminną ewidencję zabytków przekazano Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Gdańsku.

3.4.2. Gminna Ewidencja Zabytków – KARTY ZABYTKÓW

Opracowanie własne Urzędu Miasta.

Zgodnie z zaleceniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Wydział Planowania i Urbanistyki UM w Starogardzie Gdańskim podjął dzieło tworzenia Gminnej Ewidencji Zabytków. Opracowany został wzorec własnej karty – rozbudowany w stosunku do zaleceń KOBiDZ.

Karta ta, wykonana i zapełniona treścią, stanowi dobry materiał informacyjny a jednocześnie dokumentacyjny dla poszczególnych obiektów o wartościach zabytkowych. Oprócz wiadomości podstawowych niezbędnych dla Karty Zabytków, związanych z historią, stylistyką, sztuką i techniką budowania, stanem zachowania zabytków, rozpoczęto tworzenie „teczek zabytków”. Dla każdego obiektu planuje się „dokładanie” do w/w teczki każdej informacji, która mogłaby wzbogacić wiedzę o nim, np. stare fotografie, pocztówki, artykuły, opowieści mieszkańców, informacje o aktach, itp.

Inicjatywa cenna i godna szybkiej kontynuacji jako, że art. 21 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, mówi, że „Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami”.

Tabela 5

Stan obiektów zabytkowych wg ewidencji adresowej – tzw. „fiszek”

	Ilość obiektów wg ewidencji WKZ	Ilość obiektów wg Gminnej Ewidencji Zabytków
Karty adresowe tzw. „fiszki”	ok. 666 (stan 2003r.)	Nieznany
WNIOSEK: Gmina powinna wykonać GEZ		
Ocena stanu zachowania obiektów zabytkowych wg Kart adresowych	Faktyczna ilość obiektów nieznana. Stan zachowania obiektów zabytkowych zróżnicowany, bliżej nie określony; w odniesieniu do architektury, wnętrz i posesji. Zapisy na kartach w większości są nieaktualne.	
Zalecenia	Zweryfikować – wykonać karty adresowe ewidencji gminnej z uwzględnieniem zakresu określonego przez KOBiDZ. Należy zakończyć podjętą przez gminę ewidencję obiektów zabytkowych.	
Inne	Gmina rozpoczęła prace nad wykonaniem ewidencji. Problematykę opisującą obiekty zabytkowe rozbudowano w stosunku do problematyki określonej przez KOBiDZ. Powstaje dobry i obszerny merytorycznie i informacyjnie materiał, który należy kontynuować.	

Źródło: Opracowanie własne, dane z Urzędu Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Dla Starogardu Gdańskiego wg spisu WKZ i ROBiDZ założono 666 kart ewidencyjnych (wykaz z 2003 r. wykonany przez ROBiDZ). Karty wypełniane są drukiem. Ilość obiektów zabytkowych, istniejących w terenie faktycznie jest różna od tej podanej w wykazie.

Program niniejszy uwzględnia wyniki prac nad tworzeniem gminnej ewidencji zabytków (etap I – weryfikacja i uzupełnienia ewidencji otrzymanej od woj. konserwatora zabytków – lipiec/wrzesień 2008 r). Wyniki prac zostały przedstawione do zaopiniowania Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Gminna ewidencja zabytków – 2008

Aktualna gminna ewidencja zabytków składa się ze zbiorczej tabeli danych (program EXEL) dotyczącej 622 obiektów wraz z dokumentacją fotograficzną (w formie elektronicznej).

Ewidencję wykonano na podstawie prac terenowych, kwerendy materiałów archiwalnych w: Urzędzie Miasta w Starogardzie Gdańskim, zasobach Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Gdańsku oraz na podstawie dotychczasowego wykazu zabytków z 2003 r. (materiały WKZ).

Wykaz zabytków Starogardu Gdańskiego z 2003 r. został zweryfikowany podczas wizji lokalnej (07-09.2008 r.). Do uaktualnionej ewidencji zabytków nie zakwalifikowano 30

obiektów. Dwadzieścia jeden spośród nich (Boczna 2; Browarowa 5; Chojnicka 10, 12, 22, 24, 30, 31, 37, 39, 44, 46, 57, 61a, 63; Halera 2a/Rynek 29; Kościuszki 101; Lubichowska 50 i 58; Parkowa 1; Rycerska 5) zostało przebudowanych w stopniu uniemożliwiającym uznanie ich obecnie za zabytkowe. Niektóre obiekty powstały z częściowym wykorzystaniem dawnych murów i fundamentów.

Niestety, na obszarze miasta do dziś nie zachowało się dziewięć budynków znajdujących się wykazie zabytków z 2003 r. Należą do nich: Browarowa 5, Kościuszki 49, Kilińskiego 10, Ogrodowa 11, Owidzka 18, Pelplińska 13, Pomorska 5, Sobieskiego 16 i Tczewska 14. Dla nielicznych budynków dostępna jest dokumentacja fotograficzna w Urzędzie Miasta Starogard Gdański.

Opracowana ewidencja dla Starogardu Gdańskiego została uzupełniona o ponad 40 obiektów nieuwzględnionych w wykazie zabytków z 2003 r.

Żał. nr 1.1 – „Fiszki” – spis adresowej ewidencji konserwatorskiej.

Żał. nr 1.2 – Gminna ewidencja zabytków – 2008

3.4.3. „Białe Karty”

Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości, obiektów budowlanych i architektonicznych o wartościach

² Wg ewidencji z 2003 - było 666 obiektów.

kulturowych charakterystycznych – dla krajobrazu kulturowego Starogardu Gdańskiego wykonano karty dokumentacyjne, tzw. „Białe Karty”.

„Białe Karty” znajdują się w zbiorach Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Gdańsku i w Krajowym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Dokumentacja ta sukcesywnie się powiększa. Wykonywana jest od końca lat 70-tych XX wieku. Obiekty wpisane do rejestru zabytków powinny posiadać „Białą kartę”. Biała karta jest standardową dokumentacją konserwatorską. Dokumentuje się na niej zespoły przestrzenne, obiekty architektury i budownictwa, w tym także nieruchome zabytki techniki. Jest to kartonowa, biała karta o formacie A3, wypełniana dwustronnie, pismem maszynowym. Na stronie frontowej, znajdują się podstawowe dane o obiekcie: nazwa, data budowy, informacje o adresie, dane z ewidencji gruntów, status prawny, fotografia, orientacja, sytuacja, schematyczny plan i ewentualnie przekrój. Strony wewnętrzne, przeznaczone są na szczegółowy opis obiektu, według ściśle określonego schematu. Zawarte są tam też wiadomości o istniejących dokumentacjach, jest ocena stanu zachowania zabytków i wskazania konserwatorski. Ostatnia strona zawiera informacje o: bibliografii, kartografii, autorze. Karta Biała może posiadać wkładki – karty formatu A4 na których znajduje się ciąg dalszy tekstu i fotografie obiektu.

Załącznik nr 2 – Spis: „Białych Kart”

3.4.4. „Karty zielone”

Dla znaczących dla miasta obiektów zabytkowych do końca lat 60 – tych XX wieku wykonano karty ewidencyjne tzw. „Karty Zielone”. Jest to kartonowa, zielona w kolorze karta z rubrykami na której znajdują się rubryki, które w sposób syntetyczny pozwalają określić wartości obiektu zabytkowego. Informacje wpisywane były odręcznie. Zawierały wszystkie niezbędne informacje. Takie jak: położenie, datę powstania, materiał budowlany, formę architektoniczną, stan zachowania, schemat planu. Zdjęcie – stykówkę, datę wykonania, autora itp. Karty te wykonywane były w terenie do końca lat 60-tych XX wieku dla najcenniejszych obiektów. Przechowywane są w ROBiDZ w Gdańsku.

Załącznik nr 3 – Spis „Kart zielonych”

3.4.5. „Karty Cmentarzy”

Dla cmentarzy powstałych przed 1945 rokiem założono karty ewidencyjne cmentarzy – według standardów określonych przez ówczesny Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Oprócz danych identyfikujących obiekt, posiadają one rubryki zawierające informację o przynależności wyznaniowej, ilości i stylistyce nagrobków, grobach osób znanych, wydarzeniach historycznych, zasobie i układzie kompozycyjnym zieleni. Zobrazowane są zdjęciami i planami cmentarzy z uwzględnieniem analizy kompozycji ich rozplanowania, stanu zachowania i zaleceń konserwatorskich.

Załącznik nr 4 – Spis Kart Cmentarzy

3.4.6. „Katalog Parków”

Dla zabytkowych zespołów zieleni parkowej, dworskiej i podworskiej opracowano w latach 70-tych XX wieku katalog parków dla ówczesnego woj. gdańskiego w formie kart katalogowych. Zawierają one podstawową informację dotyczącą lokalizacji, wartości zabytkowej obiektu. Określają układ kompozycyjny założenie, cechy stylistyczne, materiał roślinny, jego wartość, istniejące obiekty architektoniczne i budowlane, ocenę stanu zachowania układu.

Brak spisu dla miasta Starogard Gdański.

3.5. Zabytki identyfikujące krajobraz kulturowy miasta

Krajobraz kulturowy – to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze – art. 3 pkt 14 Ustawy../

Zabytki architektury i budownictwa – współdefiniujące

krajobraz kulturowy – współtworzą tożsamość miejsca. Krajobraz kulturowy i tożsamość miejsca określa historycznie ukształtowana i trwająca do dziś struktura przestrzenna, jak i „dzieła” współcześnie nam tworzone. Jakość tej przestrzeni, jej wzajemne powiązania i funkcjonowanie stanowią o „genius loci” danego miejsca.

W Starogardzie elementów świadczących o dokonaniach miejscowej społeczności w minionych wiekach zachowało się sporo. Te, których wartość oceniono najwyżej w skali miasta bądź regionu objęto ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków i zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ochroną objęto różnego typu obiekty. Te, które służą obecnej społeczności utrzymane są zwykle w dobrym stanie. Są widocznymi i wyraźnymi składnikami krajobrazu kulturowego miasta. Te, których czas minął ponieważ zabrakło społeczności, które były z nimi związane (nie mogą spełniać już swojej użytkowej funkcji) popadają w ruinę. Przed dewastacją bronią się budynki, ich kubatury – namacalną materialną wartość można wykorzystać bez mała w każdej sytuacji. W ruinę popadają obiekty związane głównie z wartościami duchowymi, cmentarze, miejsca pamięci itp. których funkcja użytkowa uległa zasadniczej zmianie. W tej grupie znajdują się cmentarze, dawne dwory, rezydencje przedsiębiorców, pałac Wiechertów, no i oczywiście zakłady przemysłowe, których czas technicznej świetności minął. Nie służą już dawnej funkcji, a nowej im nie określono.

Wędrując po mieście, można wskazać charakterystyczne obiekty – twory materialne i przywołać wartości niematerialne, jako cechy określające tożsamość miasta. Wartości te są czytelne nadal w przestrzeni dla każdego, kto stara się poznać miasto, zrozumieć przynależny doń proces dziejowy. Przemierzając jego ulice, poznając ludzi i miejsca z którymi są związani – miejsca, które są im bliskie oraz te o których zapomnieli albo ich nie poznali.

Dlaczego zapomnieli? Dlaczego nie poznali? Dlaczego miasto tak właśnie teraz wygląda?

Niewiele miast wielkości Starogardu posiada taką ilość nawarstwień kulturowych na tak stosunkowo niewielkim obszarze. Jest to wartość, którą można wykorzystać w budowaniu strategii jego obecnego i przyszłego rozwoju.

Te najbardziej nośne, określające tożsamość miejsca wartości to:

- zachowana dobrze panorama średniowiecznego miasta lokacyjnego
- zachowany układ przestrzenny średniowiecznego miasta lokacyjnego, zachowany układ planu parcelacyjnego z zabudową przyrynkową – mieszczkańskimi kamienicami z XVIII, XIX i XX wieku. Kamienic posadowionych na gotyckich, sklepionych piwnicach z tradycyjnym jeszcze sposobem zagospodarowania działki (kamienica frontowa, oficyny boczne i oficyna tylna).
- zachowana struktura przestrzenna przedmieść: chojnickiego, gniewskiego i gdańskiego, oparta na XVII wiecznym podziale parcelacyjnym.

Ponadto:

- czytelna w przestrzeni chronologia rozwoju układu przestrzennego miasta (tabela 6, mapa 3)
- czytelny w przestrzeni, wielowiekowy rzemieślniczy i przemysłowy charakter miasta (zespół młynów, browar, zakłady spirytusowe, dawna fabryka obuwia i inne), którego produkcja związana była ściśle z wykorzystaniem jego nadrzecznej lokalizacji
- czytelna w przestrzeni, wielowiekowa wielonarodowość i wielokulturowość społeczności lokalnej (świątynie i cmentarze różnych wyznań)

Strukturę tej przestrzeni tworzą wypełniające je obiekty i zespoły. Nazywamy je zabytkami. W Starogardzie są wśród

nich świątynie różnych wyznań: katolickie, dawny kościół protestancki i dawna synagoga. Są cmentarze związane z wyznawcami różnych religii, cmentarz wojskowy. Mamy obiekty użyteczności publicznej, pochodzące z różnych okresów, reprezentujące różne style.

Są to: urzędy, szkoły, szpital, budynki administracji państwowej. Obiekty służące niegdyś obronności – średniowieczne mury miejskie z basztami, budynki koszar. Obiekty przemysłowe – młyny, huta szkła, zakłady spirytusowe i wiele innych.

Zasadniczą strukturę miasta tworzą jednak domy mieszkalne jego obywateli. Te pochodzą z różnych okresów, są różnej wielkości i stanowią świadectwo o dzisiejszych i niegdysiejszych właścicielach. Organizacja przestrzeni, wspólny sposób jej użytkowania – ulic, placów, parków, urządzeń sportowych i towarzyszącej im zieleni, to także elementy tożsamości miejsca.

Zespoły i obiekty znaczące w krajobrazie kulturowym miasta – identyfikujące przestrzeń

I. Obiekty archeologiczne

1. Wzgórze św. Jana – relikty grodu i osady joannickiej

II. Zespoły przestrzenne, obiekty architektoniczne i budowlane

1. Zespół średniowiecznego miasta wraz z Ratuszem, murami obronnymi, basztami, relikdami fos i kanałem młyńskim
2. Kościół parafialny pw. św. Mateusza
3. Kościół parafialny pw. św. Katarzyny
4. Kościół parafialny pw. św. Wojciecha
5. Dawna synagoga
6. Zespół Koszar Pruskich
7. Zespół Młynów
8. Pałac Wiechertów
9. Relikty folwarku Starogard Szlachecki
10. Przedmieście Chojnickie
11. Przedmieście Gniewskie
12. Zakłady Przemysłowe Winkelhausen Towarzystwo Akcyjne – obecnie Destylarnia Sobieski SA
13. Zespół Dworca Kolejowego
14. Urząd Miasta
15. Dom Pomocy Społecznej- dawny szpital Sióstr Elżbietanek
16. Zespół dawnego Gimnazjum
17. Budynek Sądu z aresztem

3.6. Wartości niematerialne

Starogard Gdański jest miastem położonym na Kociewiu. Po 1945 zniknęły z krajobrazu miasta społeczności, które zbudowały jego wizerunek w poprzednich wiekach. Jego wielokulturowy, wielowyznaniowy i wielonarodowościowy charakter z okresu XIX i połowy XX wieku niejako przeminął. Kultura niematerialna tamtej społeczności, tamtego czasu, jest w dużej części nieczytelna i nieznaną dla zamieszkujących je obecnie ludzi. Zachowane w przestrzeni struktury materialne i ich relikty stanowią świadectwo tamtych czasów. Okres, który nastąpił po 1945 związał Starogard głównie z tradycją ludową kultury kociewskiej. Kultury zamieszkującej tu rdziennej ludności. Wartości tej kultury, tradycje ludowego rzemiosła i wytwórczości oraz dokonań miejscowej społeczności dokumentuje Muzeum Ziemi Kociewskiej poprzez gromadzone w nim zbiory. Społeczność lokalna także poprzez działanie

Stowarzyszeń promuje historię miasta, życiorysy działaczy i dzieje zasłużonych dla polskości rodów.

Świadectwem wielonarodowościowej społeczności są nazwiska osób pochodzących lub zamieszkujących w Starogardzie. Nazwiska te wywodzą się z różnych stron Europy: Szkocji, Niemiec, Holandii, Skandynawii (np. Hoffman, Freza, Bucholtz, Jacobson, Glass, Ulewicz, Ederman, Goldstein, Kruża, itp). Przemysł czasu socjalizmu zarówno w sferze materialnej jak i duchowej określił w znacznym stopniu charakter i obraz miasta.

Przełom roku 1989 spowodował poszukiwanie i powrót do wartości świadczących o polskości miasta i one to głównie są kultywowane. Miastu przywrócono historycznie ukształtowaną rangę powiatu. Miejsce społeczności kultywują pamięć o polskości miasta – jego powrocie do Polski. Pamięć o stacjonującym tu w okresie międzywojennym 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich, pamięć o wizycie polskich mężów stanu, Polaków walczących o niepodległość.

Na terenie miasta działa nieprzerwanie od wieków średnich, kultywując dawne tradycje, Bractwo Kurkowe. Bractwo Rycerskie nawiązuje do średniowiecznych tradycji rycerskich. W mieście wśród części społeczności odżywa pamięć o Joannitach. Chęć powiązania joannickiej przeszłości miasta z istniejącym do dzisiaj Zakonem zaowocowała nawiązaniem współpracy – podpisany został w 2001 r. w tej sprawie List intencyjny pomiędzy Gminą Miejską a Zakonem Kawalerów Maltańskich. Zaś jego wymiernym efektem były przeprowadzone na terenie Wzgórza św. Jana prace archeologiczne, w trakcie których odkryto relikty joannickich budowli. Odkrycia materialnych relikwów wzmocniły w tym przypadku niematerialną tradycję legendarnego po części przekazu.

Wśród niematerialnych wartości pozostały także tradycyjne nazwy miejscowych ulic, pochodzące niejednokrotnie sprzed wieków (np. Szewska, Rycerska, Kręta).

3.7. Ocena stanu zachowania krajobrazu kulturowego

Ocenę przedstawiono na planszy graficznej nr 3, stanowiącej załącznik do programu.

Starogard to miasto o średniowiecznej lokacji, nasycone zabytkami. Historyczna zabudowa świadczy o jego kulturowej tożsamości, identyfikuje przestrzeń, miejsca. Pozwala odczytać „zamkniętą” w elementach krajobrazu kulturowego historię. Historię miasta, pisaną przez wieki przez jego obywateli. Obywateli o różnym statusie społecznym, wyznaniowym, kulturowym. Obywateli o zróżnicowanej zamożności, aktywności politycznej, społecznej, a szczególnie o różnej przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej. Miasto, którego wizerunek zmusza do refleksji. Refleksji nad przeszłością i spuścizną oraz refleksji nad przyszłością. Bogate niegdyś miasto, prężne, żywe, regionalny ośrodek gospodarczy, stanęło na zakręcie. Pytanie, jaką wybierze drogę rozwoju? Czy wykorzysta bogatą historycznie nawarstwioną przestrzeń do nowych dla siebie form aktywności społeczno – gospodarczej? Czy stworzy z dorobku przeszłości, z historycznego wizerunku swój atut? Czy stanie się świadomym gospodarzem i konsumentem dóbr, stworzonych tu przez wieki?

Konieczna jest ocena stanu zachowania zabytkowych obiektów współtworzących krajobraz kulturowy miasta. Poznanie ilościowego i jakościowego zasobu zabytków.

Celowi temu służy Gminna Ewidencja Zabytków.

Tabela 6

Ocena stanu zachowania środowiska kulturowego (ilustracja graficzna na planszy w załączeniu)

TYP ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENI	OCENA STANU
I Etap	
Sylweta średniowiecznego miasta lokacyjnego	Czytelna, dobrze widoczna od strony ul. Mickiewicza i zakola Wierzycy.
Miasto średniowieczne – lokowane, dominuje kamienica przyrynkowa z XIX/XX w. posadowiona na średniowiecznych piwnicach. Gotycka działka zabudowana kamienicą, oficynami tylną i bocznymi.	Czytelna w przestrzeni, zachowana średniowieczna parcelacja w dużej części z historyczną zabudową z XIX i XX wieku. Stopień zachowania i stopień przekształceń zróżnicowany. Widoczne są działania modernizacyjne. Zanika po części detal, wprowadza się współczesne materiały i kolorystykę.
Zabudowa przedmiejska-przedmieścia: Chojnickie, Gdańskie i Gniewskie. Zachowana parcelacja XVII – XX wieczna. W układ wpisane są kamienice z oficynami, budynki użyteczności publicznej, dawne fabryki.	Przestrzeń zróżnicowana funkcjonalnie i strukturalnie, w wielu miejscach przekształcona po 1945 roku, w części obszarów zdegradowana, chaos przestrzenny.
Zabudowa miejska – miasta XIX / XX wiecznego. Domy mieszkalne, budynki użyteczności publicznej.	Przestrzeń niejednorodna. Obiekty w części przekształcone, zmodernizowane. Widoczne działania modernizacyjne. Zmiana kolorystyki, nowe materiały, dodawanie bądź zanik detalu.
Zabudowa miejska (kamienice, budynki użyteczności publicznej) wpisana w układy urbanistyczne z początku wieku XX.	Przestrzeń niejednorodna, liczne współczesne uzupełnienia zabudowy.
Przedmiejskie zespoły jednorodzinne, budynki jedno i dwurodzinne w ogrodach XIX / XX w.	Przestrzeń stosunkowo jednorodna: funkcjonalnie i formalnie. Utrzymana zasadniczo w dobrym stanie. Widoczne tendencje modernizacyjne – wprowadzenie nowych materiałów, kolorystyki, dodawanie detalu.
Przedmiejskie budynki jedno i dwurodzinne. Zabudowa przedmiejska na dawnej niwie siedliskowej.	Przestrzeń niejednorodna, zdegradowana, chaos przestrzenny.
Współczesne osiedla domów jednorodzinnych z usługami. Parcelacja geometryczna, zabudowa jednorodzinna, bliźniacza, szeregową .	Przestrzeń zasadniczo jednorodna przestrzennie: funkcjonalnie i formalnie. Utrzymana w dobrym stanie. Widoczne tendencje do rozbudowy, modernizacji i „upiększania”.
Układ wiejski przekształcony w podmiejską dzielnicę mieszkaniową; nowa regularna parcelacja i zabudowa o charakterze miejskim.	Zachowany i czytelny w przestrzeni historyczny wiejski układ osadniczy, otoczony nową, miejską, regularną parcelacją. Współczesna zabudowa, zróżnicowana w formie. Zabudowa wiejska w zaniku – przekształcenia i rozbiórki. Chaos przestrzenny, nieporządek.
Osiedla mieszkaniowe z przewagą miejskiej zabudowy wielorodzinnej z usługami.	Przestrzeń jednorodna przestrzennie, uporządkowana. Część zespołów w trakcie modernizacji i porządkowania przestrzeni.
Relikty dawnych zespołów folwarcznych.	Dawna struktura w zaniku, przestrzeń przekształcona, po części zdegradowana.
Historyczne zespoły przestrzenne: Kocborowo, Stadnina, Strzelnica.	Wyraźnie widoczne w krajobrazie miasta, jednorodne przestrzennie, zachowane w dobrym stanie. Remontowane, modernizowane. Użytkowane bez zasadniczej zmiany funkcji (część historyczna).
Zespoły zabudowy przemysłowej, infrastruktury technicznej, inżynierskie.	Obiekty charakterystyczne w krajobrazie miasta . W różny sposób przekształcone i adaptowane do nowych funkcji. Widoczne przekształcenia związane są ze zmianą funkcji, działaniami remontowymi i czasowym zabezpieczeniem obiektów. Zespoły Młynów i Browaru – nieużytkowane, do przekształceń i adaptacji.
Tereny słabo zainwestowane.	Głównie chaos przestrzenny. Funkcja i forma obiektów zróżnicowana, charakterystyczna dla okresu przejściowego (jeszcze nie miasto a już nie wieś).
Tereny niezagospodarowane.	Pola nie uprawiane, nieużytki i inne.
Cmentarze i tereny pocmentarne.	Cmentarze użytkowane i d. wojskowy utrzymane w dobrym stanie. Cmentarz ewangelicki – rozpoczęto prace rewaloryzacyjne. Cmentarz żydowski – przestrzeń zachowała, czytelne jeszcze relikty dawnego ukształtowania. Nieoznakowana, otwarta przestrzeń dostępna – nieco zanieczyszczona. Pozostałe relikty i miejsca po cmentarzach nieoznakowane, nieczytelne w przestrzeni.

Tereny rekreacyjne - parki, stadiony, boiska, skwery.	Przestrzeń publiczna, zieleń kultywowana, utrzymana w zadawalającym stanie, zadbana.
Dolina Wierzycy	Tereny nie zainwestowane, zieleń naturalnie towarzysząca miastu.
Ogrody działkowe	Zagospodarowane, dobrze utrzymane.

Źródło: Opracowanie własne –Justyna Czyszek

3.8. Diagnoza. Analiza SWOT dziedzictwa kulturowego miasta Starogard Gdański.

Analiza SWOT jest podstawowym i powszechnie stosowanym narzędziem diagnostycznym w opracowaniach o charakterze strategicznym.

Nazwa metody pochodzi od skrótu słów angielskich: Strengths (atuty, silne strony), Weaknesses (słabości), Opportunities (możliwości, szanse), Threats (zagrożenia).

Analiza dotyczy zjawisk, problemów mogących wpłynąć na stan dziedzictwa kulturowego miasta. Atuty i słabości stanowią uwarunkowania o charakterze wewnętrznym, na który wpływ mogą mieć władze samorządowe, instytucje i organizacje, w tym firmy lokalne, a także mieszkańcy, natomiast szanse i zagrożenia dotyczą przede wszystkim uwarunkowań zewnętrznych, w znacznej mierze niezależnych od lokalnych decydentów.

Tabela 7

SILNE strony	SŁABE strony
<ul style="list-style-type: none"> - liczne obiekty i obszary o wartościach kulturowych - archeologiczne obiekty osadnictwa wczesno-średniowiecznego (grodziska w mieście i w Owidzu) - archeologiczne obiekty osadnictwa joannickiego - panorama średniowiecznego miasta lokacyjnego - zachowane w znacznym stopniu mury obronne z basztami - zachowany średniowieczny układ parcelacyjny - zachowana zabudowa historyczna: kościół gotycki, kamienice mieszczkańskie z XIX/XX w. na średniowiecznych piwnicach, detale architektoniczne i wyposażenie wnętrz części kamienic - zachowany zespół młynów, kanał młyński XIX w. kontynuujący lokację średniowieczną - zachowane struktury przestrzenne dawnych zakładów przemysłowych - obiekty i miejsca świadczące o wielonarodowości tradycji i historii miasta - dawne świątynie: ewangelicka, żydowska - cmentarze różnych wyznań d. ewangelicki, żydowski, francuski (wojenny), katolickie - zespoły przestrzenne: Kocborowo, Stado Ogierów, Strzelnica 	<ul style="list-style-type: none"> - stosunek do zabytków, poziom świadomości i wiedzy społeczności - brak dobrych wzorców estetycznych - brak skuteczności dotychczasowych działań rewitalizacyjnych - panując tendencje do likwidacji zabytku-kłopotu zamiast podjęcia prób jego ratowania - zła, niefachowa modernizacja obiektów zabytkowych- np. przekształcenia zewn. i wewn., zanik cech stylowych, zanik wyposażenia, niewłaściwe stosowanie technik budowlanych, niewłaściwa estetyzacja zabytków - brak wyspecjalizowanych kadr projektowych, nadzorujących - niewystarczające środki finansowe gminne oraz osób fizycznych - brak wykształconych mechanizmów finansowych zachęcających do restauracji - słaba promocja zabytków - słaba edukacja - mała aktywność społeczności lokalnej - brak dobrych zrealizowanych –rewitalizowanych obiektów i zespołów w aspekcie społecznym, funkcjonalno-estetycznym i finansowym
<p>Wartości niematerialne :</p> <ul style="list-style-type: none"> - legenda i tradycja Zakonu Joannitów - tradycje narodowościowe - nazwy własne – świadkowie czasów minionych - kultura i sztuka ludowa Kociewia - współpraca Muzeum Ziemi Kociewskiej z Muzeum Prus Wschodnich w Münster 	
<p>Inicjatywy społeczności lokalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Społeczny Komitet Zagospodarowania i Rewitalizacji Śródmieścia Starogardu - Towarzystwo Miłośników Ziemi Kociewskiej - Bractwo Kurkowe - Starogardzkie Bractwo Rycerskie 	

Źródło: Opracowanie własne –Justyna Czyszek

Tabela 8

SZANSE	ZAGROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zabytek stymulatorem rozwoju gospodarczego - zabytek elementem strategii rozwoju - gmina mecenasem - wzrost świadomości społecznej -promocja celowości ochrony zabytków - współudział społeczności w tworzeniu programów ochrony - współudział społeczności w procesie realizacji /programu ochrony zabytków / - współpraca z dobrymi specjalistami – profesjonalistami- od projektu do realizacji - efektywna współpraca nadzoru budowlanego i służb konserwatorskich - promocja udanych realizacji, poprzez ukazanie całego procesu -od projektu do realizacji w tym: <ul style="list-style-type: none"> - efektu budowlanego - efektu estetycznego - efektu funkcjonalnego - podniesienie jakości życia - analizy finansowej / nakłady- efekty / - edukacja społeczności / wszystkie grupy wiekowe/ - pozyskanie środków finansowych z różnych źródeł - miejski program rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - świadomość obywateli – niska co do celowości ochrony zabytków - brak środków finansowych na: <ul style="list-style-type: none"> -rewaloryzację -ochronę -dokumentację -zabezpieczenie - promocję - edukację - napór inwestycyjny w obszarach cennych kulturowo, ingerujący w układ urbanistyczny historyczny, przekształcenie parcelacyjne/ wtórne podziały, zagęszczenia/ - brak wyspecjalizowanych fachowców i firm remontowo-budowlanych - brak dobrego i konsekwentnego nadzoru konserwatorskiego - zbyt słabe współdziałanie nadzoru budowlanego i służb konserwatorskich - słabe mechanizmy promujące działania na rzecz ochrony, konserwacji i rewaloryzacji zabytków

Źródło: Opracowanie własne –Justyna Czeszek

Powyższa analiza jest podstawą dla wyznaczenia celów programu oraz w konsekwencji szczegółowych zadań.

3.9 Bibliografia i zasoby archiwalne/wybrane/ Ochrona i opieka nad zabytkami polega także na ich dokumentowaniu.

Starogard Gdański posiada szereg publikacji przedstawiających jego historię, architekturę i dokonania miejscowej społeczności. Dla potrzeb programu ochrony zabytków wybrano najważniejsze publikacje z ostatnich lat, po części obrazujące stan zachowania poszczególnych zabytków jak i krajobrazu kulturowego miasta oraz opracowania monograficzne. Te ostatnie powstały na zamówienie – dla uczczenia okrągłych rocznic, poszczególnych instytucji i podmiotów gospodarczych. Wskazano też ważniejsze opracowania konserwatorskie -studialne, które stanowią podstawowy i rzetelny materiał do wykorzystania w planowanych w przyszłości planach i działaniach związanych z rewitalizacją miasta.

Zakłada się, że szereg innych, internujących i przydatnych w przyszłych działaniach materiałów znajduje się w różnych zbiorach; muzealnych konserwatorskich, prywatnych i innych. Szczegółowa kwerenda w tych zbiorach winna być wykonana we wskazanych przypadkach, przy opracowywaniu planów rewitalizacji dla poszczególnych obszarów miasta lub dla konkretnych obiektów.

Spis wydawnictw:

Album starych pocztówek i archiwaliów, Mirotki 2002
 Buchholz J., Szklarski A: Królewskie miasto Starogard, 1929
 Burczyk K: Historia ochotniczej Straży Pożarnej..., Bernardinum 2002
 Burczyk K., Straż pożarna w Starogardzie Gdańskim, Starogard Gdański 1996
 Dzieje Starogardu, pod red. M. Kallasa, Starogard Gdański, t.1, 1.2, 1998
 Cygan W: Spacer po starym Starogardzie, Pelplin 2007
 Faltynowski B: Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Starogardzie

Gdańskim. Zarys dziejów. 1351 – 1993, Starogard Gdański 1995
 Ickiewicz K: Bank Spółdzielczy w Starogardzie Gdańskim..., Starogard Gdański 1997
 Grześniński A: Starogard Gdański, impresje na przelomie tysiąclecia., Carpe Diem
 Gulczyńska K., Marszałec J: By czas nie zaćmił i niepamięć, Starogard Gdański 1996
 Milewski J: Monografia na 150 lecie Zakładów Spirytusowych w Starogardzie Gdańskim, Starogard Gdański 1996.
 Milewski J: Stulecie szpitala w Kocborowie, Monografia
 Milewski J: Udział okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Starogardzie..., Starogard Gdański 1992
 Milewski J: Zabytki i niektóre inne dobra kultury Starogardu Gdańskiego, Fundacja Fundusz
 Odyniec W, Podolski K., Sobociński B.: Ziemia starogardzka, Gdańsk 1924
 Paner H, Stachulski J: Szpitalnicy św. Jana na Ziemi Starogardzkiej, Starogard Gdański 2001
 Pick J, Grzyb T, Probućki P: Jubileuszowa intronizacja Najświętszego Serca Pana Jezusa na Kociewiu, Starogard Gdański 2000
 Szwoch R: Starogard Gdański i okolice,, Tczew 2003.
 Szwoch R: Starogardzkie Gimnazjum, Starogard Gdański 2000
 Szwoch R: Starogardzka księżnica, Kociewski Kantor Edytor-ski, Tczew- Starogard Gdański 1998
 Rydwan, Roczniki muzealne, Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim 1/2006, Mirex, Mirotki
 Rydwan, Roczniki muzealne, Muzeum Ziemi Kociewskiej Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim 1/2007, Mirex Mirotki1/2006
 Starogard Gdański na starych pocztówkach, Muzeum Ziemi Kociewskiej., Bernardinum, 2002

Zagórska J, Cherek S: Dawny Starogard, Starogardzkie Centrum Kultury (wydane z okazji 800-lecia miasta)

3.10 Kartografia

Mapa Pomorza Schroettera – Engelhardta, 1796 -1802, ROBiDZ Gdańsk

Mapa B. Wapowskiego, 1526, w: Dzieje Starogardu, T.1

Mapa K. Hannenberga, 1576 w: Dzieje Starogardu, T.1

Mapa H. Zella 1542, w: Dzieje Starogardu, T.1

Starogard Gdański, Plan miasta 1810, 1:2000, WAP Gdańsk, V/18-1658

Starogard Gdański, Plan Katastralny, 1880, 1:200, Archiwum OBGiK, Starogard Gdański

Starogard Gdański, Plan Katastralny, 1880 – 1883, Archiwum OBGiK, Starogard Gdański

Mapa topograficzna Pomorza, 1:25 000, 1903

Mapa topograficzna Pomorza, 1:25 000, XIX w

Mapa topograficzna Pomorza, 1:25 000, 1910

Mapa topograficzna Pomorza, 1:25 000, 1936

3.11 Inne dokumentacje

3.11.1 Opracowania studialne – konserwatorskie

/opracowania przechowywane w Wydziale Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta w Starogardzie Gdańskim/

Biernat, A, Styp – Rekowska D: Studium walorów kulturowych do planu ogólnego, Gdańsk, 2003, ROBiDZ

Czyszek J, Stieler E, Starogard Gdański, Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego, Do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, Gdańsk 1999, UM WPIU Starogard Gdański

Czyszek J, Stieler E: Starogard Gdański – Stare Miasto, Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego, Gdańsk, 1993, UM WPIU Starogard Gdański.

Czyszek J, Stieler E: Starogard Gdański – Stare Miasto, Wnioski do zasad ochrony i kształtowania środowiska kulturowego, Gd. 1999, UM WPIU Starogard Gdański.

Pernak R, Studium historyczno – urbanistyczne Starogardu Gdańskiego, Gdańsk ROBiDZ

Starogard Gdański, Zespół Staromiejski, Studium konserwatorsko – urbanistyczne, PP PKZ Gdańsk 1978

Wytuczne i postulaty konserwatorskie do miejscowego planu szczegółowego

zagospodarowania Śródmieścia Starogardu Gdańskiego, ROSiOŚK/ROBiDZ/Gdańsk 1990

Dokumentacje konserwatorskie – Pracownie Konserwacji Zabytków O/Gdańsk PP PKZ – Pracownie Konserwacji Zabytków

Brzeźnicki S.: Mury obronne i zespołu staromiejskiego odc. III, kosztorys, PP PKZ Gdańsk 1983

Brzeźnicki S.: Mury obronne zespołu staromiejskiego odc. III, proj. Zabezpieczeń konserwacji, PP PKZ O/Gdańsk 1983

Brzeźnicki S.: Mury obronne i zespołu staromiejskiego odc. III, roboty budowlane, PP PKZ O/Gdańsk 1983

Celewicz T.: Elementy badań architektonicznych do projektu konserwacji murów obronnych/Etap II i III/, PP PKZ O/Gdańsk, 1983

Dąbrowska H.: Budynek mieszkalny, ul. Wodna 8, Inwentaryzacja konserwatorska detali architektonicznych, PP PKZ O/Gdańsk, 1978

Dąbrowska H.: Spichrze i browar, Inwentaryzacja, PP PKZ O/Gdańsk. 1978

Hoffman B.: Budynek mieszkalny, ul. Wodna 8c-, orzeczenie techniczne konstrukcyjne, PP PKZ, O/Gdańsk 1977

Hoffman B. Spichrz i browar, ul. Browarna, Orzeczenie techniczne, konstrukcyjne, PP PKZ O/Gdańsk 1977

Macur A., Celewicz T.: Mury obronne- Starogard Gdański, Badania Architektoniczne, PP PKZ, O/Gdańsk, 1978

Tomaszek E: Browar, Inwentaryzacja konserwatorska, PP PKZ, O/Gdańsk 1977

Tomaszek E: Baszta Tczewska, Budynek Mieszkalny, PP PKZ, O/Gdańsk 1977

Tomaszek E.: Baszta Tczewska, Budynek Mieszkalny, PP PKZ, O/Gdańsk 1977

Tomaszek E.: Browar, Inwentaryzacja konserwatorska, PP PKZ, O/Gdańsk 1977

Stępa B.: Ratusz Miejski, Projekt techniczny – architektoniczny, PP PKZ Gdańsk, 1984

3.11.2 Opracowania planistyczne

Plany zagospodarowania przestrzennego i opracowania branżowe

/opracowania przechowywane w Wydziale Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta w Starogardzie Gdańskim/ BPP- Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku

1998 – 2002

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego/Kanałowa, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicka, Mostowa, Wierzyca./, DOM, Starogard Gdański 1998-2002

Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego, Inwentaryzacja urbanistyczna, DOM, Starogard Gdański 1998-2002

Karty inwentaryzacyjne zabudowy – inwentaryzacja urbanistyczna do w/w planu, DOM, Starogard Gdański 1998-2002

1988 – 1989

Komunikacja do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego, Berendt M, Starogard Gdański, Gdańsk. 1988

Miejscowy Plan Ogólny, Tekst planu, Myśliwska K., BPP, Gdańsk 1988

Miejscowy Plan Ogólny, Opis techniczny, Myśliwska K., BPP Gdańsk 1988

Miejscowy Plan Ogólny, Tekst planu, Myśliwska K., BPP Gdańsk 1988

Miejscowy Plan Ogólny, Rysunek, Myśliwska K., BPP Gdańsk 1988

Miejscowy Plan Ogólny, Inżynieria, Biuro Studiów i Projektowania Rozwoju Gospodarki Komunalnej w Gdańsku, Gdańsk 1989

1985 – Studium zagospodarowania i rewaloryzacji części parku między rzeką Wierzyca i murami obronnymi P-Z Stare Miasto w Starogardzie Gdańskim, Phillip z zespołem, ZAPA, Gdańsk 1985.

1964 – Miejscowy Plan Ogólny, Opis techniczny do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego w skali 1:5000, Starogard Gdański, BPP Gdańsk 1964.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański – sporządzane w latach 1988-2008

4. ZAŁĄCZNIKI do Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogardu Gdańskiego

Załącznik nr 1.1 – Ewidencja adresowa „fiszki” (wg WKZ z 2003 r.)

Załącznik nr 1.2 – Gminna ewidencja zabytków- 2008

Załącznik nr 2 – „Karty Białe”

załącznik nr 3 – „Karty Zielone”

Załącznik nr 4 – Karty Cmentarzy

Załącznik nr 5 – Wyciąg ze Studium (2005 r.)

Załącznik nr 6 – strefy ochrony archeologicznej (dla obszaru opracowywanego planu miejscowego)

Załącznik nr 7 – wykaz zabytków proponowanych do wpisu do rejestru zabytków oraz chronionych zapisami planu miejscowego (dla obszaru opracowywanego planu)

Starogard Gdański – październik 2008

Niniejsza część stanowi II fazę opracowania „Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012”.

Objemuje fazę programowania – w której na podstawie wcześniejszych faz (poznawczej i diagnozy stanu) określa się priorytety i kierunki działań i zadań wraz z instrumentarium, zasadami finansowania oraz kryteriami oceny realizacji programu.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP

- I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
- II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE – CELE PROGRAMU
 - II.1. Cele programu wg ustawy:
 - II.2. Priorytety i cele programu opieki nad zabytkami dla Starogardu Gdańskiego
- III. REALIZACJA PROGRAMU
 - III.1. Realizator programu
 - III.2. Instrumentarium
- IV. ZADANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA STAROGARD GDAŃSKI DO WYKONANIA W OKRESIE 2009-2012
 - IV.1. Zadania długoterminowe, ciągle – tj. zadania, których wykonanie i realizacja wykracza poza okres obowiązywania Programu Opieki nad Zabytkami
 - IV.2. Zadania szczegółowe – jednostkowe programu opieki nad zabytkami
 - IV.3. Zadania jednostkowe do realizacji w latach 2009 – 2012
 - Z/1- Gminna Ewidencja Zabytków
 - Z/2 Centrum Informacji o Starogardzie Gdańskim/CIS/
 - Z/3 Promocja dziedzictwa kulturowego miasta
 - Z/4 Rynek – poprawa estetycznego wizerunku przestrzeni publicznej
 - Z/5 Ratusz – Międzynarodowe Centrum Spotkań Muzealnych
 - Z/6 Stado Ogierów – Strzelnica Miejska
 - Z/7 Rewaloryzacja/rewitalizacja zabytkowego budynku mieszkalnego 21
 - Z/8 Lokalny Program Rewitalizacji
 - Z/9 Przywołanie tradycji Zakonu Joannitów w Starogardzie Gdańskim
 - Z/10 Rewaloryzacja Cmentarza Żydowskiego
 - Z/11 Europejskie Dni Dziedzictwa
- V. KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
- VI. WDRAŻANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
 - VI.1. Wdrażanie
 - VI.2. Monitoring
- VII. FINANSOWANIE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
 - VII.1. Środki finansowe dla realizacji programu
 - VII.2. Możliwości pozyskania środków zewnętrznych
- VIII. DZIAŁANIA PERSPEKTYWICZNE

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA STAROGARD GDAŃSKI na lata 2009-2012 – część II

WSTĘP

Krajobraz kulturowy to historia zapisana w przestrzeni, to świadectwo dokonania społeczności żyjących na danym obszarze. To dziedzictwo przeszłości – dobro wspólne. Jakość tej przestrzeni, dbałość o nią, to wyraz świadomości

i odpowiedzialności społecznej. Zabytki, wraz ze środowiskiem przyrodniczym, tworzą przyjazną człowiekowi przestrzeń o wielkim gospodarczym potencjale. Umiejętne zarządzanie nim stymuluje rozwój gospodarczy.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek sporządzenia programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy). Głównym odbiorcą programu jest społeczność lokalna, która bezpośrednio powinna odczuć efekty jego wdrażania. Zachowane dziedzictwo kulturowe wyróżnia obszar miasta, określa jego atrakcyjność i tożsamość. Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Istotną sprawą w tych działaniach jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego i ochrony środowiska przyrodniczego.

Ochrona zabytków, aby była skuteczna, winna odbywać się przy współdziałaniu samorządów, właścicieli i użytkowników zabytków oraz wspólnot lokalnych.

Program winien służyć rozwojowi gminy, poprawie stanu zachowania zabytków, eksponowaniu walorów krajobrazu kulturowego, zwiększeniu atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych. Winien też pomóc w aktywnym zarządzaniu tym specyficznym zasobem jakim są zabytki.

Podmiotem formującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminny. Realizacja tego programu odbywa się poprzez szereg działań gminy, które powinny doprowadzić do osiągnięcia zawartych w nim celów.

Wskazane w programie działania ukierunkowane są na poprawę stanu zachowania zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Efekty tych działań winny przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności miasta, podniesienia konkurencyjności oferowanych produktów turystycznych, a także do szerszego od dotychczasowego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami jest opracowywany na okres 4 lat.

Z realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) co 2 lata sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy.

I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek Państwa i każdego obywatela (art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji RP).

Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

Przy opracowywaniu programu opieki nad zabytkami należy uwzględnić następujące przepisy: art. 3, 4, 6, 7, 16 ust. 1, art. 17, 18, 19, 20, 21, 22 oraz art. 89.

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. W art. 7, ust. 1, pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) określone zostały zadania własne gminy: „zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szcze-

gólności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

Istotne jest uwzględnienie także innych uregulowań prawnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, które znajdują się w szeregu obowiązujących ustaw, w tym w:

1. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.),
2. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.),
3. ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150),
4. ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. O ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),
5. ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. O gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.),
6. ustawie z dnia 25 października 1991 r. O organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2001 Nr 13, poz. 123). Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach określone zostały w:
Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.),
Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673 z późn. zm.).

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE – CELE PROGRAMU

II.1. Cele programu wg ustawy:

Cele Programu Opieki nad Zabytkami określa Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Art. 87. 2. Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu, w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

II.2. Priorytety i cele programu opieki nad zabytkami dla Starogardu Gdańskiego

Na podstawie przeprowadzonej w fazach poprzednich (pozwaczaj oraz diagnozy stanu) analizy istniejących materiałów oraz dokumentów o charakterze strategicznym i planistycznym, odnoszących się do Starogardu Gdańskiego, a także po rozpoznaniu stanu zasobów środowiska kulturowego, określić można końcowy zestaw wniosków do dokumentu Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Starogard Gdański.

I tak, z punktu widzenia polityki zapisanej w dokumentach wszystkich szczebli wynika, iż ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć rozwojowi społeczno – gospodarczemu miasta i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, i jako taki, ma szansę na uzyskanie wsparcia ze strony programów centralnych i regionalnych, w tym – finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie integralnym elementem tych działań winna stać się kompleksowa rewitalizacja obszaru miasta, gdzie – w granicach tzw. obszarów zdegradowanych – zlokalizowana jest większość wartościowych elementów zasobu dziedzictwa.

Uznać także należy, iż problematyka ochrony obszarów i obiektów o walorach kulturowych jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych sporządzonych dla miasta. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, i to zarówno na poziomie dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (dokument z 2001 r., zaktualizowany w 2005 r.), jak i w zapisach poszczególnych planów miejscowych (obowiązujące obejmują ok. 15% powierzchni miasta w granicach administracyjnych, a dla pozostałego obszaru plan jest w trakcie opracowania w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej z 2004 r.).

W oparciu o cele określone w Ustawie, analizę dokumentów programowych i strategicznych, analizę SWOT – oceny krajobrazu kulturowego miasta Starogard Gdański, określono cele realizacji Programu Opieki nad Zabytkami.

Jako priorytet przyjęto:

Zachowanie, utrwalenie, podkreślenie tożsamości miasta oraz aktywizację obywatelską, społeczną i zawodową mieszkańców

Priorytet realizowany będzie za pomocą celów głównych:

1. Realizacja zadań własnych gminy w zakresie opieki nad zabytkami.
2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
3. Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego.
4. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska kulturowego.
5. Tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego.

Dla celów głównych określono kierunki działań i spodziewane efekty, możliwe do osiągnięcia w ich realizacji.

Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem programowym – gminnym. Realizowany jest w okresie czteroletnim. Jednakże obok zadań Programu wykonywanych w tym okresie, tj w latach 2009-2012, miasto prowadzić będzie działania ciągle związane z ochroną środowiska kulturowego, wynikające z wykonywania statutowych obowiązków, realizowanych strategii, innych programów. Są to działania długoterminowe. Pozwalają one na wykonywanie bieżących zadań i tworzą podstawy do wykonywania zadań przyszłych, możliwych do realizacji w następnych Programach, konstruowanych na kolejne lata.

Dla Starogardu Gdańskiego, w niniejszym Programie, zaproponowano działania w dwóch grupach:

I grupa – działania z zakresu edukacji, promocji i informacji,

Celem działań w pierwszej grupie jest:

- promocja wartości kulturowych miasta,
- wzmocnienie i utrwalenie wizerunku Starogardu Gdańskiego jako miasta zabytkowego o bogatej historii,
- przygotowanie społeczności lokalnej do aktywnego partnerstwa w realizacji programu Opieki nad Zabytkami, Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta oraz zadań,

zasad i konieczności prowadzenia ochrony środowiska kulturowego.

- poznanie zadań i zasad prowadzenia prac konserwatorskich zgodnie ze „sztuką.” i na profesjonalnym poziomie. Przygotowanie świadomego i aktywnego partnera tych działań.

II grupa – działania inwestycyjne.

Celem działań w drugiej grupie – działań inwestycyjnych, jest praktyczna realizacja wybranych zadań ochrony środowiska kulturowego w celu:

- fizycznej ochrony substancji zabytkowej,
- zdobycia doświadczeń,
- wypracowania wzorca i modelu współpracy,
- wskazania na gospodarczą rolę zabytku – stymulującego rozwój gospodarczy,
- wskazania działań powodujących tworzenie miejsc pracy, poprawę jakości przestrzeni publicznych, warunków

i jakości życia oraz wpływu tych działań na kształtowanie (w powszechnym odbiorze) wizerunku miasta i na jego promocję.

III. REALIZACJA PROGRAMU

III.1. Realizator programu

Program realizowany jest przez Prezydenta Miasta.

Opracowany program podlega opiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a po uchwaleniu podlega publikacji w dzienniku urzędowym.

Program realizowany jest w okresie czteroletnim. Po dwóch latach Prezydent składa Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji programu.

Art. 87. 3. Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

4. Programy, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

III.2. Instrumentarium

Realizator Programu wykorzystuje do jego realizacji następujące instrumenty:

Typ	Rodzaj instrumentu
Prawne	Instrumenty prawne, wynikające z przepisów stosownych Ustaw (np. dot. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych), rozporządzeń wykonawczych, dokumentów wydawanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zapisów uchwalonego Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013; Wynikające z programów określających politykę państwa i woj. pomorskiego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
Koordynacyjne	Programy określające politykę państwa i województwa w przedmiotowym zakresie, strategie rozwoju społeczno – gospodarczego / plany rozwoju lokalnego, programy rozwoju infrastruktury, programy ochrony środowiska przyrodniczego, programy prac konserwatorskich, studia, analizy, koncepcje, umowy, porozumienia, współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi, organizacjami wyznaniowymi
Finansowe	Dotacje, subwencje, dofinansowania, nagrody, zachęty finansowe, zbiórki społeczne, programy finansowane z funduszy europejskich np. programy operacyjne
Spoleczne	Edukacja kulturowa, informacja, komunikacja, współpraca z organizacjami społecznymi, fundacjami, osobami fizycznymi
Kontroli	Monitoring stanu zachowania i funkcjonowania środowiska kulturowego Aktualizacja baz danych dotyczących stanu zachowania obiektów zabytkowych (w ramach gminnej ewidencji zabytków)

Wskazane jest aby władze miasta:

- zdobyły poparcie społeczne dla prowadzonych działań;
- nawiązały współpracę z gminą wiejską oraz powiatem w celu realizacji wspólnych zadań dotyczących dzie-

dzictwa kulturowego, a także wspólnej promocji Kociewia;

- nawiązały stałą współpracę z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami zainteresowanymi programem, działającymi na terenie miasta.

IV. ZADANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA STAROGARD GDAŃSKI DO WYKONANIA W OKRESIE 2009-2012

IV.1. Zadania długoterminowe, ciągle – tj. zadania, których wykonanie i realizacja wykracza poza okres obowiązywania Programu Opieki nad Zabytkami

1. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających z dokumentów strategicznych i programowych gminy.
2. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji.
3. Podejmowanie projektów związanych z rewitalizacją zabytkowych obiektów, zespołów, układów przestrzennych i przestrzeni publicznych.
4. Podejmowanie projektów i ich realizacji, zmierzających do ożywienia obiektów i miejsc zabytkowych (Działań mających na celu poprawę jakości i warunków życia oraz jakości przestrzeni publicznej).
5. Realizacja zadań wynikających z przyjętej polityki przestrzennej określonej zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i polityki przestrzennej dotyczącej ochrony dziedzictwa kulturowego przyjętej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
6. Ochrona wartości zabytkowych historycznych układów przestrzennych.
7. Kontynuacja prac archeologicznych nad rozpoznaniem pradziejowej historii Starogardu i historii osadnictwa od czasów średniowiecznych.
8. Pozyskiwanie środków finansowych z budżetu państwa oraz programów UE na prowadzenie prac przy zabytkach.
9. Dofinansowanie z budżetu gminy prac konserwatorskich prowadzonych przy najcenniejszych dla miasta zabytkowych obiektach.
10. Przygotowanie właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych do pozyskiwania programowych funduszy na ochronę zabytków z UE.
11. Wspieranie i promowanie działań chroniących zabytki (w tym, zapewnienie informacji o zasadach finansowania, uwarunkowaniach prawnych oraz zapewnienie specjalistycznego doradztwa konserwatorskiego).
12. Kontynuacja prac przy sporządzeniu i okresowej weryfikacji Gminnej Ewidencji Zabytków.
13. Sporządzanie opracowań studialnych na potrzeby zadań związanych z ochroną zabytków.
14. Inicjowanie i realizacja projektów mających na celu ochronę i promowanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.
15. Prowadzenie okresowych przeglądów oceniających stan zachowania i użytkowania obiektów zabytkowych.
16. Prowadzenie okresowych przeglądów zabezpieczenia cennych obiektów zabytkowych na wypadek sytuacji kryzysowych i konfliktowych.
17. Prowadzenie bieżących prac porządkowych, zabezpieczających i pielęgnacyjnych na terenach stref ochronnych zabytkowych terenów zieleni.
18. Podejmowanie działań promocyjnych w celu znalezienia użytkownika/właściciela dla zdegradowanych obiektów, zespołów zabytkowych – stworzenie oferty inwestycyjnej, niezależnie od ich formy własności.
19. Monitoring działań remontowo – budowlanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską i przy obiektach zabytkowych – wpisanych do rejestru zabytków, chronionych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków.
20. Promocja zabytkowych walorów miasta: krajobrazu kulturowego, obiektów i zespołów zabytkowych, działań kultywujących niematerialne tradycje.
21. Edukacja społeczna wszystkich grup wiekowych mieszkańców miasta.
22. Szkolenia zawodowe pracowników Urzędu Miasta zajmujących się problematyką ochrony środowiska kulturowego.
23. Tworzenie nowych miejsc pracy związanych z realizacją zadań inwestycyjnych przy obiektach zabytkowych.
24. Podejmowanie działań wspierających rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej w mieście.

IV.2. Zadania szczegółowe- jednostkowe programu opieki nad zabytkami

L.P	Zadanie	Okres przygotowania	Uzasadnienie
1.	Opracowanie zasad i podjęcie uchwały o trybie i warunkach dofinansowania prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych : 1/ wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych, 2/ objętych ochroną zapisami w mpzp*, 3/ figurujących w GEZ**	koniec 2009	Wzmocnienie skuteczności ochrony zabytków. Poprawa estetycznego wizerunku zabytkowego miasta i poprawa warunków życia mieszkańców. Wsparcie procesu rewitalizacji. Stymulacja rozwoju gospodarczego
2.	Wystąpienie Prezydenta o wpisanie do rejestru zabytków nieruchomych następujących obiektów: 1. Ratusz 2. Zespół młynów przy ul. Kanatowej 3. Zespół dawnej Strzelnicy Miejskiej 4. Budynek Urzędu Miasta	2009	ad. 1. Przewidywany do realizacji zadania nr ZI/5 ad. 2. Budynek charakterystyczny w krajobrazie miasta, świadek wielowiekowej tradycji – zagrożone przekształceniami ad. 3. Zespół charakterystyczny w krajobrazie kulturowym miasta, związany z tradycją istniejącego od wieków średnich Bractwa Kurkowego ad. 4. Obecny budynek Urzędu Miasta – dawne Starostwo. Eklektyczny zespół zabudowy – zagrożony przekształceniami Wpis do rejestru zabytków nieruchomych wzmacnia ochronę prawną obiektu i umożliwia pozyskiwanie środków finansowych na prowadzenie prac przy obiekcie (zespołach)
3.	Podjęcie prac nad opracowaniem i realizacją programu remontów zabytkowych obiektów będących własnością gminy.	2009	Praktyczne i promocyjne wsparcie procesu rewitalizacji
4.	Opracowanie z Powiatowym Urzędem Pracy, oferty prac sezonowych dla bezrobotnych mieszkańców miasta przy prowadzeniu bieżących prac porządkowych i zabezpieczających na obszarach zabytkowych.	2009	Oferta winna dotyczyć głównie prac na terenach miejskich – zielonych, zaniedbanych bądź zdegradowanych, wymagających okresowych prac porządkowych bądź pielęgnacyjnych (dawne cmentarze, zielone tereny publiczne, „dzikie” zakole Wierzyca, zieleni uliczna, relikty zieleni historycznej, np. rejon dawnej Strzelnicy Miejskiej) Poprawa estetycznego wizerunku miasta, stworzenie miejsc pracy, ochrona zabytkowych terenów zielonych

* - Mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

** - GEZ – Gminna Ewidencja Zabytków

IV.3. Zadania jednostkowe do realizacji w latach 2009 – 2012

Zadania poniższe wyznaczono w oparciu o przyjęte kierunki działań, a także w wyniku konsultacji z Wydziałem Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta. Propozycje wstępne zaprezentowano w trakcie publicznego spotkania dotyczącego programu w kwietniu 2008 r oraz na spotkaniach z Prezydentem Miasta (maj 2008 r).

Z1- Gminna Ewidencja Zabytków

Konieczna do prowadzenia polityki ochrony środowiska kulturowego. Ma na celu rozpoznanie wartości środowiska kulturowego, ocenę stanu jego zachowania i dokonujących się przekształceń.

Uzyskana wiedza wykorzystana winna być w działaniach: informacyjnych, promocyjnych, edukacyjnych miasta i przy realizacji miejskich polityk kierunkowych.

Zadanie	2008	2009-2010	2011 – 2012
Gminna Ewidencja Zabytków	1. Ocena stopnia zaawansowania prac. 2. Kontynuacja i zakończenie prac 3. Konsultacja merytoryczna 4. Przedłożenie Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków GEZ do zaopiniowania	1. Przekazanie GEZ Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków 2. Upublicznienie GEZ na stronie internetowej miasta i stronie Centrum Informacji o Starogardzie	1. Opracowanie zasad monitoringu obiektów w GEZ 2. Monitoring obiektów figurujących w GEZ 3. Opracowanie wniosków dotyczących stopnia zachowania i dokonujących się przekształceń dot. obiektów figurujących w GEZ.
Cel nr 1: Realizacja zadań własnych miasta w zakresie opieki nad zabytkami			
Finansowanie: Urząd Miasta			

Potencjalni partnerzy:
 Wojewódzki Konserwator Zabytków
 Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
 Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Gdańsku
 Wykonawca zewnętrzny

Z/2 Centrum Informacji o Starogardzie Gdańskim/CIS/.

Powołanie instytucji (samodzielnej bądź wspólnej z innymi jednostkami, np powiatem), której celem jest gromadzenie wiedzy o Starogardzie Gdańskim, ze szczególnym uwzględnieniem historii, zasobów środowiska kulturowego i przyrodniczego, prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych na rzecz miasta.

Zakłada się:

- 1) pozyskanie i udostępnienie kopii dokumentacji konserwatorskich dotyczących miasta – ewidencji zabytkowych zespołów i obiektów oraz innych istotnych dla miasta opracowań studialnych, wyników badań naukowych nad dziejami miasta;
- 2) udostępnienie wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ochroną zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz figurujących w GEZ;
- 3) prezentowanie zadań miasta w zakresie ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego;
- 4) prezentowanie zasad i uwarunkowań ochrony środowiska kulturowego;
- 5) organizację internetowego forum dyskusyjnego „O mieście....”;
- 6) prowadzenie edukacji społecznej na rzecz miasta dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców.
- 7) zebranie informacji, materiałów archiwalnych dotyczących dawnych opracowań planistycznych, praw miejskich, innych ważnych dokumentów obrazujących historię miasta
- 8) nawiązanie współpracy z archiwami państwowymi, instytucjami naukowymi, uczelniami

Zadanie	2009-2010	2011-2012	Po 2012
Centrum Informacji o Starogardzie Gdańskim	1. Opracowanie założeń programowych, harmonogramu prac nad tworzeniem zasobu 2. Tworzenie zasobu.	3. Udostępnienie zasobu w CIS 4. Uruchomienie strony internetowej 5. Uzupełnianie zasobu – kontynuacja prac	Kontynuacja działania CIS
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego	Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego		
Finansowanie; Urząd Miasta, Biblioteka Wojewódzka, Media , Reklamodawcy, Sponsorzy			

Potencjalni partnerzy:
Biblioteka Miejska, Biblioteka Wojewódzka
Muzeum Ziemi Kociewskiej
Krajowy i Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
Wojewódzki Konserwator Zabytków
Lokalna Organizacja Turystyczna
Organizacje pozarządowe
Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim

Z/3 Promocja dziedzictwa kulturowego miasta.

Szczególną rolę w realizacji Programu odgrywa promocja miasta i jego zasobów kulturowych. Zadaniem jej jest utrwalenie w świadomości społeczności lokalnej wartości środowiska kulturowego, jego atrakcyjności, zasad ochrony, pobudzenie aktywności społecznej przy kreowaniu wizerunku miasta, realizacji zadań jego ochrony, a także możliwości pozyskania środków finansowych na prace konserwatorskie.

Zadanie	2009-2010	2011-2012	2009-2012 (działania coroczne, kontynuowane po 2012)
<p>Promocja miasta Starogard Gdański – stolica Kociewia</p>	<p>1. Utrwalenie w świadomości mieszkańców wizerunku miasta zabytkowego. 2. Współfinansowanie, finansowanie publikacji promujących miasto - informatory turystyczne, - mapy miasta i okolic - opracowania historyczne - albumy prezentujące architekturę miasta - album fotograficzny „Starogard dawniej a dziś” - monografie sławnych mieszkańców miasta - osiągnięcia artystów, i twórców ludowych 3. Przygotowanie programu edukacji szkolnej i przedszkolnej. 4. Przygotowanie programu edukacji społecznej promujących miasto. 5. Przygotowanie wydawnictw multimedialnych promujących miasto. 6. Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu, akcji internetowej itp. pod hasłem „Opowiedz historię swojego domu” 7. Przygotowanie wydania wilkierza miejskiego z XVII wieku</p>	<p>1. Wydanie profesjonalnego przewodnika turystycznego 2. Organizacja pleneru malarskiego (przy założeniu, że część prac pozostanie własnością miasta i służyć będzie celom jego promocji) 3. Organizacja pleneru rzeźbiarskiego (przy założeniu jw) 4. Opracowanie założeń i współorganizacja festiwalu promującego markowy produkt - powstały w mieście lub regionie 5. Wydanie albumu o zasobach kulturowych miasta 6. Organizacja widowiska historycznego – ukazującego ważne wydarzenia historyczne i postacie.</p>	<p>1. Obchody rocznic historycznych 2. Obchody Dni Starogardu 3. obchody Dni Dziedzictwa Europejskiego 4. Organizacja imprez: sportowej, turystycznej, rekreacyjnej 5. Realizacja programu edukacji szkolnej i przedszkolnej 5. Realizacja programu edukacji społecznej 6. Opracowanie i organizacja konkursu na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego</p>
<p>Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego</p>			
<p>Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego</p>			
<p>Finansowanie: Urząd Miasta Reklamodawcy Sponsorzy</p>			

Potencjalni partnerzy:

Media publiczne i media lokalne, radio, prasa, telewizja
Lokalna Organizacja Turystyczna
Organizacje pozarządowe
Muzeum Ziemi Kociewskiej
Starogardzkie Centrum Kultury
Uniwersytet III-go Wieku
Biblioteka publiczna
Szkoły i przedszkola
Politechnika Gdańska Wydział Architektury
Uniwersytet Gdański
Inne uczelnie wyższe
Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Gdańsku
Pomorska Sieć Informacji Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Powiat Starogardzki
Gmina Wiejska Starogard Gdański
Towarzystwo Miłośników Ziemi Kociewskiej
Starogardzkie Bractwo Rycerskie
Powiatowy Ośrodek Pracy Pozaszkolnej
Instytut Kociewski

Z/4 Rynek – poprawa estetycznego wizerunku przestrzeni publicznej

Przestrzeń Rynku, uważana jest przez mieszkańców za najważniejszy obszar w mieście¹. Jest to przestrzeń publiczna, wizerunek miasta – jego wizytówka. Służyć ona winna mieszkańcom, stanowić swoisty identyfikator miasta i jakością zrewaloryzowanej przestrzeni zachęcać do kontynuowania tego typu działań w innych obszarach.

Zadania związane z rewaloryzacją przestrzeni Rynku mieszczą się w Lokalnym Programie Rewitalizacji

A8-4 Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku

A8-5 Poprawa estetyki elewacji kamienic Rynku

Zadanie	2009-2010	2011-2012	Po 2012
Poprawa estetycznego wizerunku przestrzeni publicznej	1. Analiza i ocena kultury użytkowania przestrzeni publicznej i estetycznego wizerunku miasta. Określenie założeń jej sanacji. 2. Opracowanie projektu zasad kształtowania i użytkowania przestrzeni Rynku i elewacji kamienic przyrynkowych. 3. Opracowanie harmonogramu wdrożeń założeń projektu.	1. Wdrażanie projektu 2. Monitoring stanu zachowania i użytkowania 3. Ocena procesu wdrażania i jego efektywności	1. Kontynuacja zasad kształtowania miejskiej przestrzeni publicznej
Cel nr 1 Realizacja zadań własnych gminy			
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego			
Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego			
Finansowanie: realizatorzy programu rewitalizacji, budżet miasta, fundusze zewnętrzne			

Potencjalni partnerzy:

Stowarzyszenie na rzecz Rewitalizacji

Właściciele obiektów zabytkowych

Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej

Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Gdańsku

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Firmy remontowo-budowlane

Zarząd Budynków Komunalnych

Mieszkańcy miasta

Organizacje pozarządowe

¹ Raport z badań socjologicznych wykonany w ramach aktualizacji Programu Rewitalizacji Starogardu Gdanskiego – dr Małgorzata Dymnicka Politechnika Gdańska, czerwiec 2008 r.

Z/5 Ratusz – Międzynarodowe Centrum Spotkań Muzealnych

Formuła/nazwa zaproponowana przez Wydział Planowania i Urbanistyki Urzędu Miejskiego Starogardu Gdańskiego Ratusz – najważniejszy budynek w mieście, niegdyś symbol i siedziba władz miejskich. W opinii znacznej części respondentów użytkowany jest niewłaściwie². Około 50% badanych uważa, że powinien być przeznaczony na cele kultury, nieco mniej, że także na rozrywkę – preferowana jest gastronomia. Wg mieszkańców Starogardu winien być wizytówką miasta, powinien żyć w ciągu dnia, ale i wieczorem. Obiekt w zapisach planów miejscowych proponowany jest do wpisania do rejestru zabytków. W celu umotywowania wniosków o dofinansowanie jego remontu i adaptacji na cele kultury konieczne jest wpisanie go do rejestru zabytków woj. pomorskiego. Wniosek winien złożyć właściciel nieruchomości. Celowym jest wykorzystanie nie tylko obecnie użytkowanych pomieszczeń Ratusza, lecz także średniowiecznych piwnic; przebadanie, wykorzystanie i wyeksponowanie średniowiecznych fundamentów.

Budynek służyć winien:

- promocji miasta i regionu
- prezentacji, promocji dokonań konserwatorskich miasta
- rozwojowi muzealnej współpracy międzynarodowej i regionalnej
- ożywieniu przestrzeni publicznej Rynku

Zadanie	2009-2010	2011-2012
Ratusz- Międzynarodowe Centrum Spotkań Muzealnych	1. Analiza wartości i stopnia zachowania budynku. Studium historyczne, badania architektoniczne 2. Opracowanie założeń programowych 3. Opracowanie założeń formalno- prawnych i harmonogramu działań 4. Pozyskanie partnerów 5. Pozyskanie środków finansowych	1. Realizacja projektu 2. Inauguracja działalności 3. Ocena realizacji projektu
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego		
Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego		
Cel nr 5 tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego		
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego		
Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego		
Finansowanie : Muzeum Ziemi Kociewskiej, Muzeum w Ellingen , Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej, realizatorzy programu rewitalizacji		

Potencjalni partnerzy:

Muzeum Ziemi Kociewskiej,
Muzeum w Munster,
Muzeum w Ellingen
Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej ,
Realizatorzy programu rewitalizacji

² Raport z badań socjologicznych wykonanych w ramach aktualizacji Lokalnego Programu rewitalizacji Starogardu Gdańskiego – dr Magorzata Dymnicka, Politechnika Gdańska, czerwiec 2008 r.

Z/6 Stado Ogierów – Strzelnica Miejska

Zespół Stada Ogierów (zespół cenny pod względem zabytkowym: zachowany układ przestrzenny, architektura obiektów, po części wyposażenie wnętrz) powstał pod koniec XIX wieku, atrakcyjnie położony. Wpisany w atrakcyjny przyrodniczo krajobraz. Położony na skraju kompleksu leśnego, w sąsiedztwie dawnej Strzelnicy Miejskiej.

Wartości przestrzenne i przyrodnicze predysponują go do rozwoju turystyki kwalifikowanej: całorocznej i weekendowej, organizacji wystaw, widowisk, plenerów, konkursów itp. Zespół wymaga działań inwestycyjnych – związanych z rewitalizacją przestrzeni i zabudowy, zabudowy służącej celom hodowli, sportu i rekreacji (np. nowej ujeżdżalni) oraz funkcji mieszkaniowej i hotelowej. Konieczne są także nakłady na urządzenie i utrzymanie muzealnej ekspozycji zabytkowych powozów i uprzęży. W planowanym przedsięwzięciu zasadne jest planowanie działalności sportowo – rekreacyjnej i kulturalnej wykorzystującej potencjał obu zespołów: Stada Ogierów i dawnej Strzelnicy Miejskiej (w projekcie planu miejscowego jest to fragment terenów sportowo-rekreacyjnych o charakterze ogólnomiejskim).

Zespół: Stada Ogierów i Strzelnicy Miejskiej, w powiązaniu z sąsiednimi terenami leśnymi oraz nowoprojektowanymi terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi może stać się sportowo rekreacyjną wizytówką miasta, wykorzystywaną w działaniach promujących miasto oraz stymulatorem rozwoju gospodarczego, miejscem tworzenia nowych miejsc pracy i ochrony znikających zawodów (w tym związanych z tradycjami końskimi, np. produkcja kopii bryczek, powozów itp.), poligonem doświadczeń konserwatorskich i promocji tych działań. W obszarze objętym zadaniem odbywać mogłyby się różnego rodzaju imprezy plenerowe, w tym cykliczne wpisujące się w ustalone kalendarium, plenery, wystawy, zawody sportowo-rekreacyjne.

Zespół Stado Ogierów – Zespół przestrzenny wpisany do rejestru zabytków nieruchomych.

Zespół zabytkowych uprzęży i powozów wpisany do rejestru zabytków ruchomych.

Zespół dawnej Strzelnicy Miejskiej przy ul. Mickiewicza – proponowany do wpisania do rejestru zabytków (zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi do projektu planu miejscowego oraz zgodnie z projektem mpzp będącym w trakcie sporządzania).

Zadania	2009-2010	2010-2011	2008-2012	Po 20112
Wykorzystanie zespołu Stado Ogierów-Strzelnica Miejska	1. Analiza wartości zabytkowych i ocena stopnia zachowania obu zespołów. Studium historyczne wartości kulturowych. 2. Opracowanie założeń programowych 3. Opracowanie założeń formalno – prawnych 4. Opracowanie projektu rewitalizacji 5. Pozyskanie partnerów 6. Pozyskanie środków finansowych 7. Opracowania kalendarza imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych	1. Realizacja projektu (etapowa) 2. Ocena realizacji projektu 3. Ocena efektywności przedsięwzięcia	1. Utrzymanie funkcjonowania Stada Ogierów 2. Organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych, widowisk itp.,	1. Realizacja kolejnych etapów projektów .
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego	Ciel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego			
Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego	Ciel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego			
Cel nr 5 Tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego	Ciel nr 5 Tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego			
Finansowanie: Urząd Miasta, Stado Ogierów w Łącku, Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków	Finansowanie: Urząd Miasta, Stado Ogierów w Łącku, Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków			

Potencjalni partnerzy:

Ministerstwo Rolnictwa

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Bractwo Kurkowe

Muzeum Ziemi Kociewskiej

Lokalna Organizacja Turystyczna

Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim

Nadleśnictwo Starogard Gdański

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Stado Ogierów w Łącku

Stado Ogierów Starogard Gdański

Z/7 Rewaloryzacja/rewitalizacja zabytkowego budynku mieszkalnego

Rewaloryzacja/rewitalizacja wybranego budynku mieszkalnego. Praktyczna realizacja partnerstwa publiczno – prywatnego, służąca wypracowaniu modelu tego typu działań w mieście, zdobycie doświadczeń oraz ich promocji.

Postulowane obiekty, wskazywane jako priorytetowe:

- budynki komunalne mieszkalne w obrębie Starego Miasta (w granicach LPR), w tym w rejonie ul. Rycerskiej
- budynek w rejestrze zabytków Hallera 22 (naprzeciwko poczty)
- budynek mieszkalny (komunalny) w zespole Młynów
- wybrane obiekty z ul. Kościuszki, ul. Chojnickiej – jako przykłady zabudowy dawnych przedmieść

Zadanie	2009-2010	2010-2012	Po 2012
Rewaloryzacja/ rewitalizacja budynku mieszkalnego Cel: nr 1 Realizacja zadań własnych miasta w zakresie opieki nad zabytkami Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Finansowanie : Urząd Miasta , Właściciel, Wojewódzki Konserwator Zabytków	1. Opracowanie kryteriów wyboru i sposobu realizacji projektu. 2. Analiza zasobu, wskazania obiektów, wybór konkretnego obiektu. 3. Przygotowanie założeń programowych 4. Przygotowanie założeń formalno prawnych i finansowych 5. Wykonanie dokumentacji projektowej zadania	1. Realizacja projektu 2. Ocena realizacji projektu 3. Propagowanie realizacji partnerstwa publiczno – prywatnego 4. Wykorzystanie doświadczeń w planowaniu i realizacji analogicznych projektów w następujących okresach	1. Kontynuacja projektów w relacji partnerstwa publiczno – prywatnego.

Potencjalni partnerzy:

- Wojewódzki Konserwator Zabytków
- Prywatni inwestorzy, właściciele i użytkownicy obiektów zabytkowych
- Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej
- Spółeczny Komitet Zagospodarowania i Rewitalizacji Śródmieścia Starogardu
- Politechnika Gdańska Wydział Architektury i inne uczelnie wyższe

Z/8 Lokalny Program Rewitalizacji

(jest o nim informacja w działaniach długoterminowych)

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2009-2013 wpisuje się w Program Opieki nad Zabytkami, jest z nim spójny. Jest to niezależne działanie miasta, które rozpoczęto w 2006. roku. Aktualizacja programu została przyjęta uchwałą Rady Miasta do realizacji w dniu 25 czerwca 2008 r.

W ramach programu, tworzonego w procedurze uspołecznionej, ustalono cele rewitalizacji oraz określono szereg projektów i przedsięwzięć służących ich realizacji. Zdecydowano o podziale prac na etapy. Ogółem w I etapie wybrano 32 projekty.

Szczegółne powiązania z pozostałymi zadaniami programu opieki nad zabytkami dotyczą celów (nazwy i numeracja wg LPR):

A2 Zachowanie i wykorzystanie walorów historyczno-kulturowych miasta

A2-1 Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbórką lub dewastacją

A2-2 Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych

A5 Zagospodarowanie terenów przemysłowych (II etap)

A7 Zagospodarowanie terenów zielonych

A7-2 Zagospodarowanie terenów zielonych-Strzelnica, Francuska Górka

A8 Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego Rynku

A8-1 (II etap)Uzupełnienie zabudowy

A8-2 Połączenie Rynku z parkiem przy Farze

A8-3 Zagospodarowanie podziemi Rynku

A8-4 Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku

A8-5 Poprawa estetyki elewacji kamienic w Rynku i w jego otoczeniu

B2 Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta

B4 Wykorzystanie lokalnych tradycji kulturowych

B4-1 Upamiętnienie tradycji 2 Pułku Szwoleżerów Rokitańskich

B4-2 Stworzenie punktu umożliwiającego gromadzenie pamiątek świadczących o historii i tradycji miasta
Szczegółowy wykaz zadań i projektów zawarty jest w opracowaniu LPR.

Założono finansowanie projektów:

ze środków budżetowych gminy, środków pochodzących funduszy unijnych, z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb państwa), środków partnerów prywatnych

Potencjalni partnerzy:

Wojewódzki Konserwator Zabytków

Prywatni inwestorzy, właściciele i użytkownicy obiektów zabytkowych

Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej

Społeczny Komitet Zagospodarowania i Rewitalizacji Śródmieścia Starogardu

Politechnika Gdańska Wydział Architektury

Inne uczelnie wyższe

Muzeum Ziemi Kociewskiej

Zarząd Budynkami Mieszkalnymi

Z/9 Przywołanie tradycji Zakonu Joannitów w Starogardzie Gdańskim

Zakon Joannitów uposażony przez księcia Grzymisława osiadł na terenie dzisiejszego Starogardu Gdańskiego i niedalekich Skarszew w XII wieku. W wieku XIV ich dobra przejęli Krzyżacy. Zakon istnieje do dzisiaj pod nazwą Suwerenny Rycerski Zakon Szpitalników św. Jana z Jerozolimy, z Rodos i z Malty.

Misją Zakonu jest: misja szpitalnicza i dobroczynna na rzecz chorych.

Pozyskane wyniki badań archeologicznych, historycznych w przyszłych zadaniach wykorzystać można przy:

1. organizacji skansenu archeologicznego
2. podjęciu współpracy Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Kocborowie z Zakonem Maltańskim Kocborowo – zespół przestrzenny szpitala wpisany do rejestru zabytków

Zadanie		2009-2012	Po 2012
Kontynuacja badań archeologicznych i historycznych nad historią osadnictwa joannickiego w Starogardzie Gdańskim	1. Kontynuacja współpracy z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku 2. Kontynuacja prac wykopaliskowych na Wzgórzu św. Jana 3. Odnowienie kontaktów i wzmocnienie współpracy z Zakonem Maltańskim	1. Kontynuacja badań archeologicznych i historycznych 2. Kontynuacja współpracy z Zakonem Maltańskim	
Cel nr 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego			
Cel nr 3 Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego			
Cel nr 5 tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego			
Finansowanie: Urząd Miasta, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Ministerstwo Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Starogardzie Gdańskim, Zakon Maltański			

Potencjalni partnerzy:

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku
Muzeum Ziemi Kociewskiej
Zakon Maltański

Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Kocborowie
Organizacje i stowarzyszenia zawodowe lekarzy

Z/10 Rewaloryzacja Cmentarza Żydowskiego

Zadanie	2009-2010	2011-2012
Rewaloryzacja cmentarza Żydowskiego	1. Nawiązanie współpracy z gminą żydowską (właściwą dla terenu) i organizacjami żydowskimi 2. Analiza wartości zachowanej przestrzeni. Wykonanie opracowań studialnych 3. Wykonanie projektu rewaloryzacji	Realizacja projektu
Cel nr 2 – Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego		
Cel nr 3 – Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego		
Finansowanie: Gmina miejska, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Ministerstwo Dziedzictwa Narodowego, Wyznaniowa gmina żydowska, Stowarzyszenia żydowskie.		

Potencjalni partnerzy:

Urząd Miasta
Gmina Żydowska
Wojewódzki Konserwator Zabytków
Fundacje i organizacje żydowskie

Z/11 Europejskie Dni Dziedzictwa

Europejskie Dni Dziedzictwa to wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej. Jest to jedno z najważniejszych wydarzeń kulturalnych mające na celu szeroko pojętą edukację historyczną i kulturalną, promowanie regionalnego dziedzictwa z ukazaniem jego bogactwa oraz przypomnienia o wspólnych korzeniach kultury europejskiej. Koordynatorem Dni Dziedzictwa Kulturowego z ramienia Rady Europy jest od 2006 r. EUROPA NOSTRA, europejska federacja zajmująca się ochroną dziedzictwa kultury.

W celu propagowania dziedzictwa kulturowego miasta i powiatu zaleca się organizację Dni Dziedzictwa Kulturowego. W dniach tych „otwiera” się dla zwiedzających niedostępne na co dzień obiekty, ukazując ich kulturowe walory. Prezentuje się kolekcje, zbiory zabytków ruchomych, dokonania kultury materialnej i niematerialnej lokalnych społeczności. Prezentacjom tym zazwyczaj towarzyszą widowiska historyczne, koncerty, występy zespołów. Program i formuła obchodów lokalnych jest każdorazowo programem autorskim miasta, z wykorzystaniem hasła aktualnego na dany rok.

Partnerzy: Urząd Miasta, Urząd Powiatowy, Muzeum Ziemi Kociewskiej, Izby regionalne, Biblioteki, Parafie rzymsko – katolickie, Regionalny Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Gdańsku.

Finansowanie: Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Cel 1 Realizacja zadań własnych miasta w zakresie opieki nad zabytkami	Kierunki zadań	Spodziewane efekty, rezultaty
<p>Cel główny- strategiczny Realizacja zadań własnych miasta w zakresie opieki nad zabytkami.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie, weryfikacja i dokumentacja zasobów środowiska kulturowego. 2. Uzupelnienie, dokończenie gminnej ewidencji zabytków. Jej okresowa weryfikacja i uzupełnianie. 3. Uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym i przy kształtowaniu środowiska . 4. Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków. 5. Zapobieganie zagrożeniom które mogą spowodować uszczerbek dla zabytków. 6. Udarownianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków. 7. Bieżąca współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Powstrzymanie degradacji obszarów kulturowych, historycznych. 2) Utrzymanie zróżnicowania krajobrazu kulturowego w mieście. 3) Podniesienie konkurencyjności miasta w regionie dzięki walorom kulturowym. 4) Aktualizacja ciągła danych o stanie i zachowaniu oraz użytkowaniu zabytków. 5) Pogłębienie współpracy z konserwatorem zabytków wojewódzkim, nadzorem budowlanym.
<p>Cel 2 Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego Cel główny- strategiczny Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta <i>(Ochrona materialnej i niematerialnej spuścizny miasta</i> <i>Poprawa stanu jej zachowania i zahamowanie degradacji).</i></p>	<p>Kierunki zadań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zapisów dotyczących ochrony wartości kulturowych w planach zagospodarowania przestrzennego i Studium uwarunkowań 2. Ochrona panoramy zespołu lokacyjnego miasta średniowiecznego 3. Ochrona architektonicznego-zróżnicowanego wyrazu poszczególnych przestrzeni miejskich / dzielnic, osiedli, przedmieść/ 4. Opracowanie programu rewitalizacji dla poszczególnych wybranych fragmentów miasta. 5. Realizacja programu rewitalizacji. 	<p>Spodziewane efekty, rezultaty</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zachowanie historycznie ukształtowanych przestrzeni miejskich 2) Ochrona obszarów pierwotnego osadnictwa na terenie miasta 3) Zachowanie powiązań funkcjonalno – przestrzennych obiektów i zespołów identyfikujących tożsamość miasta 4) Zapewnienie warunków ekspozycji charakterystycznych obiektów i zespołów identyfikujących tożsamość miasta 5) Kompleksowa rewitalizacja obiektów i przestrzeni zabytkowych 6) Uzyskanie atrakcyjnych przestrzeni dla mieszkania, wypoczynku, pracy.

<p>6. Przegląd i wytypowanie obiektów dla których należy opracować badania konserwatorskie, architektoniczne i archeologiczne współfinansowane przez miasto.</p> <p>7. Promocja kontynuacji i wdrażania miejskiej tradycji budowlanej.</p> <p>8. Sukcesywna wymiana lub przebudowa obiektów dysharmonijnych w przestrzeniach historycznych, zwłaszcza w terenach stanowiących własność miasta.</p> <p>9. Stworzenie zintegrowanego programu ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego</p> <p>10. Ochrona wartości przyrodniczych – w tym w szczególności doliny Wierzyca</p> <p>11. Tworzenie kompleksowych i wieloletnich programów ochronnych w myśl unijnej zasady programowania</p> <p>12. Zapobieganie degradacji zabytków: poprzez opracowanie modelu rewitalizacji obszarów zdegradowanych np. dla wybranych „pilotażowych” fragmentów miasta.</p> <p>13. Realizacja programu „Lokalny Program Rewitalizacji”.</p> <p>14. Wspieranie działań propagujących ochronę zabytków.</p> <p>15. Opracowanie zasad współpracy samorządu gminnego z właścicielami zabytków. Zasady ew. dotacji budżetowych dla prac związanych z zabytkami.</p> <p>16. Promocja i gratyfikacja „pro-zabytkowych” postaw.</p> <p>17. Stała współpraca z konserwatorem zabytków w kwestii ochrony obiektów zabytkowych zagrożonych w istnieniu, interwencji w przypadku zagrożenia istnienia zabytku.</p> <p>18. Uporządkowanie gospodarki zabytkowym zasobem mieszkaniowym i usługowym miasta (komunalnym).</p> <p>19. Stworzenie oferty nieruchomości zabytkowych – do sprzedaży, dzierżawy osobom które będą chciały sfinansować ich rewitalizację, remont itd.</p> <p>20. Poprawa stanu przestrzeni historycznych, terenów w strefach ochrony konserwatorskiej, zwłaszcza w centrum.</p> <p>21. Monitorowanie stanu zabytków –ich zachowania i użytkowania.</p> <p>22. Prowadzenie działań sanacyjnych w wybranych fragmentach miasta .</p> <p>23. Ustalenie zasad postępowania dot. zabytków przy realizacji umów sprzedaży, dzierżawy – np. obligujących do przeprowadzenia przez nabywców, dzierżawców, najemców niezbędnych prac konserwatorskich.</p> <p>24. Organizacja prac studialnych, konkursowych dotyczących zabudowy, zagospodarowania wybranych obszarów</p>	<p>7) Poprawa estetyki rozwiązań, poprawa stanu przestrzeni.</p> <p>8) Podkreślenie tożsamości poszczególnych przestrzeni miejskich</p> <p>9) Ochrona środowiska życia człowieka jako sumy środowiska przyrodniczego i kulturowego</p> <p>10) Uzyskanie możliwości finansowania i realizacji zintegrowanych programów ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w działaniach perspektywicznych</p> <p>11) Poprawa stanu substancji zabytkowej</p> <p>12) Ożywienie historycznych przestrzeni w śródmieściu</p> <p>13) Podniesienie atrakcyjności miasta, a zwłaszcza jego centrum</p> <p>14) Poprawa warunków zamieszkiwania i wypoczynku .</p> <p>15) Wprowadzenie nowej architektury uzupełniającej, podnoszącej walory.</p> <p>16) Poprawa stanu technicznego zabytków.</p> <p>17) Ożywienie centrum historycznego.</p> <p>18) Nadzór merytoryczny nad realizacją programu</p>
--	--

Cel 3

Utrwalenie dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego

Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców	Kierunki zadań	Spodziewane efekty i rezultaty
<p>Utrwalanie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja i kształtowanie postaw promujących ochronę zabytków. 2. Wprowadzenie problematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do programu edukacji przedszkolnej i szkolnej, organizacja spotkań muzealnych, spacerów historycznych itp 3. Organizacja edukacji z problematyki ochrony środowiska kulturowego dla dorosłych 4. Organizacja konkursów promujących zabytkowe walory miasta 5. Organizacja konkursu – dla najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego 6. Utrwalenia w świadomości społecznej tożsamości kulturowej miasta 7. Udoskonalenie wiedzy o mieście – historii, zasobach kulturowych 8. Wykorzystanie wartości kulturowych i elementów tożsamości kulturowej miasta w gospodarczym rozwoju miasta 9. Wspieranie artystycznej i lokalnej twórczości ludowej jako elementu tożsamości kulturowej miasta 10. Wspieranie i promowanie programów edukacyjnych uwzględniających: historię miasta, prezentację zasobu i walorów krajobrazu kulturowego miasta oraz poszczególnych zabytków. 11. Prezentacja, ekspozycja i udostępnienie zabytków o szczególnych wartościach: interesujących stanowisk i obiektów archeologicznych, układów przestrzennych, obiektów architektury i budownictwa, kształtujących krajobraz kulturowy, zabytków ruchomych, w tym dzieł sztuki, rzemiosła i sztuki ludowej. 12. Stała szeroka współpraca z właścicielami i użytkownikami zabytkowych zasobów – szczególnie mieszkaniowych (wspieranie postaw pro – zabytkowych, doradztwo formalno – prawne, finansowe, specjalistyczne-konserwatorskie). 13. Zaangażowanie sektora prywatnego w ochronę dziedzictwa poprzez system zachęt finansowych 14. Uświadamianie i podkreślanie stymulującej roli zabytków w rozwoju gospodarczym. 15. Współpraca z ośrodkami akademickimi – wskazywanie tematów prac dyplomowych, prac studialnych i badawczych dot. środowiska kulturowego Starogardu Gd. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa i uzyskanie powszechnej akceptacji mieszkańców i ich zaangażowania w ideę ochrony zabytków 2) Wzmocnienie więzi z miejscem pochodzenia i zamieszkania. 3) Docenienie walorów zabytkowych miasta przez mieszkańców 4) Wychowanie nowych pokoleń świadomych konieczności ochrony środowiska kulturowego 5) Pogłębienie znajomości zasad ochrony środowiska kulturowego w społeczności miasta 6) Zrozumienie i akceptacja zasad ochrony środowiska kulturowego 7) Poszerzenie grona osób zainteresowanych ochroną środowiska kulturowego 8) Poprawa estetycznego wizerunku miasta 9) Poprawa stanu substancji zabytkowej 10) Ożywienie historycznych przestrzeni w środowisku 11) Pozyskanie sponsorów i partnerów zainteresowanych ochroną dziedzictwa. 12) Powstanie komputerowej bazy danych o zabytkach miasta 13) Pozyskanie sponsorów na realizację prestiżowych przedsięwzięć. 	

<p>Promocja wartości kulturowych miasta . .</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i wdrożenie systemu informacji o środowisku kulturowym miasta, w tym komputerowej bazy danych o zabytkach i środowisku kulturowym, informacji internetowych. 2. Opracowanie przewodnika – prezentującego historię i zabytki Starogardu 3. Organizacja wystaw tematycznych promujących tożsamość miasta 4. Organizowanie Europejskich Dni Dziedzictwa kulturowego 5. Wspieranie finansowe bądź rzeczowe szkolnych konkursów wiedzy o zabytkach 6. Promocja i popularyzacja wartości kulturowych miasta. 7. Tożsamość kulturowa miasta elementem marketingu. 8. Tworzenie oferty turystycznej opartej o walory kulturowe materialne i niematerialne miasta. 9. Przeznaczenie obiektów zabytkowych będących w posiadaniu miasta na cele publiczne, np. muzeum, obsługa ruchu turystycznego. 10. Przygotowanie oferty nieruchomości miejskich przeznaczonych do sprzedaży inwestorom zainteresowanym działaniem w obszarach zabytkowych. 11. Promocja dobrych wzorów, pozytywnych działań dotyczących zabytków i ich bezpośredniego otoczenia. 12. Wspieranie wydawnictw prezentujących miasto i jego dziedzictwo . 13. Organizacja konkursów związanych z zabytkami 14. Ustanowienie nagród – dla najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego 15. Popularyzacja tematyki w mediach (pras, radio, telewizja, Internet) 16. Współpraca z LOT (Lokalna Organizacja Turystyczna) 17. Współpraca z przedsiębiorcami, fundacjami , osobami fizycznymi 18. Wspieranie organizacji społecznych, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych i środowisk zajmujących się ochroną środowiska kulturowego 19. Wyznaczenie tras turystycznych, spacerowych bazujących na zasobie zabytkowym miasta, odpowiednio oznakowanych (tablice, plansze, mapy) i wypromowanych 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wykreowanie markowego produktu turystycznego opartego na walorach kulturowych miasta. 2) Ułatwienie dostępu do informacji o zabytkach i środowisku kulturowym. 3) Wykorzystanie danych do prac naukowych, promocyjnych, edukacyjnych. 4) Podniesienie konkurencyjności miasta. 5) Stworzenie propozycji wypoczynku dla mieszkańców i turystów, rozszerzenie oferty miasta w tej dziedzinie. 6) Poprawa wykorzystania i właściwego wykorzystania zabytków- poprzez ich wielofunkcyjność. 7) Podniesienie świadomości mieszkańców 8) Uzyskanie materiałów promujących miasto 9) Uatrakcyjnienie form propagowania właściwych postaw i zachowań wobec zabytków. 10) Poszerzenie kręgu osób zainteresowanych zabytkami
---	--	--

<p>Cel 4 Wspieranie aktywności lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska kulturowego Cel główny strategiczny</p>	<p>Kierunki zadań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wpieranie i inicjowanie powstawania pozarządowych organizacji wspierających ochronę środowiska kulturowego 2. Wspieranie właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych - nieruchomych - ruchomych 3. Wspieranie inicjatyw lokalnej społeczności w ochronie materialnej i niematerialnej tradycji 4. Wprowadzenie zasad współpracy w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego dla rewitalizacji obszarów i obiektów zabytkowych. 5. Współfinansowanie oraz pomoc organizacyjna dot. prac badawczych i dokumentacyjnych w zagrożonych obiektach (ważnych dla miasta) 	<p>Spodziewane efekty i rezultaty</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskanie aktywnych, świadomych partnerów do realizacji zadań ochrony środowiska kulturowego 2. Zwiększenie liczby osób zainteresowanych ochroną środowiska kulturowego 3. Pozyskanie społecznych Opiekunów Zabytków 4. Stworzenie przyjaznej atmosfery dla idei ochrony środowiska kulturowego 5. Pozyskanie materialnych pamątek dotyczących historii miasta.
<p>Cel 5 Tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego Cel główny – strategiczny</p>	<p>Kierunki zadań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie programu zadań dla opieki nad zabytkami – dla stworzenia nowych miejsc pracy 2. Wspieranie i organizowanie prac porządkowych, remontowych i konserwatorskich przy obiektach zabytkowych 3. Pomoc w organizacji doskonalenia zawodowego – dla zawodów zanikających 4. Przygotowanie ofert inwestycyjnych dla obiektów zabytkowych. 	<p>Spodziewane efekty</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost roli zabytków w stymulowaniu rozwoju gospodarczego 2. Pozyskanie miejsc pracy w obiektach zabytkowych 3. Pozyskanie i zachowanie zawodów zanikających, związanych np. z tradycyjną sztuką budowlaną 4. Podniesienie poziomu wykształcenia 5. Obniżenie bezrobocia 6. Organizacja i wsparcie prac ratowniczych i porządkowych przy zabytkach

VI. WDRAŻANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

VI.1. Wdrażanie

Program wdrażany będzie przez Prezydenta Miasta Starogard Gdański. Prezydent wyznaczyć może Koordynatora projektu.

Wdrażanie odbywać się będzie przy współpracy Wydziałów Urzędu Miasta, jednostek budżetowych miasta, Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, właścicieli obiektów zabytkowych, organizacji pozarządowych, instytucji dla których opieka nad zabytkami jest działalnością statutową, osób fizycznych i prawnych.

Prezydent/Koordynator/zapewni:

- przepływ informacji pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za realizację zadań
- zorganizuje forum wymiany informacji i doświadczeń
- określi zasady prowadzenia monitoringu wdrażania poszczególnych zadań
- wykona ocenę stopnia realizacji celów programu i określi szczegółowe kryteria oceny realizacji po czterech latach wdrażania programu oraz w przedziałach cząstkowych/ np. corocznych lub w okresie dwuletnim/

VI.2. Monitoring

Celem monitoringu jest zbieranie informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu Ochrony Zabytków na każdym etapie jego wdrażania. Stanowi on podstawę oceny uzyskanych efektów oraz sformułowania ewentualnych wytycznych i propozycji zmian dla kolejnych edycji Programu.

Proces monitorowania będzie polegał na przyglądaniu się zmianom, jakie zachodzą w wyniku realizacji danych zadań, na analizie zebranych danych i opracowaniu stosownych raportów oraz podejmowaniu inicjatyw warunkujących pozytywną ich realizację. Wskazane byłoby także rejestrowanie wszelkich uwag i postulatów zgłaszanych w trakcie realizacji programu przez mieszkańców, uczestników poszczególnych projektów.

Na podstawie zebranych informacji będzie można opracować dla potrzeb: Prezydenta, Rady Miasta i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dwuletnie sprawozdania z realizacji programu oraz ocenę realizacji programu, sporządzaną w okresie czteroletnim.

Zakłada się, że ocenę taką sporządza Jednostka Koordynująca/wskazana lub powołana przez Prezydenta/m i przedstawia Prezydentowi Miasta. Prezydent przedstawi wyniki z realizacji programu Radzie Miasta. Oceny realizacji programu, powinny stanowić punkt wyjścia do opracowania kolejnego programu/kolejnej jego edycji. Obowiązek ten wynika z art. 87 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zgodnie z cytowaną ustawą, Prezydent Miasta winien przedstawiać Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu w cyklu dwuletnim. Następnie sprawozdanie to powinno zostać przedstawione Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków, który wykorzysta je przy opracowywaniu aktualizacji i oceny realizacji wojewódzkiego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Przykładowe kryteria, które mogą być zastosowane do oceny realizacji zadań i celów Programu.

1. Potwierdzenie wykonania mpzp dla obszaru miasta
2. Potwierdzenie realizacji zadań LPR (Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013);
3. Potwierdzenie prowadzenie prac nad opracowywaniem planów Rewitalizacji dla wybranych obszarów
4. Określenie liczby szkoleń dla pracowników Urzędu Miasta dotyczących ochrony środowiska kulturowego

5. Dokonanie okresowej oceny aktualności gminnej ewidencji zabytków.
6. Określenie ilości obiektów zabytkowych, stanowiących własność gminy objętych działaniami zabezpieczającymi
7. Określenie efektów i ilości kontroli sprawdzających stan utrzymania i użytkowania obiektów objętych ochroną konserwatorską
8. Potwierdzenie opracowania szkolnych i przedszkolnych programów edukacyjnych
9. Potwierdzenie ilości przeprowadzonych lekcji muzealnych
10. Potwierdzenie opracowania programu edukacyjnych dla właścicieli obiektów zabytkowych, ich użytkowników oraz mieszkańców miasta
11. Potwierdzenie udostępnienia bazy danych o historii miasta i jego zabytkach
12. Potwierdzenie ilości wypożyczeń książek związanych z ochroną zabytków, dokumentacji konserwatorskiej itp.
13. Określenie rodzaju i ilości konkursów dotyczących problematyki ochrony środowiska kulturowego
14. Określenie ilości uczestników w konkursie na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego
15. Określenie ilości spotkań i prezentowanych tematów dotyczących poznania i ochrony środowiska kulturowego miasta
16. Potwierdzenie opracowania harmonogramu spotkań i prezentowanej problematyki z przedstawicielami służb konserwatorskich
17. Ocena stopnia wykorzystania mediów do przedstawiania problematyki ochrony środowiska kulturowego
18. Potwierdzenie ilości wydanych publikacji: map, informatorów, przewodników, albumów i innych
19. Potwierdzenie ilości zorganizowanych widowisk historycznych, imprez sportowo- rekreacyjnych, koncertów itp.
20. Potwierdzenie ilości powstałych stowarzyszeń pozarządowych, Społecznych Opiekunów zabytków
21. Ilość podjętych remontów obiektów zabytkowych
22. Ilość wniosków składanych przez właścicieli o wpisanie obiektu do rejestru zabytków
23. Potwierdzona ilość dotacji celowych na remont obiektów zabytkowych
24. Potwierdzenie stworzenia informacji turystycznej

VII. FINANSOWANIE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

Obowiązek dbania o stan zabytków, w tym ponoszenie nakładów na prace konserwatorskie spoczywa na właścicielach i użytkownikach obiektów zabytkowych, także gminach/art. 61 Ustawy Prawo budżetowe, art. 5 i 71 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, art. 7 ust. 1 pkt 9 Ustawy o samorządzie gminnym.

VII.1. Środki finansowe dla realizacji programu

Program finansowany może być ze środków budżetowych: województwa, samorządu, państwa, środków UE i funduszy prywatnych.

Są to:

- środki własne budżetu gminy;
- dotacje podmiotowe dla instytucji, których organizatorem jest samorząd gminy;
- środki znajdujące się w gestii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- dotacje samorządu województwa dla jednostek samorządu terytorialnego innych sześcibli realizacji zadań z zakresu kultury i sztuki;
- dotacje, granty, nagrody samorządu województwa dla

podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych;

- dochody własne instytucji kultury;
- środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „promesa Ministra Kultury”;
- kredyty bankowe zaciągane przez Zarząd Gminy na realizację określonych celów i inwestycji;
- zyski z działalności statutowej i gospodarczej;
- odsetki z kont i rachunków bankowych;
- dotacje i fundusze celowe rządowych i poza rządowych programów pomocowych;
- składki i zbiórki publiczne i finansowane ze środków ludności;
- fundusze krajowe i zagraniczne Unii Europejskiej;
- inne środki przewidziane prawem.

Ze środków budżetowych zasadnicze znaczenie mają:

- Środki Generalnego Konserwatora Zabytków;
- Środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- Środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (środki specjalne – z gier losowych);
- Środki Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – Fundusz na remont i konserwacja obiektów sakralnych;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (finansowanie zabytkowych parków wpisanych do rejestru zabytków oraz finansowania publikacji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego);
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego i programy sektorowe.

Rada Gminy w drodze uchwały może określić corocznie wysokość wydatków na ochronę środowiska kulturowego, w tym na realizację Programu Opieki nad Zabytkami.

Wydatki na realizację zadań inwestycyjnych, w tym:

- zadania inwestycyjne związane z ochroną zabytków stanowiących własność komunalną (np. prace remontowo-budowlane, konserwatorskie, związane z konserwacją i pielęgnacją zieleni zabytkowej)
- zadania inwestycyjne wprowadzone do gminnych programów przyjętych przez Radę Miasta uchwałami tejże Rady (np. objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji, programami rozwoju lokalnego, ochrony środowiska i gospodarki komunalnej itp.)

wprowadzone zostaną do rocznych i wieloletnich planów inwestycyjnych.

Finansowane z budżetu gminy mogą i powinny być ponadto inne, nieinwestycyjne działania, w tym takie jak np. prace studialne, badawcze, dokumentacyjne, konkursy, działania promocyjne, edukacyjne itd.

Celowym byłoby określenie poziomu- wysokości planowanego przez miasto dofinansowania zadań zakresu opieki nad zabytkami (np. % w corocznym budżecie miejskim), a także ustalenie, opracowanie zasad udzielania dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach. Przede wszystkim dotyczyć to może zabytków wpisanych do rejestru zabytków (tych dla Starogardu Gdańskiego jest stosunkowo niewiele), ale także innych, np. figurujących w ewidencji zabytków i wskazywanych do ochrony ustaleniami planu miejscowego.

Należałoby także opracować zasady dofinansowania z budżetu gminy zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami podmiotów, które prowadzą działalność kulturalną, takich jak np. muzeum, izby tradycji (np. realizowane przy szkołach), biblioteki, stowarzyszenia, organizacje turystyczne itp.

VII.2. Możliwości pozyskania środków zewnętrznych

Informacje o możliwości pozyskania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami zawarte

są na podanych poniżej stronach internetowych (informacja aktualna na koniec czerwca 2008 – wymaga aktualizacji):

- Informacje na temat programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury” dostępne są na stronie internetowej www.mkidn.gov.pl
- Informacje na temat programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo Kulturowe” dostępne są na stronach internetowych www.mkidn.gov.pl
- Informacje na temat programu Rozwój Inicjatyw Lokalnych dostępne są na stronie internetowej www.mkidn.gov.pl
- Informacje na temat programu operacyjnego Kultura 2007-2013, znajdują się na stronach internetowych www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące sposobów finansowania dostępne są na stronie internetowej Narodowego Centrum Kultury www.regiony.nck.pl.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich dostępny jest na stronie internetowej www.minrol.gov.pl
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki dostępny jest na stronie internetowej www.mrr.gov.pl
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko dostępny jest na stronie internetowej www.mrr.gov.pl.
- Informacje dotyczące możliwości finansowania przy wykorzystaniu ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym znajdują się na stronie internetowej www.partnerstwo-publicznoprywatne.info/ustawa_ppp.php

VIII. DZIAŁANIA PERSPEKTYWICZNE

Wykorzystując doświadczenia Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2009-2012, po realizacji założonych w nim zadań i ich ocenie, sformułowane zostaną wnioski do dalszych prac przewidzianych na kolejne lata.

Niezmiennie pozostaną w większości kierunki działań i zadania długoterminowe. W tej grupie znajdują się głównie działania związane z kontynuacją realizacji zadań wskazanych w obecnym Programie (np. z zakresu partnerstwa prywatno – publicznego, realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, poprawy estetyki miejskich przestrzeni publicznych).

Zestawienie proponowanych dalszych działań:

Zadania do realizacji w latach 2009-2012	Okres 2013-2016
Z/1 Gminna Ewidencja Zabytków	Okresowa weryfikacja
Z/2 Centrum Informacji o Starogardzie	Kontynuacja
Z/3 Promocja dziedzictwa kulturowego miasta	kontynuacja
Z/4 Rynek poprawa estetycznego wizerunku przestrzeni publicznej	Kontynuacja realizacji wypracowanych zasad
Z/5 Ratusz – Centrum Międzynarodowych Spotkań Muzealnych	kontynuacja
Z/6 Stado Ogierów – Strzelnica Miejska	kontynuacja
Z/7 Rewaloryzacja/rewitalizacja zabytkowego budynku mieszkalnego	kontynuacja
Z/8 Lokalny Program Rewitalizacji	kontynuacja
Z/9 Przywołanie tradycji Zakonu Joannitów w Starogardzie Gdańskim	Kontynuacja
Z/10 Rewaloryzacja Cmentarza Żydowskiego	Działanie zakończone
Z/11 Europejskie Dni Dziedzictwa	Działania coroczne

Dalsze propozycje działań na lata 2013-2016:

1. Opracowanie koncepcji skansenu archeologicznego – Wzgórze św. Jana – gród Joannitów.
2. Rewaloryzacja przestrzenno – architektoniczna Zespołu Kocborowo we współpracy z Zakonem Maltańskim.
3. Organizacja lapidarium wyposażenia technicznego zakładów.

Biorąc pod uwagę rozpoznane dotychczas wartości środowiska kulturowego oraz cele stojące przed zadaniami ochrony środowiska i „utrwalania tożsamości kulturowej miasta” już teraz można wskazać na kierunki przyszłych działań.

Szczególnie ważne dla miasta będą:

1. Rozpoznanie, badanie i prezentacja materialnej kultury starogardzkiego mieszczaństwa.
2. Rozpoznanie, badanie, zachowanie (uratowanie w wielu przypadkach) i prezentacja dorobku z zakresu kultury technicznej

Starogard przez wieki rozwijał się jako lokalny ośrodek rzemiosła. W XIX wieku stał się ważnym w Regionie ośrodkiem przemysłowym. Ten charakter miasta widoczny jest w jego strukturze przestrzennej. Strukturze po części zdegradowanej, przekształcającej się, która wymaga rewaloryzacji. Obok materialnych wartości niezwykle istotna jest dokumentacja myśli technicznych i dokonania z zakresu jej realizacji. Zaleca się podjęcie działań:

- 1) dokumentujących krajobraz kulturowy miasta
- 2) dokumentujących techniczne wyposażenie dawnych zakładów przemysłowych
- 3) dokumentowanie kultury materialnej i niematerialnej społeczności miasta:
 - mieszczańskiej
 - robotniczej.

Konieczne też wydaje się podjęcie działań nad utworzeniem lapidarium – technicznego wyposażenia dawnych zakładów przemysłowych.

Ponadto interesujące byłoby utworzenie ekspozycji/muzeum/izby regionalnej prezentującej zachowane wartości materialnej kultury miasta – np. wnętrza, stroje, meble.

Nośną w skali Regionu, a także biorąc pod uwagę kontakty europejskie miasta i spodziewane kontakty międzynarodowe (w kontekście Międzynarodowego Centrum Spotkań Muzealnych) pozostawać będzie historia i dokonania Zakonu Joannitów na Ziemi Starogardzkiej.

4. Organizacja ekspozycji kultury mieszczańskiej i robotniczej miasta.
5. Rewitalizacja terenów poprzemysłowych.
6. Rewitalizacja przedmieść – Gniewskiego, Chojnickiego

402

UCHWAŁA Nr XXXIII/305/2008
Rady Miasta Starogard Gdański
z dnia 26 listopada 2008 r.

**w sprawie uzyskania opinii Zarządu Powiatu Starogardzkiego w związku
z zamiarem zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych oraz ustalenia przebiegu dróg gminnych.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1 i 2 oraz art 7 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1

Rada Miasta Starogard Gdański celem uzyskania opinii przekazuje Zarządowi Powiatu Starogardzkiego:

1. Propozycję zaliczenia drogi wyznaczonej na działce nr 1/127 obr. 5 położonej na terenie Gminy Miejskiej Starogard Gdański do kategorii dróg gminnych zgodnie z graficznym przedstawieniem jej przebiegu na mapie do celów ewidencyjnych i wypisie z rejestru gruntów, które stanowią załączniki nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.
2. Propozycję zmiany przebiegu drogi gminnej polegającej na włączeniu działek nr 1/126 i 1/130 obr. 5 do ul. Wyszyńskiego zgodnie z graficznym przedstawieniem jej przebiegu na mapie do celów ewidencyjnych i wypisie z rejestru gruntów, które stanowią załączniki nr 3 i 4 do niniejszej uchwały.
3. Propozycję zmiany przebiegu drogi gminnej polegającej na włączeniu działek nr 112/21 i 112/22 obr. 22 do ul. Heleny Lange zgodnie z graficznym przedstawieniem jej przebie-

gu na mapie do celów ewidencyjnych i wypisie z rejestru gruntów, które stanowią załączniki nr 5 i 6 do niniejszej uchwały.

4. Propozycję zmiany przebiegu drogi gminnej polegającej na wyłączeniu nowo wydzielonej działki nr 179/151 obr.12 z ul. Iwaszkiewicza zgodnie z graficznym przedstawieniem jej przebiegu na mapie do celów ewidencyjnych i wypisie z rejestru gruntów, które stanowią załączniki nr 7 i 8 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wyznacza się 21-jedno dniowy termin do przedstawienia opinii, liczony od dnia doręczenia niniejszej uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Starogard Gdański.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Miasta
Starogard Gdański
Piotr Cychnerski

Egzemplarze bieżące oraz archiwalne można nabywać:

w Zespole Obsługi Klienta
80-810 Gdańsku, ul. Okopowa 21/27, wejście IV-B
tel. (0-58) 301 19 00, (0-58) 307 76 95,

Prenumeratę prowadzi:

Zakład Obsługi Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27
tel. 0-58 30-77-702; fax 0-58 30-19-626
Nr konta: Bank Zachodni WBK S. A.
45 1090 1098 0000 0000 0901 5691

Zbiory dziennika urzędowego wraz ze skorowidzem wyłożone są do wglądu w:

Bibliotece Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27
tel. 0-58 30-77-516, pok. 195
poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek w godz. 7.45 – 15.30
środa w godz. 11.00 – 15.30

Wydawca:

Wojewoda Pomorski

Redakcja:

Wydział Nadzoru i Kontroli Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Redakcja Dziennika Urzędowego Województwa Pomorskiego
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27, pokój nr 190, tel. 0-58 30 77 384, dziennik urzędowy e-mail: dziennik@gdansk.uw.gov.pl
strona internetowa: www.uw.gda.pl

Skład i druk:

Ośrodek Informatyki – Terenowy Bank Danych Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, 80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27, tel. (058) 307-75-97,
e-mail: oitbd@gdansk.uw.gov.pl, www.oitbd.pl

Tłoczono z polecenia Wojewody Pomorskiego; skład i druk wykonał Ośrodek Informatyki –
Terenowy Bank Danych Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku